

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

Ακάλυπτη Επιταγή
και
Νομολογία τελευταίας δεκαετίας

Επιμέλεια εργασίας

Κοκκολιού Ιωάννα
Βούλγαρη Ελένη

ΠΑΤΡΑ
2004

ΑΚΑΛΥΠΤΗ ΕΠΙΤΑΓΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

A1. Ορισμός επιταγής:

Η επιταγή είναι αξιόγραφο που εκδίδεται με ορισμένο τύπο και με το οποίο ο εκδότης δίνει εντολή στον πληρωτή (δηλαδή στην Τράπεζα του) να πληρώσει, "άμα τη εμφανίσει" στο λήπτη (δικαιούχο) ή στον ίδιο, ορισμένο ποσό, με χρέωση του σχετικού λογαριασμού του. Κατά το Λ. Ν. Γεωργακόπουλο:

" Επιταγή είναι φερώνυμη έγγραφη και χρονολογημένη καθαρή και απλή διαταγή του υπογραφέα προς κατονομαζόμενη Τράπεζα να πληρώσει συγκεκριμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο τόπο, προς ορισμένο δικαιούχο ή προς τον κομιστή." Πρόκειται δηλαδή για ένα μέσο άμεσης πληρωμής και όχι πίστης όπως είναι Συναλλαγματική και το Γραμμάτιο εις διαταγήν.

A2. Χαρακτηριστικά της επιταγής:

Από τους παραπάνω ορισμούς προκύπτει ότι στην επιταγή παίρνουν μέρος τρία πρόσωπα (εκδότης, πληρωτής και δικαιούχος - κομιστής) όπως ακριβώς και στη συναλλαγματική. Τα πρόσωπα μπορεί να είναι και δύο όταν ο εκδότης ταυτίζεται με τον πληρωτή (περίπτωση Τραπεζικής επιταγής) ή όταν ο κομιστής ταυτίζεται με τον εκδότη της επιταγής (περίπτωση έκδοσης επιταγής με τη ρήτρα "εις διαταγήν εμού του ιδίου".

Η επιταγή είναι από το νόμο (Ν.5960 / 33) αξιόγραφο με στενή έννοια - εις διαταγή - και μπορεί να εκδοθεί και στον κομιστή (δηλαδή ανώνυμο).

Επιταγή που δεν αναφέρει δικαιούχο θεωρείται ότι έχει εκδοθεί ως επιταγή στον κομιστή (άρθρο 5 παρ. 2 εδάφ.2 Ν. 5960 / 33.

Είναι χρηματογράφο ενοχικό, συστατικό και αναιτιώδες και μπορεί να γίνει ονομαστικό όταν ο εκδότης κατονομάσει το δικαιούχο και θέσει και τη ρήτρα " όχι εις διαταγή ".

Οι ενοχές από επιταγή αποτελούν από το νόμο εμπορική πράξη και επομένως ικανότητα για ανάληψη υποχρεώσεων από επιταγή έχουν μόνο τα πρόσωπα που έχουν τη δικαιοπρακτική ικανότητα.

Ανεξάρτητα από την όποια ιδιαίτερη νομική σχέση υπάρχει μεταξύ εκδότη και πληρωτή, με την επιταγή δε δημιουργείται καμιά άμεση υποχρέωση του πληρωτή έναντι του κομιστή, δεδομένου ότι απαγορεύεται ρητά η αποδοχή της επιταγής από τον πληρωτή.

Έτσι ο κομιστής έναντι του πληρωτή διατηρεί απλή προσδοκία για είσπραξη. Ο κομιστής μπορεί όμως να στραφεί κατά του εκδότη της επιταγής και των τυχόν οπισθογράφων ή τριτεγγυητών σε περίπτωση μη πληρωμής της επιταγής από τον πληρωτή, δηλαδή την Τράπεζα.

Για να γίνει κάποιος οφειλέτης από επιταγή, πρέπει αφενός να θέσει την ιδιόχειρη υπογραφή του και αφ' ετέρου να την κυκλοφορήσει, να φύγει δηλαδή ο τίτλος από τα χέρια του.

Η επιταγή συμβάλλει στον περιορισμό της κυκλοφορίας αυτούσιου χρήματος, προς όφελος της Εθνικής οικονομίας, αφού αυτό παραμένει στις Τράπεζες, με τη μορφή καταθέσεων δημιουργώντας σ' αυτές ρευστότητα και δυνατότητα χρηματοδότησης της οικονομίας.

Ακόμη η επιταγή συμβάλλει στη διακίνηση κεφαλαίων χωρίς τη μεσολάβηση αυτούσιου χρήματος.

A3. Σύμβαση επιταγής:

Σύμβαση επιταγής είναι η συμφωνία με την οποία κάποια Τράπεζα (πληρωτής) αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώνει τις επιταγές που εκδίδει ο πελάτης της (εκδότης), από τα ποσά που έχει καταθέσει σ' αυτήν. Επομένως οι προϋποθέσεις για την έκδοση επιταγής είναι:

α) Ο εκδότης να διαθέτει κεφάλαια στην Τράπεζα που αναφέρει σαν πληρωτή. Τα κεφάλαια αυτά ονομάζονται " πρόβλεψη" και μπορεί να είναι είτε καταθέσεις του εκδότη, είτε πιστώσεις που η Τράπεζα θέτει στη διάθεσή του.

β) Να υπάρχει συμφωνία μεταξύ του πληρωτή και του εκδότη, με την οποία ο πληρωτής (Τράπεζα) αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξοφλεί, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, (ύπαρξη υπολοίπου) τις επιταγές που εκδίδει ο εκδότης για πληρωμή. Η συμφωνία αυτή καλείται σύμβαση επιταγής, συνήθως είναι σιωπηρή και αποδεικνύεται από τη χορήγηση βιβλιαρίου (μπλόκ) επιταγών στον εκδότη. Με τη σύμβαση επιταγής ο πελάτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να περιορίζεται μέσα στα όρια του υπολοίπου του (πρόβλεψης) όταν εκδίδει επιταγές. Όμως σύμφωνα με ρητη διάταξη του νόμου, δεν είναι άκυρη η επιταγή που εκδίδεται έξω από τα όρια της πρόβλεψης, όπως επίσης δεν είναι άκυρη και η επιταγή που εκδίδεται χωρίς να υπάρχει καμιά πρόβλεψη, δηλαδή, η ακάλυπτη επιταγή. (άρθρο 3 παρ.1 Ν.5960 / 33).

Ο εκδότης και όλοι οι υπόλοιποι (οπισθογράφοι ή τριτεγγυητές) που έχουν υπογράψει μια τέτοια επιταγή είναι κατ' αναγωγή υπόχρεοι απέναντι στον κομιστή για την πληρωμή της.

Ο νόμος ορίζει (άρθρο 79 παρ. 1 Ν.5960 / 33) ότι η πρόβλεψη πρέπει να υπάρχει είτε κατά το χρόνο έκδοσης της επιταγής, είτε κατά το χρόνο πληρωμής της. Συνεπώς αρκεί κατά το χρόνο εμφάνισης της επιταγής, να υπάρχει επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό (πρόβλεψη).

Εκτός από την παραπάνω σύμβαση μεταξύ πληρωτήριας Τράπεζας και εκδότη, υπάρχει και μια δεύτερη σύμβαση, όταν εκδίδεται μια επιταγή όπου συμβαλλόμενοι είναι ο

εκδότης και ο λήπτης. Αναφορικά με τον εκδότη η σύμβαση είναι έγγραφη αφού η επιταγή υπογράφεται από αυτόν. Όσον αφορά το λήπτη δε χρειάζεται κανένα έγγραφο, αλλά αρκεί η παραλαβή του σώματος της επιταγής.

B- ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

B1. Τυπικά στοιχεία της επιταγής:

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2 και 13 του Ν.5960 / 33 για να είναι έγκυρη η επιταγή πρέπει να είναι συνταγμένη με ορισμένο τρόπο και στο κείμενο της να αναγράφονται ορισμένα στοιχεία που καλούνται και " τυπικά στοιχεία" Αυτά είναι:

- α) Η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης της επιταγής.
- β) Η απλή και καθαρή εντολή για πληρωμή ορισμένου ποσού.
- γ) Το όνομα του πληρωτή (Τράπεζας)
- δ) Ο τόπος πληρωμής.
- ε) Η λέξη επιταγή μέσα στο κείμενο του "τίτλου" και
- στ) Η υπογραφή του εκδότη.

Σχετικά με τα παραπάνω τυπικά στοιχεία σημειώνονται τα εξής:

- Πραγματική χρονολογία έκδοσης δεν απαιτείται. Προχρονολόγηση ή μεταχρονολόγηση της επιταγής επιφέρει σύντμηση ή επιμήκυνση της προθεσμίας εμφάνισης για πληρωμή. Ανεξάρτητα όμως από την ημέρα που αναγράφεται σαν χρονολογία έκδοσης η επιταγή είναι πληρωτέα κατά την ημέρα που εμφανίζεται για πληρωμή.

- Η απλή και καθαρή εντολή, πρέπει να είναι για πληρωμή, ενός ορισμένου χρηματικού ποσού. Δεν επιτρέπεται η αναγραφή αιρέσεων και όρων, ούτε ρήτρες για τόκους ή για τμηματική ή προθεσμιακή πληρωμή. Οι μόνες επιτρεπόμενες αιρέσεις αναφέρονται στη δίγραμμη επιταγή (άρθρο 37 Ν. 5960 / 33) και τη λογιστική επιταγή (άρθρο 39 Ν. 5960 /33). Αν η επιταγή έχει εκδοθεί σε νόμισμα που δεν κυκλοφορεί στον τόπο πληρωμής, το άρθρο 36 του Ν. 5960 / 33 προβλέπει ότι μπορεί να πληρωθεί αυτή, στο νόμισμα του τόπου που εμφανίζεται για πληρωμή, με την ισοτιμία του νομίσματος που θα ισχύει την ημέρα της πληρωμής.

- Με το άρθρο 3 του Ν. 5960 / 33 ορίζεται ότι το όνομα του πληρωτή πρέπει να είναι υπαρκτό και να μην αφήνει αμφιβολίες για την ταυτότητά του. Πρέπει να είναι τραπεζική εταιρεία, ή να είναι νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που ασκεί τραπεζικές εργασίες, όπως είναι το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

- Ως τόπος πληρωμής μπορεί να οριστεί η κατοικία του πληρωτή ή η κατοικία τρίτου, με την προϋπόθεση όμως ότι ο τρίτος είναι Τράπεζα.

- Η λέξη επιταγή μέσα στο κείμενο του τίτλου προσδίδει την πανηγυρικότητά του και πρέπει να είναι γραμμένη στη γλώσσα που συντάσσεται το αξιόγραφο.

- Η υπογραφή του εκδότη πρέπει να είναι χειρόγραφη. Δεν επιτρέπεται αποτύπωση της υπογραφής με μηχανικό μέσο (π.χ. σφραγίδα) επειδή η επιταγή είναι αξιόγραφο ατομικό. Εξάιρεση αποτελούν οι συνταξιοδοτικές επιταγές διαφόρων ασφαλιστικών Ταμείων, οι επιταγές πληρωμής μερίσματος και οι επιταγές του Δημοσίου που αφορούν επιστροφές φόρου.

Η έκδοση της επιταγής μπορεί να είναι αυτοπρόσωπη ή με αντιπροσώπευση. Ο πληρεξούσιος που υπέγραψε χωρίς πληρεξουσιότητα ευθύνεται όπως ο εκδότης. Μπορεί να υπογράψουν επιταγή περισσότεροι του ενός ως εκδότες, αλλά κάθε ένας ευθύνεται εις ολόκληρον, έστω ακόμη και αν δεν έχουν κοινό λογαριασμό στην Τράπεζα, αφού και χωρίς την ύπαρξη υπολοίπου (πρόβλεψης) η επιταγή είναι έγκυρη.

B2 Έλλειψη τυπικών στοιχείων της επιταγής:

Η επιταγή όπως και η συναλλαγματική είναι τίτλος αυστηρά τυπικός. Συνεπώς η έλλειψη κάποιου τυπικού στοιχείου που δεν είναι δυνατόν να συμπληρωθεί εκ των υστέρων, συνεπάγεται κατά κανόνα ακυρότητα της επιταγής. Όμως ο νόμος με ορισμένες ερμηνευτικές διατάξεις προσπαθεί να καλύψει κάποιες ελλείψεις τυπικών στοιχείων, ώστε να αποφευχθεί, όπου είναι δυνατόν, η ακυρότητα της επιταγής.

Συγκεκριμένα: α) Το άρθρο 2 εδάφ. 2 του Ν. 5960 / 33 προβλέπει ότι σε περίπτωση που δεν αναγράφεται στην επιταγή ο τόπος πληρωμής, τότε ως τόπος πληρωμής θεωρείται αυτός που αναγράφεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή. Επίσης στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι εάν αναγράφονται περισσότεροι του ενός τόποι πληρωμής η επιταγή είναι πληρωτέα στον τόπο πληρωμής που αναγράφεται πρώτος. β) Το άρθρο 2 εδαφ. 3 Ν.5960 / 33 προβλέπει ότι σε περίπτωση που δεν αναγράφεται ο τόπος πληρωμής ούτε και δίπλα στο όνομα του πληρωτή, τότε η επιταγή θεωρείται ότι είναι πληρωτέα στον τόπο εκδόσεώς της. γ) Εάν δεν αναγράφεται τόπος έκδοσης, τότε θεωρείται ότι εκδόθηκε στον τόπο που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη. δ) Το άρθρο 9 Ν. 5960 / 33 προβλέπει ότι σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ του ποσού που γράφεται αριθμητικώς και εκείνου που γράφεται ολογράφως ισχύει το ποσό που γράφεται ολογράφως. Ακόμη σε περίπτωση πολλαπλής αναγραφής του ποσού είτε μόνο ολογράφως, είτε μόνο αριθμητικώς και υπάρχει διαφορά μεταξύ αυτών η επιταγή ισχύει για το μικρότερο ποσόν που αναγράφεται.

B3. Μεταχρονολογημένη επιταγή.

Σχετικά με τη χρονολογία έκδοσης της επιταγής υπάρχει η δυνατότητα προχρονολόγησης ή μεταχρονολόγησης της επιταγής σύμφωνα με το άρθρο 28 παραγρ. 2 Ν. 5960 / 33 . Και στις δύο περιπτώσεις η επιταγή δεν πάσχει από ακυρότητα. Συνηθέστερο είναι το φαινόμενο της μεταχρονολόγησης. Επειδή η επιταγή είναι πληρωτέα "επί τη εμφανίσει" ο κομιστής μπορεί να την εμφανίσει για είσπραξη όποτε θελήσει. Συνεπώς η έκδοση μεταχρονολογημένης επιταγής, μπορεί να αποβεί σε βάρος

του εκδότη. Η προθεσμία για εμφάνιση της επιταγής προσδιορίζεται από την ημερομηνία που αναγράφεται στο σώμα της επιταγής.

Όταν η μεταχρονολογημένη επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή, πριν από την αναγραφόμενη ημερομηνία έκδοσής της και δεν πληρωθεί λόγω έλλειψης διαθέσιμου κεφαλαίου στοιχειοθετείται το αδίκημα της ακάλυπτης επιταγής (άρθρο 79 Ν. 5960 / 33.)

Ακόμη είναι γνωστό ότι η επιταγή είναι μέσο πληρωμής και όχι πίστεως, όπως είναι η Συναλλαγματική και το "Γραμμάτιο εις διαταγή" και επομένως δε χαρτοσημαίνεται .

Η οικονομική λειτουργία της επιταγής (μέσον άμεσης πληρωμής) βοηθά στον περιορισμό της διακίνησης αυτούσιου χρήματος, ωφελώντας τόσο τους ιδιώτες , όσο και την Εθνική Οικονομία. Γι' αυτό και το Κράτος ευνοεί τη χρήση και τη διάδοση της επιταγής.

Η καθημερινή όμως πρακτική των συναλλαγών έχει μετατρέψει, με τη μεταχρονολόγησή της, την επιταγή από μέσο πληρωμής σε μέσο πίστεως, χωρίς την υποχρέωση χαρτοσήμανσής της. Έτσι το Κράτος χάνοντας σημαντικά έσοδα, από τον περιορισμό της κυκλοφορίας των "συναλλαγματικών" και των "γραμματίων εις διαταγήν" που αντικατεστάθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις μεταχρονολογημένες επιταγές, προώθησε συγκεκριμένες διατάξεις που περιληφθήκανε στο άρθρο 11 του Ν. 1957 / 91

(ΦΕΚ 114 Α/ 19.7.91) και οι οποίες είναι οι εξής: α) Οι επιταγές που προσκομίζονται στις Τράπεζες για είσπραξη, ενεχυρίαση ή φύλαξη, καταχωρούνται υποχρεωτικά σε πινάκια στα οποία επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου 2,5% 0 πλέον ΟΓΑ 20% που υπολογίζεται στη συνολική αξία των επιταγών που καταχωρούνται σ' αυτά. β)Καθιερώνεται υποχρέωση των Τραπεζών να καταγράφουν σε πινάκια τις επιταγές που προσκομίζονται σ' αυτές ξεχωριστά για είσπραξη, ενεχυρίαση ή φύλαξη. Διευκρινίζεται ότι οι παραπάνω διατάξεις δεν αφορούν επιταγές που προσκομίζονται στις Τράπεζες για άμεση πληρωμή. Επί πλέον οι διατάξεις αυτές αναφέρονται μόνο στις Τράπεζες και όχι σε άλλα Τραπεζικά ιδρύματα, έστω και αν τα ιδρύματα αυτά ενεργούν τραπεζικές εργασίες (π.χ. Ταμείο παρακαταθηκών και δανείων και Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο).

Το χαρτόσημο αυτό επιβάλλεται αυτοτελώς, εισπράττεται και αποδίδεται στην αρμόδια ΔΟΥ της περιφέρειας που βρίσκεται το κατάστημα της Τράπεζας εντός πέντε (5) ημερών από την ημερομηνία χαρτοσήμανσης του πινακίου.

B4. Λευκή επιταγή:

Λευκή είναι η επιταγή που εκδίδεται με έλλειψη κάποιου απαραίτητου τυπικού στοιχείου (ατελής επιταγή) και με ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των μερών, ότι το στοιχείο που λείπει θα συμπληρωθεί μεταγενέστερα από το λήπτη ή άλλο κομιστή της επιταγής.

Η επιταγή που συμπληρώνεται μεταγενέστερα θεωρείται αναδρομικά έγκυρη και πλήρης. Και αν ακόμη συμπληρωθεί κατά διαφορετικό τρόπο, από εκείνο που είχε συμφωνηθεί, ο εκδότης της επιταγής, θα ευθύνεται, έναντι του τρίτου κομιστή που απέκτησε την επιταγή καλόπιστα και χωρίς βαρύ πταίσμα.

B5. Ρήτρες στην επιταγή:

Οι ρήτρες που μπορεί να τεθούν στην επιταγή διακρίνονται: α) σε ρήτρες επιτρεπόμενες, β) σε ρήτρες θεωρούμενες ως μη γραμμένες και γ) ρήτρες που επιφέρουν ακυρότητα της επιταγής. Από τις τρεις αυτές κατηγορίες σπουδαία σημασία έχουν οι ρήτρες που προκαλούν ακυρότητα της επιταγής. Τέτοιες ρήτρες μπορεί να είναι : α) Η προσθήκη κάποιου χαρακτηριστικού που αναιρεί την ονομασία της επιταγής (π.χ. προσθήκη της φράσης Ταχυδρομική επιταγή) β) Η προσθήκη κάποιου όρου ή αίρεσης από την εκπλήρωση των οποίων να εξαρτάται η πληρωμή της επιταγής, γιατί τότε παύει να είναι "απλή και καθαρή" η σχετική εντολή πληρωμής. Η εντολή αυτή πρέπει να είναι για συγκεκριμένο ποσό. Έτσι για παράδειγμα απαγορεύεται να τίθεται τιμαριθμική ρήτρα επί της επιταγής. γ) Η προσθήκη και άλλων πληρωτών, γιατί τότε δημιουργείται σύγχυση περί του πραγματικού προσώπου του πληρωτού. δ) Η προσθήκη και δεύτερης ημερομηνίας έκδοσης, ή δεύτερου τόπου έκδοσης, γιατί έτσι αναιρούνται τα αντίστοιχα απαραίτητα τυπικά στοιχεία για το κύρος της επιταγής.

Γ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Γ1. Έκδοση επιταγής με αντιπρόσωπο:

Με το άρθρο 6 Ν. 5960 / 33 προβλέπεται η έκδοση επιταγής με άμεση αντιπροσώπευση και με το άρθρο 11 Ν. 5960 / 33 η έκδοση επιταγής με έμμεση αντιπροσώπευση. Ο αντιπρόσωπος άμεσος ή έμμεσος μπορεί να υπογράψει την επιταγή είτε με το δικό του όνομα, είτε με το όνομα του αντιπροσωπευομένου, εφόσον βέβαια υπάρχει σχετική εξουσιοδότηση για κάτι τέτοιο. Αν δεν υπάρχει εξουσία εκπροσώπησης ή αυτή έχει υπερβεί, τότε ευθύνεται ο ίδιος σαν να είναι ο πραγματικός εκδότης της επιταγής.

Γ2. Μεταβίβαση επιταγής:

Ο τρόπος που μεταβιβάζεται μια επιταγή εξαρτάται από τη μορφή που έδωσε σ' αυτήν ο εκδότης ή ο τελευταίος οπισθογράφος. Έτσι διακρίνουμε α) την " ανώνυμη ή στον κομιστή" μεταβίβαση, όταν η επιταγή μεταβιβάζεται με συμφωνία και απλή παράδοση, σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους που ισχύουν για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητών πραγμάτων. β) την "εις διαταγή" μεταβίβαση όταν η επιταγή μεταβιβάζεται με οπισθογράφιση και παράδοση, αλλά και με εκχώρηση και παράδοση και γ) την ονομαστική μεταβίβαση όταν η επιταγή μεταβιβάζεται ονομαστικά με εκχώρηση και παράδοση. Εννοείται ότι όλες οι επιταγές μεταβιβάζονται και " αιτία θανάτου " με κληρονομική διαδοχή και είσοδο του κληρονόμου στις έννομες σχέσεις εκείνου που πέθανε.

Γ3. Οπισθογράφηση επιταγής:

Η οπισθογράφηση της επιταγής πέρα από τα γνωστά αποτελέσματα που επιφέρει παρουσιάζει και τις εξής ιδιαιτερότητες:

- 1) Απαγορεύεται η οπισθογράφηση από τον πληρωτή επειδή ο νομοθέτης δεν επιθυμεί ευθύνη του πληρωτή.
- 2) Οπισθογράφηση προς τον πληρωτή ισχύει μόνο κατά την εξόφληση της επιταγής είτε στο ίδιο είτε σε διαφορετικό κατάστημα από αυτό που εκδόθηκε η επιταγή.

Τα είδη της οπισθογράφησης είναι τα εξής: α) Τακτική ή πλήρης η οποία περιλαμβάνει την υπογραφή του οπισθογράφου και το όνομα του νέου δικαιούχου με τη φράση " αντί σε μένα πληρώστε σε διαταγή του....." β) Λευκή η οποία περιλαμβάνει μόνο την υπογραφή του οπισθογράφου χωρίς να αναφέρεται το όνομα του νέου δικαιούχου. γ) Κατά πληρεξουσιότητα, κατά την οποία ο κοιμιστής υπέρ του οποίου έγινε η παραπάνω οπισθογράφηση, έχει την εξουσία, να ασκήσει όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την επιταγή, όχι όμως για δικό του λογαριασμό αλλά στο όνομα και για λογαριασμό του οπισθογράφου. Έτσι ο κοιμιστής μπορεί να οπισθογραφήσει στη συνέχεια την επιταγή αλλά μόνο λόγω πληρεξουσιότητας.

Γ4. Τριτεγγύηση επιταγής:

Και στην επιταγή ο τριτεγγυητής χρησιμοποιείται για να ενισχύσει την πιστοληπτική ικανότητα είτε του εκδότη είτε των οπισθογράφων. Πρόκειται για γραπτή δήλωση τριτεγγύησης που γίνεται από τον τριτεγγυητή πάνω στο σώμα της επιταγής ή σε πρόσθεμα. Απλή υπογραφή στην εμπρόσθια όψη της επιταγής εκτός βέβαια από την υπογραφή του εκδότη, θεωρείται ως τριτεγγύηση που έχει δοθεί υπέρ του εκδότη. Αν δεν αναφέρεται υπέρ ποιού έχει δοθεί, τότε θεωρείται ότι δόθηκε υπέρ του εκδότη.

Η τριτεγγύηση δεν επιτρέπεται να δοθεί από οπισθογράφο της επιταγής, ή από την πληρώτρια Τράπεζα με εξαίρεση την περίπτωση εγγυήσεως από τις Τράπεζες επιταγών επί τρεχούμενων λογαριασμών σύμφωνα με την Π.Δ.Τ.Ε. 418 / 1984.

Ο τριτεγγυητής έχει την ίδια ευθύνη που έχει και εκείνος υπέρ του οποίου τριτεγγυήθηκε. Π.χ. αν ένας τριτεγγυητής εγγυηθεί υπέρ οπισθογράφου που είναι ανίκανος για δικαιοπραξία, ο τριτεγγυητής ευθύνεται παρά την ανικανότητα του οπισθογράφου. Αν όμως ένας τριτεγγυητής, τριτεγγυηθεί υπέρ οπισθογράφου που υπέγραψε με σφραγίδα (πράγμα το οποίο απαγορεύεται) τότε ο τριτεγγυητής δεν ευθύνεται.

Γ5. Εμφάνιση επιταγής για πληρωμή:

Η επιταγή εμφανίζεται για πληρωμή από το νόμιμο κοιμιστή της. Σαν μέσον άμεσης πληρωμής η επιταγή είναι πληρωτέα "επί τη εμφανίσει" έστω και αν φέρει σαν χρονολογία εκδόσεως μεταγενέστερη ημερομηνία από την ημερομηνία εμφάνισής της. Η

προθεσμία εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή είναι: α) Οκτώ (8) ημέρες αν η επιταγή είναι πληρωτέα στη χώρα που εκδόθηκε. β) Είκοσι (20) ημέρες αν είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα της ίδιας ηπείρου και γ) Εβδομήντα (70) ημέρες αν είναι πληρωτέα σε χώρα που βρίσκεται σε άλλη ήπειρο.

Κατά το νόμο οι μεσογειακές χώρες (π.χ. Τουρκία, Αίγυπτος, Λίβανος, Ισραήλ, Μαρόκο, Τυνησία κ.λ.π) θεωρούνται ότι αποτελούν τμήμα της Ευρώπης και συνεπώς η προθεσμία εμφάνισης της επιταγής, μεταξύ αυτών και των Ευρωπαϊκών χωρών είναι είκοσι (20) ημέρες.

Όλες οι παραπάνω προθεσμίες έχουν σαν αφετηρία υπολογισμού, την επόμενη μέρα από τη χρονολογία εκδόσεως. Η παρέλευση των προθεσμιών χωρίς εμφάνιση της επιταγής, προκαλεί απώλεια των δικαιωμάτων του κομιστή για αναγωγή κατά των οφειλετών της επιταγής, δίνοντάς τους το δικαίωμα να την ανακαλέσουν. Πάντως η πληρώτρια Τράπεζα έχει το δικαίωμα να πληρώσει την επιταγή και μετά την πάροδο της προθεσμίας για εμφάνιση, εφ' όσον δεν έχει γίνει από τον εκδότη ανάκληση της επιταγής και υπάρχει επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό του εκδότη.

Για την πληρωμή της επιταγής δεν υπάρχει υποχρέωση του πληρωτή απέναντι στον κομιστή, με μόνη εξαίρεση την εγγυημένη επιταγή επί τρεχούμενου λογαριασμού, (Π.Δ.Τ.Ε. 418 / 1984). Η πληρώτρια Τράπεζα, πριν τη πληρωμή πρέπει να ελέγξει αν ο κομιστής της επιταγής νομιμοποιείται να την εισπράξει, ενώ δεν απαλλάσσεται, αν κατά την πληρωμή γνώριζε, ή από βαρεία αμέλεια αγνοούσε, την έλλειψη νομιμοποίησης του κομιστή. Επίσης η Τράπεζα πρέπει να ελέγξει πριν από την πληρωμή αν υπάρχει έγγραφη δήλωση του εκδότη για απώλεια ή κλοπή της επιταγής. Μερική πληρωμή της επιταγής επιτρέπεται αφού όμως γίνει μνεία στο σώμα της επιταγής και δοθεί εξοφλητική απόδειξη για το ποσόν της πληρωμής. Η Τράπεζα πάντως δεν είναι υποχρεωμένη (έναντι του εκδότη) να πληρώσει μερικά την επιταγή. Ακόμη κατά την ολική πληρωμή η Τράπεζα αξιώνει να της παραδοθεί η επιταγή εξοφλημένη.

Να ληφθεί υπόψη, ότι, ούτε ο θάνατος του εκδότη, ούτε η τυχόν επελθούσα ανικανότητά του για δικαιοπραξία, μετά την έκδοση της επιταγής, θίγουν τα αποτελέσματα της επιταγής.

Γ6. Εμφάνιση επιταγής για κατάθεση:

Εφόσον η επιταγή δεν εξοφλείται με μετρητά, αλλά κατατίθεται σε λογαριασμό του κομιστή, τότε η τοκοφόρος ημερομηνία (valeur) κατάθεσης, ποικίλει ανάλογα με τον τόπο πληρωμής και την πληρώτρια Τράπεζα.

Οι αργίες που παρεμβάλλονται μεταξύ της ημέρας κατάθεσης του προϊόντος της επιταγής και της τοκοφόρου ημέρας, προσαυξάνουν τον αριθμό των ημερών που υπολογίζονται για τον καθορισμό της τοκοφόρου ημερομηνίας. Κατά την εξόφληση ή την κατάθεση της επιταγής ο κομιστής υπογράφει στο πίσω μέρος της επιταγής.

Σε περίπτωση που ο κομιστής είναι αγράμματος ή δεν μπορεί να υπογράψει λόγω αναπηρίας, στη θέση της υπογραφής βάζει την ένδειξη X και κάτω από αυτήν υπογράφουν δύο μάρτυρες. Αν ο δικαιούχος δεν μπορεί να γράψει ούτε το X τότε στη

θέση της υπογραφής τίθεται η φράση " λόγω ανικανότητας του δικαιούχου οι μάρτυρες " και στη συνέχεια υπογράφουν από κάτω οι δύο μάρτυρες.

Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ταυτότητα ενός προσώπου είναι: α) Για τους Έλληνες πολίτες το δελτίο ταυτότητας και για τους Έλληνες του εξωτερικού το διαβατήριο. β) Για τους αλλοδαπούς το διαβατήριο ή άλλο επίσημο έγγραφο με το οποίο επιτρέπεται η είσοδός τους ή η άδεια παραμονής τους στην Ελλάδα.

Γ7. Ανάκληση επιταγής:

Ανάκληση επιταγής είναι το δικαίωμα που έχει ο εκδότης να ζητήσει με έγγραφό του από την πληρώτρια Τράπεζα να μην εξοφλήσει κάποια επιταγή του, όταν αυτή εμφανιστεί για εξόφληση.

Διάφοροι είναι οι λόγοι που αναγκάζουν τον εκδότη να ανακαλέσει μια επιταγή που έχει εκδώσει και κυκλοφορήσει όπως π.χ. απώλεια, κλοπή, εμπορική διαφωνία κ.λ.π. Η ανάκληση της επιταγής δεν ισχύει, αν γίνει πριν από την πάροδο της προθεσμίας για εμφάνιση (π.χ. για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα η ανάκληση δεν είναι ισχυρή εάν γίνει πριν τη παρέλευση του οκταήμερου). Συνεπώς ανάκληση που γίνεται μέσα στην προθεσμία εμφάνισης για πληρωμή είναι ανίσχυρη και δεν δεσμεύει την πληρώτρια Τράπεζα, η οποία μη έχοντας καμιά ευθύνη έναντι του κομιστού μπορεί είτε να μην πληρώσει την επιταγή, ακολουθώντας την εντολή του εκδότη είτε να πληρώσει, αδιαφορώντας για την ανάκλησή της, επικαλούμενη το άρθρο 32 του Ν.5960 / 33 "περί επιταγής " το οποίο αναφέρει ότι η ανάκληση ισχύει, μόνο μετά την εκπνοή της προθεσμίας για εμφάνιση.

Στην πράξη οι Τράπεζες, κατά την κρίση των Διευθυντών των καταστημάτων τους, δέχονται δηλώσεις εκδοτών - πελατών τους, για ανάκληση επιταγών και μέσα στην προθεσμία για εμφάνιση προς πληρωμή. Η τακτική αυτή πρέπει να ακολουθείται με μεγάλη προσοχή και φειδώ, ώστε να μην κλονίζεται η εμπιστοσύνη του κοινού στο θεσμό της επιταγής σαν μέσον άμεσης πληρωμής.

Σε περίπτωση που γίνει δεκτή, η έγγραφη δήλωση του εκδότη για ανάκληση της επιταγής και η επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή, τότε η άρνηση της Τράπεζας για πληρωμή βεβαιώνεται στο σώμα της επιταγής με τη φράση; " Η επιταγή εμφανίστηκε σήμερα.....για πληρωμή και δεν πληρώθηκε γιατί έχει ανακληθεί από τον εκδότη με την απόεπιστολή του. "

Αντίθετα αν η ανάκληση της επιταγής γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για εμφάνιση και πληρωμή, είναι ισχυρή και δεσμεύει απόλυτα την πληρώτρια Τράπεζα που δεν έχει το δικαίωμα σε καμιά περίπτωση να πληρώσει την επιταγή. Σε αυτή τη περίπτωση ο κομιστής δεν έχει δικαίωμα αναγωγής, από την επιταγή, κατά του εκδότη, αλλά μπορεί ενδεχομένως να τον εναγάγει από την υποκείμενη μεταξύ τους σχέση.

Γ8. Καταστροφή, απώλεια, ή κλοπή της επιταγής:

Σε περίπτωση που μια επιταγή καταστραφεί από αμέλεια ή χαθεί ή κλαπεί, ο κομιστής της δε χάνει τα δικαιώματά του από την επιταγή. Πρέπει να φροντίσει ώστε μέσω δικαστικής οδού, δηλαδή με την έκδοση δικαστικής απόφασης, να αντικαταστήσει το σώμα της επιταγής. Η δικαστική απόφαση όταν καταστεί τελεσίδικη θα επέχει θέση επιταγής. Με βάση την απόφαση θα μπορεί ο κομιστής, να ασκήσει τα δικαιώματα που είχε.

Γ9. Αναγωγή:

Ο κομιστής της επιταγής, μπορεί να ασκήσει αναγωγή κατά του εκδότη, των οπισθογράφων και των τριτεγγυητών, μόνο αν η επιταγή που εμφανίστηκε εγκαίρως δεν πληρώθηκε και με την προϋπόθεση ότι η άρνηση της πληρωμής βεβαιώνεται.

α) Είτε με δημόσιο έγγραφο. (διαμαρτυρικό) β) Είτε με δήλωση της πληρώτριας Τράπεζας. (σφράγισμα της επιταγής) και γ) Είτε με δήλωση του Γραφείου Συμφηφισμού. (σφράγισμα της επιταγής από την πληρώτρια Τράπεζα μέσω του Γραφείου Συμφηφισμού).

Η σύνταξη του διαμαρτυρικού ή η ισοδύναμη βεβαίωση περί μη πληρωμής, πρέπει να γίνει πριν από την εκπνοή της προθεσμίας εμφανίσεως. Αν η εμφάνιση της επιταγής, γίνει την τελευταία ημέρα της προθεσμίας, μπορεί η σύνταξη του διαμαρτυρικού ή της ισοδύναμης βεβαίωσης να γίνει την πρώτη επόμενη εργάσιμη ημέρα. Αν υπάρχει κώλυμα για τη σύνταξη των παραπάνω εγγράφων που οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναγωγή μπορεί να γίνει και χωρίς διαμαρτυρικό ή βεβαίωση, εφόσον η ανώτερα βία παρατείνεται πέρα των 15 ημερών, από την ημέρα που ο κομιστής της επιταγής, ειδοποίησε τον οπισθογράφο για το κώλυμα, έστω ακόμα και αν η προθεσμία εμφάνισης της επιταγής δεν έχει εκπνεύσει.

Η σύνταξη διαμαρτυρικού ή ισοδύναμης βεβαίωσης καθίσταται περιττή εφόσον στο σώμα της επιταγής περιλαμβάνεται η ρήτρα " ανέξοδος επιστροφή " ή άλλη ισοδύναμη ρήτρα, με τα ίδια ακριβώς αποτελέσματα όπως και στη συναλλαγματική.

Γ10. Παραγραφή:

Με το άρθρο 56 του Ν.5960 / 33 καθορίζονται οι χρόνοι παραγραφής μεταξύ των υπόχρεων:

Έτσι όταν πρόκειται για αναγωγή του κομιστή κατά του εκδότη, των οπισθογράφων και των τριτεγγυητών, ο χρόνος παραγραφής είναι έξι (6) μήνες, από τη λήξη της προθεσμίας εμφάνισης για πληρωμή. Επίσης, προκειμένου για αναγωγή μεταξύ των υποχρέων, ο χρόνος παραγραφής είναι πάλι έξι (6) μήνες, αλλά αρχίζει από την ημέρα που ο υπόχρεος πλήρωσε την επιταγή ή του ασκήθηκε αγωγή.

Σημειώνεται ότι οι προβλεπόμενες προθεσμίες δεν περιλαμβάνουν την ημέρα της αφετηρίας τους.

Γ11. Διακοπή και αναστολή παραγραφής:

Με το άρθρο 61 του Ν. 5960 / 33 καθορίζονται οι λόγοι διακοπής και αναστολής της παραγραφής και οι οποίοι προβλέπονται από τις εν γένει διατάξεις, περί παραγραφής που περιλαμβάνονται στα άρθρα 255 - 270 του Αστικού Κώδικα.

Δ. ΕΙΔΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Δ1. Γενικά:

Ο πληρωτής της επιταγής δεν είναι κατά κανόνα υποχρεωμένος να εξακριβώσει την ουσιαστική νομιμοποίηση του κομιστή παρά μόνο την τυπική. Το γεγονός αυτό ενέχει τον κίνδυνο, για τον εκδότη, της διπλής πληρωμής σε περίπτωση απώλειας ή κλοπής της επιταγής και της είσπραξής της από πρόσωπο που δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος.

Προκειμένου να αποφευχθούν τέτοια περιστατικά ή να μειωθούν τουλάχιστον οι σχετικοί κίνδυνοι από τέτοιες περιπτώσεις, δημιουργήθηκαν οι παρακάτω ειδικοί τύποι επιταγών:

Δ2. Δίγραμμη επιταγή:

Δίγραμμη είναι η επιταγή που φέρει στην εμπρόσθια όψη του σώματός της δύο παράλληλες πλάγιες γραμμές και αποσκοπεί στον περιορισμό του κύκλου των προσώπων, στα οποία μπορεί να πληρωθεί η επιταγή, με αποτέλεσμα τη μείωση των πιθανοτήτων να εισπραχθεί η επιταγή, από πρόσωπα που δεν είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι. Η διαγράμμιση της επιταγής μπορεί να γίνει είτε από τον εκδότη, είτε από οποιονδήποτε κομιστή της. Υπάρχουν δύο είδη διαγραμμίσεων: 1) Η γενική διαγράμμιση που γίνεται με τη χάραξη δύο παράλληλων γραμμών στην εμπρόσθια όψη του σώματος της επιταγής. Το διάστημα ανάμεσα στις δύο παράλληλες γραμμές παραμένει συνήθως κενό ή μπορεί να συμπληρωθεί με τη λέξη " Τράπεζα". 2) Η ειδική διαγράμμιση που γίνεται με τη χάραξη δύο παράλληλων γραμμών στην εμπρόσθια όψη του σώματος της επιταγής. Στο κενό, ανάμεσα στις δύο παράλληλες γραμμές, γράφεται η επωνυμία ορισμένης Τράπεζας.

Να σημειωθεί ότι μία γενική διαγράμμιση μπορεί να μετατραπεί σε ειδική (με την αναγραφή της επωνυμίας ορισμένης Τράπεζας) ενώ το αντίθετο δεν είναι εφικτό.

Τα αποτελέσματα από τη διαγράμμιση μιας επιταγής είναι τα εξής:

- α) Επιταγή με γενική διαγράμμιση μπορεί να πληρωθεί και σε άλλη Τράπεζα ή ακόμη και σε γνωστό πελάτη της πληρώτριας Τράπεζας.
- β) Επιταγή με ειδική διαγράμμιση, μπορεί να πληρωθεί μόνο στην Τράπεζα της οποίας η επωνυμία αναγράφεται ανάμεσα στις δύο παράλληλες γραμμές, ή εφόσον η Τράπεζα αυτή είναι η ίδια με την πληρώτρια, τότε η επιταγή αυτή μπορεί να πληρωθεί και σε κομιστή που είναι γνωστός πελάτης της πληρώτριας Τράπεζας.
- γ) Η Τράπεζα μπορεί να αποκτήσει δίγραμμη επιταγή μόνο από κάποιον από τους πελάτες της ή από άλλη Τράπεζα, και δεν μπορεί να την εισπράξει για λογαριασμό άλλων προσώπων εκτός από αυτούς.
- δ) Η παραβίαση των διατάξεων για τη διαγράμμιση δε συνεπάγεται ακυρότητα της πληρωμής. Ο πληρωτής όμως ή η Τράπεζα που εισέπραξε την επιταγή ευθύνεται για κάθε ζημιά του εκδότη ή των οπισθογράφων με ανώτατο όριο μέχρι το ποσό της επιταγής.
- ε) Σύμφωνα με ρητή διάταξη του άρθρου 37 παραγρ. 5 του Ν. 5960 / 33, επιταγή που έχει εκδοθεί σαν δίγραμμη δεν μπορεί να μεταβληθεί σε συνηθισμένη επιταγή, με το σβύσιμο ή τη διαγραφή της διαγράμμισης. Οποιαδήποτε τέτοια ενέργεια θεωρείται σαν μη γενόμενη.

Δ3. Λογιστική επιταγή:

Λογιστική επιταγή ή "επιταγή πληρωτέα σε λογαριασμό" είναι η επιταγή που πιστώνεται σε υπάρχοντα λογαριασμό ή σε λογαριασμό που ανοίγεται με την εμφάνισή της και δεν εξοφλείται ποτέ σε μετρητά. Η λογιστική επιταγή φέρει στην εμπρόσθια όψη του σώματός της τη φράση "πληρωτέα σε λογαριασμό" ή τη φράση "κανονιστέα λογιστικώς" ή άλλη ισοδύναμη φράση που γράφεται διαγώνια στο κείμενο της επιταγής και ποτέ οριζοντίως και εκτός του κειμένου της επιταγής.

Ο χαρακτηρισμός της επιταγής σαν λογιστικής γίνεται είτε από τον εκδότη, είτε από οποιονδήποτε κομιστή της και έχει σαν σκοπό να δυσκολέψει την εισπραξη της επιταγής από κακόπιστο κομιστή, αφού ο τελευταίος πρέπει να τηρεί λογαριασμό σε Τράπεζα οπότε ο εντοπισμός του θα είναι εύκολος.

Έτσι λοιπόν η λογιστική επιταγή, όπως και η δίγραμμη βοηθά στη μείωση των κινδύνων από απώλεια ή κλοπή. Η παραβίαση των διατάξεων του νόμου που αφορούν τη λογιστική επιταγή, δεν επιφέρει ακυρότητα της πληρωμής, αλλά συνεπάγεται για τον πληρωτή της επιταγής ευθύνη για καταβολή αποζημίωσης στο δικαιούχο. Σε περίπτωση διαγραφής της μνείας "πληρωτέα σε λογαριασμό" θεωρείται σα να μην έχει γίνει.

Δ4. Ταξιδιωτική επιταγή (Traveller' s cheque).

Για την ταξιδιωτική επιταγή, δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση στην Ελλάδα. Ο σκοπός της δημιουργίας της επιταγής αυτής είναι κυρίως η ασφαλής μεταφορά χρημάτων από

τόπο σε τόπο και ταυτόχρονα η προστασία από τον κίνδυνο κλοπής της επιταγής. Η ταξιδιωτική επιταγή έχει τα εξής τυπικά χαρακτηριστικά:

- 1) Δεν αναφέρονται σε αυτήν ο τόπος πληρωμής ούτε ο τόπος έκδοσης καθώς και η ημερομηνία πληρωμής.
- 2) Το ποσόν της επιταγής είναι γνωστό εκ των προτέρων αφού αυτό είναι προεκτυπωμένο.
- 3) Η νομιμοποίηση του δικαιούχου ελέγχεται με τη διπλή υπογραφή του, αφού ο λήπτης της επιταγής υπογράφει μια φορά κατά την έκδοση και την παραλαβή της επιταγής και άλλη μια φορά κατά την εξόφληση, ώστε να είναι δυνατή η αντιπαραβολή και να αποφεύγονται έτσι οι πλαστογραφίες.
- 4) Ο πελάτης καταβάλλει όλη την αξία των επιταγών που παραλαμβάνει από την Τράπεζα και έχει τη δυνατότητα να τις εξαργυρώσει σε οποιοδήποτε κατάστημά της, ή ακόμη και σε άλλη Τράπεζα. Η πληρωμή όμως ταξιδιωτικής επιταγής από άλλη Τράπεζα εκτός της εκδότριας έχει την έννοια της αγοράς της επιταγής και όχι της εξόφλησης.

E. ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ.

Ανάλογα με το ποιός είναι ο εκδότης της επιταγής διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες επιταγών:

E1. Ιδιωτικές:

Αυτές εκδίδονται από καταθέτες φυσικά ή νομικά πρόσωπα που τηρούν λογαριασμούς καταθέσεων σε μια ή περισσότερες Τράπεζες αντικαθιστώντας έτσι την κυκλοφορία των μετρητών. Στις ιδιωτικές επιταγές περιλαμβάνονται και οι λεγόμενες αμοιβαίες επιταγές όταν σ' αυτές μετέχουν τα ίδια πρόσωπα με ρόλους όμως αντίστροφους. Δηλαδή ο εκδότης της μιας επιταγής είναι ο λήπτης (κομιστής) της άλλης και αντίστροφα, για το ίδιο ακριβώς ποσό. Οι αμοιβαίες αυτές επιταγές, θεωρείται ότι εξαπατούν τους τρίτους, δημιουργώντας έντονα προβλήματα, στους συναλλασσόμενους που ενεργούν με καλή πίστη και πρόθεση.

E2. Τραπεζικές:

Αυτές εκδίδονται από τις Τράπεζες κατ' εντολή των πελατών τους, χωρίς αυτοί να είναι απαραίτητο να τηρούν λογαριασμό καταθέσεων σ' αυτές. Χρησιμεύουν για τη μεταφορά κεφαλαίων και έχουν το πλεονέκτημα έναντι των ιδιωτικών, της βεβαίας είσπραξής τους. Οι Τραπεζικές επιταγές δεν εκδίδονται ποτέ στον κομιστή, γιατί τότε οι επιταγές θα εξομοιώνονταν με χαρτονομίσματα παραβιάζοντας έτσι το εκδοτικό προνόμιο της Τράπεζας της Ελλάδος.

E3. Ταχυδρομικές επιταγές:

Αυτές εκδίδονται από τα Ταχυδρομικά γραφεία και χρησιμεύουν για τη μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο. Είναι πάντα ονομαστικές και ποτέ δεν μεταβιβάζονται (οπισθογραφούνται) γι' αυτό άλλωστε και δεν θεωρούνται αξιόγραφα.

E4. Επιταγές δημοσίου:

Εκδίδονται από το Δημόσιο για την πληρωμή κυρίως των συνταξιούχων του, ή για άλλες υποχρεώσεις του Δημοσίου (επιστροφές φόρων) και πληρώνονται μέσω των εμπορικών Τραπεζών. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι επιταγές που εκδίδονται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο είναι Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και ασκεί τραπεζική δραστηριότητα.

ΣΤ. ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ

ΣΤ. Λειτουργία των Γραφείων συμψηφισμού:

Τα γραφεία συμψηφισμού είναι ιδιόρρυθμοι οργανισμοί ούτε Δημοσίου, αλλά ούτε και Ιδιωτικού Δικαίου, στους οποίους οι Τράπεζες οι οποίες συμμετέχουν συγκεντρώνουν κάθε μέρα τις επιταγές που έχουν εκδοθεί επί άλλων Τραπεζών που είναι μέλη των Γραφείων Συμψηφισμού, ώστε με το σύστημα του πολυμερούς συμψηφισμού οι επιταγές να συμψηφιστούν αμοιβαία.

Τα Γραφεία Συμψηφισμού εδρεύουν στα κατά τόπους Καταστήματα της Τραπέζης της Ελλάδος.

Κάθε Τράπεζα - μέλος του γραφείου συμψηφισμού, τηρεί σ' αυτό (δηλαδή στην Τράπεζα της Ελλάδος) λογαριασμό, ο οποίος πιστώνεται με τα ποσά των επιταγών, των οποίων η Τράπεζα είναι κομίστρια και χρεώνεται με τα ποσά των επιταγών, των οποίων η Τράπεζα είναι πληρώτρια και οι οποίες προσκομίζονται στο γραφείο συμψηφισμού από άλλες Τράπεζες.

Τα γραφεία συμψηφισμού συνετέλεσαν στη μείωση των αυτούσιων πληρωμών και βοήθησαν πολύ στην εξάπλωση του θεσμού της επιταγής.

Με το άρθρο 31 εδ. 1 του Ν. 5960 / 33 προβλέπεται ότι η εμφάνιση επιταγής σε γραφεία συμψηφισμού ισοδυναμεί με εμφάνιση της επιταγής για πληρωμή. Τούτο όμως δεν εφαρμόζεται προς το παρόν αφού δεν έχουν εκδοθεί ακόμη τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα, που να καθορίζουν τους όρους λειτουργίας τους, αναφορικά με την εμφάνιση των επιταγών σ' αυτά για πληρωμή.

Οι Τράπεζες λοιπόν πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές, όταν δέχονται για εξόφληση ή για κατάθεση, επιταγές άλλων Τραπεζών και να φροντίζουν για την έγκαιρη αποστολή

τους στο κατάστημα πληρωμής που τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη, για την αποφυγή του κινδύνου να επιστραφούν οι επιταγές- ελλείψει υπολοίπου - ασφράγιστες.

Πρόσφατα με το άρθρο 88 του Ν. 1969 / 91 καθορίστηκε ότι η βεβαίωση μη πληρωμής επιταγής (σφράγιση) μπορεί να συνταχθεί και από κατάστημα της πληρώτριας Τράπεζας διαφορετικό από εκείνο που τηρείται ο λογαριασμός επί του οποίου σύρεται η επιταγή. Η σφράγιση μπορεί να γίνει ακόμη και από κατάστημα Τράπεζας διαφορετικής από την πληρώτρια ύστερα από σχετική εξουσιοδότηση της πληρώτριας Τράπεζας. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής καθώς και ο χρόνος έναρξης εφαρμογής καθορίστηκαν με την υπ' αριθμόν 6617/ΙΒ/104/11-2-92 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου.

Z. ΑΚΑΛΥΠΤΗ ΕΠΙΤΑΓΗ

Z1. Έννοια ακάλυπτης επιταγής:

Ακάλυπτη επιταγή είναι η επιταγή εκείνη, η οποία παρ' όλο που εμφανίστηκε για πληρωμή, εμπρόθεσμα και ενώ πληρούσε όλα τα τυπικά στοιχεία και όλους τους νόμιμους όρους, παρά ταύτα δεν εξοφλήθηκε από την πληρώτρια Τράπεζα.

Z2. Περιπτώσεις ακάλυπτων επιταγών:

Οι συνηθέστερες περιπτώσεις μη πληρωμής έγκυρης επιταγής είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

- 1) Ο λογαριασμός του εκδότη της επιταγής δε διέθετε επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό καταθέσεων του την ημέρα εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή.
- 2) Ο λογαριασμός καταθέσεων σε βάρος του οποίου σύρθηκε (εκδόθηκε) η επιταγή, είναι ανύπαρκτος.
- 3) Κλοπή ή απώλεια της επιταγής, σύμφωνα με σχετική έγγραφη δήλωση που καταθέτει ο δικαιούχος του λογαριασμού.
- 4) Ανάκληση της επιταγής με έγγραφη χρονολογημένη δήλωση του εκδότη.
- 5) Μη νόμιμη εκπροσώπηση του εκδόσαντος την επιταγή Νομικού Προσώπου. (Ως μη νόμιμη εκπροσώπηση νοείται, είτε η λήξη της νομιμοποίησης, είτε η εμφάνιση ως υπογραφέων, προσώπων που δεν είναι νομιμοποιημένοι εκπρόσωποι του Νομικού Προσώπου).
- 6) Κλοπή ή απώλεια της επιταγής από την Τράπεζα. Πρόκειται για τις περιπτώσεις κλοπής ή απώλειας ασυμπλήρωτων επιταγών που έχουν εκτυπωθεί από την Τράπεζα και δεν έχουν παραδοθεί στους πελάτες τους.

Z3. Βεβαίωση μη πληρωμής ακάλυπτης επιταγής:

Η μη ύπαρξη χρηματικού υπολοίπου βεβαιώνεται, εφόσον αυτό ζητηθεί από τον κομιστή της επιταγής, στην πίσω πλευρά αυτής με την αναγραφή από τον αρμόδιο υπάλληλο της Τράπεζας του εξής κειμένου: "Βεβαιώνεται ότι η επιταγή αυτή, εμφανίστηκε εμπρόθεσμα για πληρωμή, αλλά δεν εξοφλήθηκε, λόγω ελλείψεως επαρκούς υπολοίπου στο σχετικό λογαριασμό."

Η βεβαίωση μη πληρωμής μπορεί να περιλαμβάνει και άλλη αιτία πλην της έλλειψης επαρκούς υπολοίπου όπως αναφέρθηκε προηγουμένως (κλοπή, απώλεια, ανύπαρκτος λογαριασμός, έλλειψη νομιμοποίησης.)

Η βεβαίωση αυτή γνωστή με την ονομασία "σφράγισμα επιταγής", υπογράφεται από τα αρμόδια στελέχη της Τράπεζας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον κομιστή της επιταγής προκειμένου να στραφεί αυτός κατά του εκδότη, των τυχόν οπισθογράφων και τριτεγγυητών, λαμβάνοντας εναντίον τους, τα ενδεικνυόμενα δικαστικά μέτρα.

Άλλοι τρόποι με τους οποίους βεβαιώνεται η μη ύπαρξη υπολοίπου και κατά συνέπεια η μη πληρωμή της επιταγής, είναι: 1) Η σύνταξη διαμαρτυρικού από συμβολαιογράφο και 2) Η εμπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής σε γραφείο συμψηφισμού, η οποία σύμφωνα με το νόμο ισοδυναμεί με τη σύνταξη διαμαρτυρικού.

Το διαμαρτυρικό ή η ισοδύναμη βεβαίωση πρέπει να γίνει πριν εκπνεύσει η προθεσμία εμφάνισης για πληρωμή. Αν η εμφάνιση γίνει την τελευταία ημέρα της προθεσμίας για πληρωμή, το διαμαρτυρικό ή η ισοδύναμη βεβαίωση μπορεί να συνταχθεί την πρώτη επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Ο εκδότης, ο οπισθογράφος ή ο τριτεγγυητής μπορεί να απαλλάξει τον κομιστή από την υποχρέωση σύνταξης διαμαρτυρικού ή ισοδύναμης βεβαίωσης, αν γράψει επάνω στο σώμα της επιταγής τη ρήτρα " ανέξοδη επιστροφή ", ή άλλη ισοδύναμη φράση.

Η ρήτρα όμως αυτή δεν απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση να εμφανίσει την επιταγή για πληρωμή μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία. Η απόδειξη για τη μη τήρηση της προθεσμίας εμφάνισης, επιβαρύνει εκείνον που την επικαλείται κατά του κομιστή της επιταγής.

Z4. Σφράγιση μεταχρονολογημένης επιταγής:

Ακάλυπτη μπορεί να είναι και μία μεταχρονολογημένη επιταγή. Σ ' αυτή την περίπτωση μάλιστα είναι διευρυμένο το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο μπορεί να δημιουργηθεί το αδίκημα. Έτσι είναι δυνατόν η επιταγή να είναι ακάλυπτη από την ημέρα της πραγματικής της έκδοσης μέχρι και την τελευταία ημερομηνία της προθεσμίας εμφάνισης για πληρωμή, που υπολογίζεται ως γνωστόν από την αναγραφόμενη (μη πραγματική) χρονολογία εκδόσεως.

Σε περίπτωση εμφάνισης μεταχρονολογημένης επιταγής για πληρωμή και ο κομιστής ζητά επιμόνως την άμεση καταβολή του ποσού της επιταγής είτε σε μετρητά είτε σε πίστωση του λογαριασμού του, ο δε λογαριασμός του εκδότη δεν διαθέτει επαρκές υπόλοιπο, η επιταγή αυτή σφραγίζεται, διότι σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.5960 / 33

"περί επιταγής " η επιταγή είναι πληρωτέα "εν όψει" και συνεπώς είναι πληρωτέα κατά την ημέρα της εμφάνισής της.

Z5. Αναγγελία ακάλυπτης επιταγής:

Οι ακάλυπτες επιταγές που σφραγίζονται από τις Τράπεζες αναγγέλλονται σύμφωνα με τις αποφάσεις της επιτροπής νομισματικών και πιστωτικών θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (αρ. 502 / 3 / 23.6.92 και 513 / 6 / 4.12.92) στην εταιρεία "Τραπεζικά συστήματα πληροφοριών " (ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ).

Η αναγγελία γίνεται με τη συμπλήρωση και αποστολή ειδικού εντύπου από το Κατάστημα της Τράπεζας που τηρεί το λογαριασμό καταθέσεων σε βάρος του οποίου εκδόθηκε η επιταγή, έστω και αν η σφράγιση της ακάλυπτης επιταγής έγινε από άλλο Κατάστημα της ίδιας ή άλλης Τράπεζας.

Η αναγγελία των ακάλυπτων επιταγών στην εταιρεία "ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ" γίνεται, προκειμένου η τελευταία να συμπεριλάβει τους εκδότες των ακάλυπτων επιταγών σε ειδικό πίνακα (γνωστό και ως BLACK LIST ή μαυροπίνακα) και να ενημερώσει και την αρμόδια εισαγγελική αρχή, που είναι ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κατοικίας του εκδότη.

Στην εταιρεία "ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ" αναγγέλλονται τα πλήρη στοιχεία του εκδότη, του λήπτη (δηλαδή του προσώπου σε διαταγή του οποίου εκδόθηκε η επιταγή) και του κομιστή και διαβιβάζεται φωτοαντίγραφο των δύο όψεων της επιταγής. Αντίθετα δεν αναγγέλλονται επιταγές των οποίων έχει παρέλθει η προθεσμία εμφανίσεως για πληρωμή, καθώς επίσης και επιταγές που έχουν ανακληθεί.

Στη δεύτερη περίπτωση της ανάκλησης, η αναγγελία γίνεται απ' ευθείας από το κατάστημα της Τράπεζας στον αρμόδιο εισαγγελέα αναγράφοντας στο σχετικό έντυπο την ένδειξη "απλήρωτη λόγω ανακλήσεως." Εφόσον μαζί με την ανάκληση της επιταγής συντρέχει και περίπτωση ελλείψεως διαθεσίμων στο λογαριασμό σε βάρος του οποίου σύρεται η επιταγή και τα δύο αυτά γεγονότα μνημονεύονται στο σφράγισμα της επιταγής σαν αιτιολογίες για τη μη πληρωμή της , τότε γίνεται κανονική αναγγελία της επιταγής στην εταιρεία " ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ " .

Η αναγγελία στην εταιρεία " ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ " γίνεται από το Κατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη της επιταγής, ενώ το σφράγισμα της επιταγής γίνεται από το κατάστημα στο οποίο εμφανίστηκε για πληρωμή ύστερα από τηλετυπική επιβεβαίωση, για την έλλειψη επαρκούς υπολοίπου, στο σχετικό λογαριασμό καταθέσεων του εκδότη της επιταγής.

Z6. Αναγγελία μερικώς ακάλυπτης επιταγής:

Η επιταγή που εμφανίστηκε εμπροθέσμως και πληρώθηκε μερικά, είναι φυσικά ακάλυπτη για το υπόλοιπο του ποσού της και πρέπει να αναγγέλλεται κατά τα καθιερωμένα στην εταιρεία "ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ". Η αναγγελία γίνεται κανονικά με συνημμένη

φωτοτυπία της επιταγής. Ως ποσόν της ακάλυπτης επιταγής αναγράφεται το τμήμα του ποσού της που δεν καλύφθηκε από το διαθέσιμο υπόλοιπο του λογαριασμού του εκδότη.

Z7. Ειδικές περιπτώσεις αναγγελίας:

1) Στην περίπτωση που εκδίδεται επιταγή επί κοινού λογαριασμού καταθέσεων, η αναγγελία περιλαμβάνει μόνο τα στοιχεία του προσώπου που εξέδωσε την ακάλυπτη επιταγή και όχι και τα στοιχεία των λοιπών συνδικαιούχων του λογαριασμού.

2) Στην περίπτωση έκδοσης επιταγής από φυσικό πρόσωπο, που όπως όμως προκύπτει, δεν είναι ο δικαιούχος του λογαριασμού επί του οποίου εκδόθηκε η επιταγή, αναγγέλλεται ο πραγματικός υπογράψας την επιταγή και όχι ο δικαιούχος του λογαριασμού.

3) Στην περίπτωση που εμφανίζονται ως υπογράφωντες την επιταγή, άλλα φυσικά πρόσωπα, από εκείνα που είναι οι νόμιμοι εκπρόσωποι του Νομικού Προσώπου, η αναγγελία γίνεται για τα πρόσωπα που υπέγραψαν την ακάλυπτη επιταγή και όχι για τους μη υπογράψαντες νόμιμους εκπροσώπους του Νομικού Προσώπου.

Z8. Κυρώσεις για τους εκδότες ακάλυπτων επιταγών:

Μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν με την υπ' αριθ.417 / 28.11.84 ΠΔΤΕ αν ο δικαιούχος λογαριασμού καταθέσεων όψεως ή τρεχούμενου εκδώσει σε διάστημα 12 μηνών ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού το οποίο υπερβαίνει τα 600 ΕΥΡΩ , οι Τράπεζες που τηρούν λογαριασμούς όψεως του ιδίου καταθέτη οφείλουν να φροντίσουν για την επιστροφή των βιβλιαρίων των επιταγών που τυχόν βρίσκονται στην κατοχή του. Νέο βιβλιάριο επιταγών επιτρέπεται να χορηγηθεί μετά την παρέλευση δώδεκα (12) μηνών τουλάχιστον από την έκδοση της τελευταίας ακάλυπτης επιταγής.

Ύστερα από σχετικές μελέτες και εισήγηση, της μόνιμης ομάδας μελέτης και έρευνας, (Μ.Ο.Μ.Ε), στην εκτελεστική επιτροπή της Ενώσεως Ελληνικών Τραπεζών κρίθηκε αναγκαίο, όπως οι Τράπεζες αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη αυστηρότητα τους εκδότες ακάλυπτων επιταγών.

Έτσι η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών αποφάσισε όπως η διάρκεια της κυρώσεως για τη μη χορήγηση σ' αυτούς νέου βιβλιαρίου επιταγών να είναι η εξής:

α) Δώδεκα μήνες εφόσον σε διάστημα δώδεκα μηνών έχουν εκδώσει μέχρι δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που υπερβαίνει τα 600 ΕΥΡΩ και

β) Τριάντα έξι μήνες εφόσον σε διάστημα δώδεκα μηνών έχουν εκδώσει περισσότερες από δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που να υπερβαίνει τα 600 ΕΥΡΩ.

Τυχόν αναγκαία εξαιρεση από την απόφαση αυτή, για να περιοριστεί η διάρκεια της κυρώσεως μέχρι τους δώδεκα μήνες που προβλέπονται από τις Π.Δ.Τ.Ε που αναφέρθηκαν προηγουμένως θα πρέπει να εγκρίνεται μόνο από την αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία της κάθε Τράπεζας.

Συμπέρασμα :

Από τα παραπάνω που αναφέρθηκαν και είναι σχετικά με την ακάλυπτη επιταγή, προκύπτει ότι η έκδοση ακάλυπτης επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα αφού ο εκδότης αυτής σκόπιμα και από δόλο προβαίνει στην έκδοση ακάλυπτης επιταγής, αφού εκ των προτέρων γνωρίζει ότι ο λογαριασμός καταθέσεών του δεν θα έχει υπόλοιπο κατά την ημέρα εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή.

Το φαινόμενο των ακάλυπτων επιταγών, τα τελευταία χρόνια, όπως είναι γνωστό, έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις και παρά την αυστηρή νομοθεσία δε φαίνεται ότι θα υποχωρήσει στο προσεχές μέλλον, λόγω ίσως και των γενικότερων προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελληνική Οικονομία.

Για την αντιμετώπιση του θλιβερού αυτού φαινομένου της έκδοσης ακάλυπτων επιταγών, οι Ελληνικές Τράπεζες με τη συνεργασία και τη βοήθεια εκ μέρους της Ενώσεως Ελληνικών Τραπεζών καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες για τον περιορισμό της κυκλοφορίας των ακάλυπτων επιταγών φροντίζοντας να χορηγούν βιβλιάρια επιταγών σε αποδεδειγμένα συνεπείς και ειλικρινείς πελάτες. Επίσης η λήψη διαφόρων προληπτικών μέτρων βοηθάει στην περιστολή των προθέσεων ορισμένων καταθετών για την έκδοση και κυκλοφορία ακάλυπτων επιταγών.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 1795 / 1993

Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Ι. Λασκαρίδης
Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Μ. Φράγκος
Εισαγγελέας Σ. Γυπαράκης
Δικηγόρος Δ. Τσαντίλας

" Επειδή όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 1 του Νόμου 5960 / 1933 "περί επιταγής", όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.Δ. 1325 / 1972, για τη θεμελίωση του από αυτή προβλεπομένου και τιμωρουμένου εγκλήματος της ακάλυπτης επιταγής, απαιτείται, πλην των άλλων και εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα μέσα στην νόμιμη προθεσμία, η οποία όταν πρόκειται για επιταγή που εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, είναι οκτώ ημερών, με αφετηρία την επόμενη ημέρα της εκδόσεώς της. Το στοιχείο δε αυτό πρέπει να περιέχεται στην καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας για το ανωτέρω έγκλημα, γιατί διαφορετικά δημιουργείται ασάφεια, η οποία καθιστά ανέφικτο τον έλεγχο από τον Άρειο Πάγο περί της ορθής ή μη εφαρμογής της άνω ουσιαστικής ποινικής διατάξεως, οπότε η απόφαση στερείται νόμιμης βάσεως και έτσι θεμελιώνεται ο από το άρθρο 510 παρ. 1 εδ.Ε΄ του ΚΠΔ λόγος αναιρέσεως.

Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως στρέφεται κατά της υπ' αριθμ. ΒΜ 2263 / 28.4.1993 αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Πειραιά με την οποίαν ο αναιρεσείων καταδικάστηκε ανεκκλήτως, σε ποινή φυλακίσεως 25 ημερών, μετατραπέισα προς δραχμές 1.500 ημερησίως, για το άνω έγκλημα της εκδόσεως κατ' εξακολούθηση ακάλυπτων επιταγών και δη για το ότι στον Πειραιά την 3. 12. 91 και 30. 11 .91 εξέδωσε τις με αριθμ. 000053 και 000047 επιταγές, ποσού δραχμών 228.112 και 1.441.920, επί της National Westminster σε διαταγή της ΑΡ.Σ.Α και S.M.CO, που εμφανίστηκαν για πληρωμή στην παραπάνω πληρώτρια τράπεζα και δεν πληρώθηκαν από έλλειψη αντιστοίχων διαθεσίμων κεφαλαίων. Όπως όμως προκύπτει από την άνω προσβαλλομένη απόφαση, ούτε στο σκεπτικό, ούτε στο διατακτικό της αναφέρεται ο χρόνος της εμφανίσεως των εν λόγω επιταγών στην πληρώτρια τράπεζα για να δύναται να κριθεί αν η εμφάνιση των έλαβε χώρα μέσα στην προαναφερθείσα οκταήμερη προθεσμία, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ασάφεια, η οποία καθιστά ανέφικτο τον ακυρωτικό έλεγχο ως προς την ορθή ή μη εφαρμογή της ανωτέρω ουσιαστικής ποινικής διατάξεως, η οποία με τον τρόπο αυτό παραβιάστηκε εκ πλαγίου. Επομένως ο περί τούτου δεύτερος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως είναι βάσιμος.

Κατ' ακολουθία πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί, κατά το άρθρο 519 του ΚΠολΔ, η υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, γιατί είναι δυνατή η συγκρότησή του από άλλον δικαστή, εκτός από εκείνον που δίκασε προηγουμένως.

Σχόλιο:

Ο αναιρεσείων εξέδωσε τις υπ' αριθ. 000053 και 000047 επιταγές δραχμών 228.112 και 1.441.920 αντίστοιχα, εν γνώσει του, ότι ο λογαριασμός καταθέσεών του δεν διαθέτει επαρκές υπόλοιπο. Στην απόφαση δεν αναφέρεται εάν η Τράπεζα σφράγισε τις παραπάνω επιταγές, οπότε στα σώματα των επιταγών θα αναγραφόταν η ημερομηνία εμφάνισής τους για πληρωμή. Από την ημερομηνία θα μπορούσε επακριβώς να προσδιοριστεί η οκταήμερη προθεσμία που απαιτείται από το νόμο, μέσα στην οποία έπρεπε να εμφανιστούν για πληρωμή οι επιταγές.

Έτσι λοιπόν δημιουργείται ασάφεια, αναφορικά με το χρόνο εμφάνισης των επιταγών για πληρωμή. Επομένως ο Άρειος Πάγος ορθώς παραπέμπει την υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, όπου ενδεχομένως μπορεί να προσκομιστούν περισσότερα στοιχεία για την ημερομηνία εμφάνισης των επιταγών για πληρωμή.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 1830/1993

**Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Ι. Λασκαρίδης
Εισηγητής ο αρεοπαγίτης Σ. Γαρδικιώτης
Εισαγγελεύς Δ.Δωρής
Δικηγόρος Αθ. Δημητρακόπουλος**

Επειδή από το άρθρο 79 παρ.1 του Ν. 5960/1993, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.Δ. 1325/1972, προκύπτει ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή η οποία δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή στον οποίο δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της έκδοσης της επιταγής ή της πληρωμής αυτής τιμωρείται με τις αναφερόμενες σε αυτό ποινές. Εξάλλου από τα άρθρα 28 και 29 εδ.ά του ίδιου νόμου προκύπτει ότι η επιταγή πρέπει να πληρωθεί όταν εμφανιστεί για πληρωμή και ότι η επιταγή που εκδόθηκε πρέπει να πληρωθεί στην ίδια χώρα, εμφανιζόμενη για πληρωμή εντός προθεσμίας οκτώ ημερών, που αρχίζει από τη χρονολογία έκδοσής της η οποία αναγράφεται στην επιταγή. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής απαιτείται εκτός από τα άλλα στοιχεία και το στοιχείο της εμφάνισης της επιταγής μέσα στη νόμιμη προθεσμία για πληρωμή από την πληρώτρια Τράπεζα. Τέλος έλλειψη της κατά τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας της απόφασης, η οποία ιδρύει λόγο αναίρεσης κατά το άρθρο 510 παρ. 1 εδ. δ' ΚΠολ.Δ υπάρχει όταν δεν εκτίθενται σε αυτήν τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία το δικαστήριο της ουσίας συνήγαγε τη συνδρομή των αντικειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις από τις οποίες υπήγαγε τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφάρμοσε. Στην εξεταζόμενη περίπτωση όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας που δίκασε ως Εφετείο κήρυξε τον αναιρεσείοντα ένοχο του εγκλήματος της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, με παραπομπή του αιτιολογικού ως προς τα θεμελιούνται την πράξη αυτή, πραγματικά περιστατικά στο διατακτικό, χωρίς έτσι να καθορίζεται αν η εμφάνιση της επιταγής για πληρωμή στην πληρώτρια Τράπεζα ούτε τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει η έλλειψη αντιστοίχων διαθεσίμων κεφαλαίων, επομένως, πρέπει, κατά παραδοχή ως βάσιμου του σχετικού λόγου της αίτησης από το άρθρο 510 παρ.1 εδ. δ' ΚΠΔ να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 519 του ίδιου Κώδικα για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, το οποίο μπορεί να συγκροτηθεί από άλλους δικαστές εκτός από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση.

Σχόλιο :

Η απόφαση του Α.Π. για παραπομπή της υπόθεσης για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο είναι ορθή αφού το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας κήρυξε τον αναιρεσείοντα ένοχο του εγκλήματος της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, χωρίς όμως να θεμελιώνονται τα πραγματικά περιστατικά , δηλαδή η ημερομηνία εμφάνισης της επιταγής και η πιστοποίηση της έλλειψης διαθεσίμων στον λογαριασμό καταθέσεων του εκδότη της ακάλυπτης επιταγής.

Σχετικές αποφάσεις: Α.Π. 1415/93, Α.Π. 1262/93, Α.Π. 1746/93

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 377 / 1994

**Προεδρεύων: Ι. Λασκαρίδης Αντιπρόεδρος
Εισηγητής: Θ. Πρασουλίδης Αρεοπαγίτης
Δικηγόρος: Χ. Αλβανός**

Η παραπάνω απόφαση περιλαμβάνει δύο θέματα :

Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατά τόπο αναρμοδιότητα του δικαστηρίου η οποία εάν δεν προταθεί από κάποιο διάδικο ή από τον εισαγγελέα ή δεν γίνει αντιληπτή από το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο έως την ώρα ενάρξεως της αποδεικτικής διαδικασίας δεν δύναται να προταθεί για πρώτη φορά ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Εκ τούτου έπεται ότι εάν ο κατηγορούμενος δικάστηκε ερήμην από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και δεν προτάθηκε η περί αναρμοδιότητος αυτού ένσταση από κάποιο άλλο διάδικο ή από τον εισαγγελέα , αυτή καλύπτεται και η υπό του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου εκδίκαση της υποθέσεως παρά την περί αναρμοδιότητος ένσταση του κατηγορουμένου ενώπιον αυτού δεν ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ.1 εδ. Θ του ΚΠΔ λόγον αναιρέσεως. Συνεπώς αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

Το δεύτερο θέμα της αποφάσεως αφορά την έκδοση ακάλυπτης επιταγής και η οποία έχει ως εξής :

Επειδή κατά το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 5960 / 33 περί επιταγής όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.Δ. 1325 / 72 τιμωρείται , με τις αναφερόμενες σ' αυτό ποινές ο εκδότης της επιταγής, η οποία δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή στον οποίο δεν υπήρχαν αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο έκδοσης της επιταγής ή της πληρωμής αυτής. Από την πιο πάνω διάταξη του νόμου προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος που προβλέπεται από τη διάταξη αυτή απαιτείται , εκτός των άλλων , έκδοση έγκυρης επιταγής και γνώση του εκδότη ότι δεν υπήρχαν , αντίστοιχα με την αξία της επιταγής διαθέσιμα κεφάλαια αυτού, στον πληρωτή της κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής της επιταγής.

Επί εκδόσεως δε ακάλυπτης επιταγής από νομικό πρόσωπο , με τις αναφερόμενες στο παραπάνω άρθρο ποινές τιμωρείται ο υπογράφας την επιταγή ως νόμιμος εκπρόσωπος αυτού. Στην προκειμένη περίπτωση , το κατ' έφεση δικάσαν Τριμελές Πλημμελειοδικείο Κιλκίς , δέχτηκε ανελέγκτως , ότι ο κατηγορούμενος ήδη αναιρεσειών , ως νόμιμος εκπρόσωπος και συγκεκριμένα ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία “Δ.Κ.- Κ.Μ. Α.Ε.” εξέδωσε την 14-12-1989 στη Θεσσαλονίκη με την εταιρική επωνυμία την υπ' αριθμ. 2923039-2 επιταγή , ποσού 2.130.000 δραχμών , ότι αυτή όταν εμφανίστηκε στην πληρώτρια Τράπεζα Πίστεως για πληρωμή μέσα στη νόμιμη οκταήμερη προθεσμία από την έκδοση της , ήτοι την 21-12-1989 , δεν πληρώθηκε γιατί η ως άνω ανώνυμη εταιρεία δεν είχε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα κατά το χρόνο της έκδοσης και της πληρωμής της και ότι ο αναιρεσειών γνώριζε , τόσο κατά το χρόνο της έκδοσης της επιταγής όσο και κατά το χρόνο της πληρωμής της , ότι η εταιρεία , την οποία εκπροσωπεί , δεν διέθετε στην πληρώτρια Τράπεζα τα αναγκαία κεφάλαια για την πληρωμή της. Έτσι το δικαστήριο της ουσίας , που με τις παραπάνω παραδοχές κήρυξε ένοχο τον αναιρεσειόντα του εγκλήματος της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής , ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε την ουσιαστική ποινική διάταξη που αναφέρεται στην αρχή αυτής της σκέψεως και ο εκ του άρθρου 510 παρ. 1 εδ. Ε' του ΚΠΔ περί του αντιθέτου έκτος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως , είναι αβάσιμος.

Σχόλιο :

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο αναιρεσειών, ως νόμιμος εκπρόσωπος της ΑΕ “ΔΚ-ΚΜ” εξέδωσε έγκυρη επιταγή γνωρίζοντας ότι στο λογαριασμό της εταιρείας δεν υπήρχε επαρκές υπόλοιπο ούτε κατά την ημέρα έκδοσης της επιταγής, αλλά ούτε και κατά την ημέρα εμφανίσεώς της για πληρωμή, δηλαδή εντός της νόμιμης προθεσμίας των οκτώ ημερών.

Επειδή η επιταγή πληρούσε τα τυπικά στοιχεία έκδοσής της και εμφανίστηκε για πληρωμή μέσα στα νόμιμα χρονικά περιθώρια και δεν πληρώθηκε, λόγω έλλειψης διαθεσίμων στο λογαριασμό, καλώς το Δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον αναιρεσειόντα χαρακτηρίζοντας αβάσιμο το λόγο αίτησης αναιρέσεως.

ΑΠΟΦΑΣΗ 6289 / 1994 ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Β. Ξενικάκης , Πρόεδρος Εφετών
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : Ε. Αθανασίου , Εφέτης
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ : Γ. Χατζηπαναγιώτης , Η. Τζάνος

Κατά το άρθρο 914 του ΑΚ , " όποιος ζημιώνει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει ". Επομένως εκείνος που με πρόθεση εκδίδει επιταγή , η οποία δεν πληρώθηκε , επί πληρωτή στον οποίο δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως της επιταγής ή της πληρωμής αυτής , από τον οποίο λόγο δεν πληρώθηκε η επιταγή αυτή μέσα στη νόμιμη προθεσμία εμφανίσεώς της και με τον τρόπο αυτόν ζημίωσε παρανόμως το δικαιούχο (κομιστή) της επιταγής δηλαδή εναντίον των διατάξεων του άρθρου 79 του Ν5960 / 1933 " περί επιταγής " , όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ΝΔ. 1325 / 1972 , κατά τις οποίες η τοιαύτη πράξη του εκδότη της επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα , υποχρεούται σε αποζημίωση του δικαιούχου , δεδομένου ότι η παραβιασθείσα αυτή ποινική διάταξη , προφανώς , θεσπίστηκε για προστασία όχι μόνο του δημοσίου συμφέροντος , αλλά συνάμα και του ατομικού τοιούτου , του δικαιούχου από την επιταγή (βλ. σχετ. ΑΠ 218 / 1962 ΝοΒ 10, 801 , Ν. Δελούκα " Αξιόγραφα " 264 , σημ. 2 σελ. 366 , Στ. Σταυρόπουλου " Ερμ. Εμπορ. και ναυτικό δίκαιο " , έκδ. 1976 , υπ' αριθμ. 32 και 79 Ν 5960 / 1933 , ιδίως σελ. 887).

Εξάλλου τα κεφάλαια τα οποία η πληρώτρια Τράπεζα έχει στη διάθεση του εκδότη της επιταγής , και τα οποία καλούνται στην τεχνική των συναλλαγών " πρόβλεψη " ή " κάλυμμα " , μπορούν να συνίστανται είτε σε πιστώσεις που παρέχονται από την Τράπεζα , σ' αυτόν είτε σε αμφοτέρα (βλ. σχ. Ν Δελούκα Α.Π παρ. 264 , σελ. 365) .

Έλλειψη " προβλέψεως " ή " καλύμματος " υπάρχει όχι μόνο στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχουν καθόλου κεφάλαια στον τραπεζίτη επί του οποίου εκδόθηκε η επιταγή , αλλά ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία υπάρχουν μεν τα κεφάλαια , αλλά αυτά τα απέσυρε ο εκδότης μετά την έκδοση της επιταγής ή έστω κατέστησε αυτά κατά οποιονδήποτε τρόπο μη διαθέσιμα . (βλ. σχετικά Ν. Δελούκα ο.π. παρ.264 σελ.365 – 366, Ηλ. Αναστασιάδη «πιστωτικοί τίτλοι» τομ.Β παρ.36, Α. Ροδόπουλου «πιστωτικοί τίτλοι» τομ.2^{ος} σελ. 224 – 226 παρ.1 και 2).

Περαιτέρω από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 12 του ίδιου πιο πάνω νόμου , η οποία ορίζει ότι " ο εκδότης ευθύνεται δια την πληρωμή " , και της παρ. 1 του άρθρου 32 του ίδιου νόμου, η οποία ορίζει ότι η " ανάκλησις της επιταγής ισχύει μόνον μετά την έκπνευσιν της προθεσμίας εμφανίσεως " , σαφώς προκύπτει ότι , αν μέσα στην προθεσμία προς εμφάνιση ανακλήθηκε η επιταγή ο κομιστής αυτής , εφόσον δεν πληρώθηκε η επιταγή , μπορεί όχι μόνο να ασκήσει το από την αναγωγή δικαίωμά του , σύμφωνα με τα άρθρα 40 επ. του προαναφερόμενου νόμου , αλλά να απαιτήσει από τον εκδότη και αποζημίωση , σύμφωνα με όσα στην αρχή της παρούσας σκέψεως αναπτύσσονται .

Εξάλλου , κατά το άρθρο 22 του Ν. 5960 / 1933 , τα από επιταγή εναγόμενα πρόσωπα μπορούν να αντιτάξουν κατά του κομιστή τις ενστάσεις τις στηριζόμενες επί των προσωπικών σχέσεων αυτών με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές , μόνον αν ο κομιστής κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε προς βλάβη του οφειλέτη.

Εν όψει του ότι , κατά τον αμέσως πιο πάνω νόμο , η επιταγή είναι αναιτιώδης και έτσι από την ύπαρξη ή μη αιτίας δεν εξαρτάται η ύπαρξη της από την επιταγή υποχρεώσεως , η οποία υφίσταται οσάκις υπάρξουν τα από το νόμο απαιτούμενα στοιχεία για τη δημιουργία της από αυτήν υποχρεώσεως χωρίς ανάγκη αναδρομής στην αιτία , ο από την επιταγή οφειλέτης , εναγόμενος προς πληρωμή του στην επιταγή ποσού μπορεί να αποκαλύψει την αιτιώδη σχέση , η οποία συνδέει αυτόν προς τον κομιστή , ο οποίος ενάσκει την από την επιταγή απαίτηση , επί δε της αιτιώδους σχέσεως να βασίσει ένσταση , την οποία θα αντιτάξει κατά του κομιστή τούτου , η εν λόγω ένσταση δεν θίγει την ίδια την από την επιταγή απαίτηση , αλλά βασίζεται επί του αδικαιολόγητου της υπάρξεως αυτής.

Γενικά πάντοτε οσάκις η αιτιώδης σχέση πάσχει κατά τις γενικές αρχές από ελάττωμα αναφορικά με την αιτία , είναι δεκτή η σχετική ένσταση και κατά της απαιτήσεως από την επιταγή . Μεταξύ των ενστάσεων από τη βασική σχέση , οι οποίες μπορούν να αντιταχθούν και κατά του κομιστή της επιταγής , εφόσον αυτός κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του οφειλέτη , κατά την προπαρατιθέμενη διάταξη του άρθρου 22 του Ν 5960/1933, περιλαμβάνεται και εκείνη που υφίσταται στην περίπτωση κατά την οποία ουδεμία έννομη σχέση υπάρχει μεταξύ του εκδότη της επιταγής και του πρώτου κομιστή της επιταγής αυτής που να δικαιολογεί την έκδοση της επιταγής , ενώ κατά την πρόθεση αμφοτέρων τούτων η έκδοση της επιταγής δεν πρόκειται να δημιουργήσει πράγματι νομικό δεσμό μεταξύ των προσώπων τούτων και έτσι υπάρχει εικονικότητα , με ορισμένη συμφωνία ως προς το σκοπό , για τον οποίο εκδίδεται η επιταγή , σκοπός ο οποίος αποβλέπει στην απόκτηση πιστώσεων έναντι τρίτων προσώπων .

Στην περίπτωση αυτήν υπάρχει ένσταση ανατρεπτική , η οποία βασίζεται επί της αιτιώδους σχέσεως , την οποία ο οφειλέτης , ενιστάμενος , οφείλει και εδώ να αποκαλύψει . Η ένσταση αυτή είναι προσωπική και υπάγεται στον περιορισμό του πιο πάνω άρθρου 22 του Ν.5960/1933 (βλ. σχ. Αλ. Τσιριντάνη «Ένστάσεις κατ' απαιτήσεων εκ συναλλαγής» 2^η έκδοση παρ. 14).

Αντιστοίχως και στην περίπτωση της αγωγής αποζημιώσεως λόγω της κατά το άρθρο 79 του νόμου περί επιταγής αδικοπραξίας της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής ο εναγόμενος από τρίτο κομιστή , εκδότης της ακάλυπτης επιταγής , δεν αρκεί να ισχυριστεί και να αποδείξει , για να αποκρούσει την αξίωση αποζημιώσεως , ότι η επιταγή εκδόθηκε χωρίς να υφίσταται οποιαδήποτε έννομη σχέση μεταξύ αυτού και του λήπτη και δη ότι αυτή ήταν επιταγή ευκολίας , αλλά και ότι ο ενάγων κατά την κτήση της επιταγής αυτής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη αυτού (εναγόμενου – βλ. σχ. Ε.Α. 3896 / 1987 ΕΛΔ .29 , 333).

Σχόλιο:

Ο εκδότης της επιταγής ισχυρίζεται ότι αυτή ήταν επιταγή ευκολίας και ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε έννομη σχέση μεταξύ αυτού και του λήπτη, χωρίς όμως να υποστηρίζεται ότι ο ενάγων κατά την απόκτηση της επιταγής ενήργησε σε γνώση του, για βλάβη των συμφερόντων του εκδότη. Η εικονικότητα της έκδοσης επιταγής ευκολίας, αποβλέπει στην απόκτηση πιστώσεων από τον κομιστή, από τρίτα πρόσωπα. Πλέον τούτων ο εκδότης – οφειλέτης της επιταγής πρέπει να αποκαλύψει την αιτιώδη σχέση που υπάρχει μεταξύ αυτού και του λήπτη. Τα παραπάνω περιστατικά δεν αιτιολογούνται επαρκώς και ορθά το Δικαστήριο απέρριψε την Έφεση.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ 6922 / 1994

Πρόεδρος : Ν. Αποστολόπουλος
Εισηγητής : Γ. Ναυπλιώτης
Δικηγόροι: Μ. Μπίτζιος, Δ. Φίλης

Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 79 του ν. 5960/1993 "περί επιταγής", 914,297 και 298 του ΑΚ συνάγεται ότι ο εκδότης επιταγής σε διαταγή, που γνωρίζει ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια υπέρ του κομιστή αυτής (επιταγή) και γι' αυτό το λόγο δεν πληρώθηκε η επιταγή μέσα στη νόμιμη προθεσμία εμφάνισης της στην πληρώτρια τράπεζα, ζημιώνει με τον τρόπο αυτό, παρά το νόμο, ήτοι εναντίον της διατάξεως του ως άνω άρθρου 79 του ν. 5960/1993 κατά την οποία η πράξη αυτή του εκδότη της επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα, το δικαιούχο (κομιστή) της επιταγής και υποχρεούται σε αποζημίωση του, γιατί η διάταξη κατά του άρθρου 79 του ν. 5960/1993, που παραβιάστηκε με την έκδοση και τη μη πληρωμή της ακάλυπτης επιταγής, θεσπίστηκε όχι μόνο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, αλλά συνάμα και του ατομικού του δικαιούχου (κομιστή) της επιταγής (ΑΠ 218/1962 ΝοΒ 10.801, ΕΑ 5290/1990 ΕλλΔ/νη 31.1519, ΕΑ 1744/1987 ΕεμπΔ ΛΘ'290. ΕΑ5299/1986 ΕλλΔ/νη 27.1362, ΕΑ 3488/1980 ΕεμπΔ ΛΒ' 413, ΕΑ 687/1978ΕεμπΔ Λ' 591, ΕΑ 734/1975 ΕεμπΔ ΚΣΤ' 45, Εφ Πειρ 822/1982 ΕλλΔ/νη 24.143). Παραπέρα από τη διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ που εφαρμόζεται και επί των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης για την ταυτότητα του νομικού λόγου, σαφώς προκύπτει ότι επί αδικοπραξιών των καταστατικών οργάνων των νομικών προσώπων, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, την τυχόν δημιουργούμενη υποχρέωση προς αποζημίωση έχει το νομικό πρόσωπο, το δε υπαίτιο καταστατικό όργανο έχει, λόγω της ρητής αυτής διατάξεως, επί πλέον τέτοια υποχρέωση εις ολόκληρον με το νομικό πρόσωπο, ήτοι πρόσθετη μαζί μ' αυτό και όχι κύρια υποχρέωση, ανεξάρτητα αυτής από νομικό πρόσωπο(ΑΠ 217/1976 ΝοΒ 24, 766)
Ειδικώς δε επί των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 16 και 26 του ν. 3190/1955 "περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης" σαφώς,

διαχείριση της εταιρείας έναντι των εταίρων, καθώς και έναντι των τρίτων. Από όλα αυτά συνάγεται ότι όταν τρίτος στρέφεται με αγωγή κατά του νομίμου εκπροσώπου ή διαχειριστή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, ζητώντας αποζημίωση για πταίσμα, δηλαδή για παράνομη πράξη ή παράλειψη αυτού, όφειλε να αναφέρει σ' αυτήν (αγωγή) ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος ή διαχειριστής ενήργησε μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων του ως νόμιμου ή καταστατικού οργάνου της εν λόγω εταιρείας (ΕΑ 8577/1982 ΕεμπΔ ΛΕ' 84).

Το παρεπόμενο της αγωγής αίτημα περί καταβολής νομίμων τόκων και για την από την εμφάνιση της άνω επιταγής μέχρι την επίδοση αυτής (αγωγή) χρόνο είναι κατά τούτο μη νόμιμο, αφού ο ενάγων δεν επικαλείται όχληση του εναγομένου προς καταβολή του αιτούμενου ως άνω ποσού αποζημιώσεως (βλ. σχετ. και την ΕΑ 3488/1980 ο.π.), δεν αποτελεί δε δήλη ημέρα προς καταβολήν του άνω ποσού των 1.000.000 δραχμών η χρονολογία εκδόσεως της άνω επιταγής (16.7.1991), αφού η ένδικη ως άνω αγωγή δεν έχει βάση την από την επιταγή αξίωση αλλά την εκ της άνω αδικοπραξίας (του άρθρου 79 του ν. 5960/1933) αξίωση αποζημιώσεως του ενάγοντος.

Παραπέρα και λαμβανομένου υπόψη ότι ο μεταξύ του δανειστή και του ενός από τους περισσότερους εις ολόκληρον οφειλέτες συμβιβασμός ενεργεί υποκειμενικά δηλαδή δεν ενεργεί υπέρ ή κατά των λοιπών συνοφειλετών (βλ. σχετ. Μαστρογαμβριώτη στον ΑΚ Γεωργιάδη- Σταθόπουλου υπ' αριθμ. 871 αριθμ. 36), ο επικαλούμενος από τον εναγόμενο πτωχευτικός συμβιβασμός της ως άνω εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, η οποία κατά τα ανωτέρω είναι συνοφειλέτρια με αυτόν της εκ της άνω αδικοπραξίας και κατ' αυτού απαιτήσεως του ενάγοντος, δεν ενήργησε και υπέρ αυτού.

Σχόλιο :

Οι διαχειριστές των ΕΠΕ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους έχουν την ίδια υποχρέωση όπως και το νομικό πρόσωπο για την καταβολή αποζημιώσεως από την διενέργεια αδικοπραξιών. Το έντοκο της αποζημίωσης για την έκδοση ακάλυπτης επιταγής ισχύει από την ημερομηνία επίδοσης της αγωγής εφόσον ο ενάγων δεν επικαλείται όχληση και αφού η χρονολογία έκδοσης της επιταγής δεν αποτελεί και στοιχείο έναρξης υπολογισμού των τόκων, αφού η αγωγή δεν έχει βάση την αξίωση από την επιταγή αλλά την αξίωση από την αδικοπραξία. Παραπέρα ο επικαλούμενος από τον εναγόμενο πτωχευτικός συμβιβασμός με τον ενάγοντα και την συνοφειλέτρια εταιρεία δεν λειτουργεί υπέρ αυτού λόγω της ευθύνης του από αδικοπραξία.

Σχετικές αποφάσεις: Α.Π. 382/94, Εφ. Αθην. 379/94, Α.Π. 385/94, Α.Π. 625/94

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 412 / 1995

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Κ. Κωστόπουλος
Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Π. Μάκος
Εισαγγελέας Γ. Λαμπίρης
Δικηγόρος Σ. Μανιαδάκης

Επειδή , όπως προκύπτει από το αιτιολογικό , σε συνδυασμό με το διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως , που παραδεκτώς αλληλοσυμπληρώνουν την αιτιολογία της , το Τριμελές Εφετείο Αθηνών , που δίκασε αναφέροντας και τα αποδεικτικά μέσα , δέχθηκε , κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του , τα εξής περιστατικά : Ο κατηγορούμενος – αναιρεσειών στις 30-09-1989 εξέδωσε στην Αθήνα από πρόθεση την υπ ' αριθμ. 82456356 επιταγή της Τράπεζας Αττικής , ποσού 2.000.000 δραχμών , σε διαταγή του ιδίου , η οποία όταν εμφανίστηκε εμπρόθεσμα την 4-10-1989 για πληρωμή δεν πληρώθηκε , λόγω ελλείψεως αντίστοιχων διαθεσίμων κεφαλαίων κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής. Μετά από αυτά , που δέχθηκε , ως αποδειχθέντα , το Δικαστήριο , κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο – αναιρεσειόντα για παράβαση του άρθρου 79 παρ. 1 ν. 5960 / 1933 , όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1325 / 1972 . Επομένως , αναφέρονται στην απόφαση τα αποδεικτικά μέσα , τα πραγματικά περιστατικά , που προέκυψαν από αυτά και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της παραπάνω αξιοποιούν πράξεως , καθώς και οι νομικοί συλλογισμοί , οι οποίοι οδήγησαν το δικαστήριο στην κρίση του να κηρύξει ένοχο τον αναιρεσειόντα για την εμπειριστατωμένη αιτιολογία , που απαιτούν τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠολΔ γι' αυτό και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος , ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος της αναιρέσεως.

Επειδή από τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 3 του ν. 5960 / 1933 προκύπτει ότι , αν ο υπαίτιος εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής την εξοφλήσει στον κομιστή μετά τη νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της , τιμωρείται με ποινή ελαττωμένη , σύμφωνα με το άρθρο 83 του ΠΚ. Επομένως , ο ισχυρισμός εκείνου που καταδικάσθηκε για έκδοση ακάλυπτης επιταγής , ότι εξόφλησε την επιταγή στον κομιστή της , είναι αυτοτελής αφού τούτο αποτελεί λόγο μείωσεως της ποινής του υπαίτιου . Στη συγκεκριμένη περίπτωση , όπως προκύπτει από τα πρακτικά της προσβαλλομένης αποφάσεως , ο κατηγορούμενος – αναιρεσειών προέβαλε τον ισχυρισμό ότι εξόφλησε την ακάλυπτη επιταγή . Τον ισχυρισμό , όμως , αυτό απέρριψε σιωπηρά το Δικαστήριο , που δίκασε , και έτσι στέρησε την απόφαση του από την επιβαλλόμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ. ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία . Πρέπει , συνεπώς , να αναιρεθεί αυτή μόνον αναφορικά με την διάταξη της περί απορρίψεως του ως άνω ελαφρυντικού και για την ποινή , σύμφωνα με το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ΚΠΔ. , κατά το βάσιμο περί τούτου πρώτο λόγο της αναιρέσεως και να παραπεμφθεί η υπόθεση , σύμφωνα με το άρθρο 519 του ίδιου κώδικα , για νέα συζήτηση ως προς το αναιρούμενο μέρος της , στο

ίδιο δικαστήριο , συντιθέμενο από τους ίδιους δικαστές , που δίκασαν προηγουμένως , εφόσον τούτο είναι δυνατόν.

Σχόλιο :

Από τα παραπάνω αναφερόμενα περιστατικά προκύπτουν δύο διαφορετικά θέματα . Το πρώτο θέμα αφορά την εκ προθέσεως έκδοση ακάλυπτης επιταγής , από τον αναιρεσείοντα - κατηγορούμενο και την μη πληρωμή της λόγω ελλείψεως υπολοίπου , μέσα στις νόμιμες προθεσμίες για εξόφληση . Επομένως ορθά το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως για το θέμα αυτό. Το δεύτερο θέμα αφορά τον ισχυρισμό του κατηγορουμένου ότι εξόφλησε την ακάλυπτη επιταγή μετά την ημερομηνία εμφανίσεως για πληρωμή . Η απόφαση του Εφετείου δεν αναφέρει εάν ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου περί εξοφλήσεως της ακάλυπτης επιταγής είναι αληθινός και ενδεχομένως και γι αυτό να απερριφθή η έφεσης του. Ο Άρειος Πάγος δέχτηκε την αίτηση αναίρεσης και σωστά παρέπεμψε την υπόθεση να εκδικαστεί εκ νέου από το Εφετείο προκειμένου να επανεξεταστούν τα πραγματικά περιστατικά .

Σχετικές αποφάσεις: Α.Π 471/95, Εφ.Πειρ.93/95, Εφ.Θεσ. 171/95, Α.Π.609/95 (Τμήμα ΣΤ.)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 250 / 1996

Πρόεδρος: Χρήστος Παληκοκόστας
Δικαστές: Δ. Λαγουμίδης, Α. Κυριλλίδης (εισηγητής)
Δικηγόροι: Α. Διαλυνάς – Ν. Καίσαρης

Επειδή δια της ενδίκου αγωγής ιστορεί ο ενάγων ότι ο δεύτερος εναγόμενος Κ.Α.(εκκαλών) εξέδωσε υπό την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου, ομορρυθμού εταίρου και διαχειριστού της πρώτης εναγομένης, ομορρυθμού εταιρείας “ Κ.Λ. – Κ.Α. ΟΕ “ εις Θεσσαλονίκη, τας εν αυτή δύο επιταγάς της Ιονικής Τραπέζης, ήτοι την 18.3. 93 την υπ’ αριθ.....ποσού 550.000 δραχμών και την 18.4.93 την υπ’ αριθ.....ποσού 600.000 δραχμών, πληρωτέας εις διαταγήν του, εκ του παρ’ αυτή (Υποκατάστημα Πύλης Αξιού) υπ’ αριθ.....λογαριασμού της άνω εταιρείας, ότι τας επιταγάς ταύτας μετεβίβασεν ούτος, δι’ οπισθογραφήσεως εν λευκώ εις τον Δ.Μ., ο οποίος εν συνεχεία μετεβίβασεν ταύτας, δι’ οπισθογραφήσεως εν λευκώ, εις την Τράπεζαν Πίστεως ΑΕ, ότι όταν η τελευταία ενεφάνισε ταύτας εμπροθέσμως, την 26.3.1993 και 23.4.1993, προς πληρωμήν εις την ανωτέρω πληρώτριαν τράπεζαν δεν επληρώθησαν, διότι δεν υπήρχον εις τον άνω λογαριασμόν της πρώτης εναγόμενης εταιρείας διαθέσιμα προς πληρωμήν των επιταγών

κεφάλαια, ότι μετά ταύτα επλήρωσε ο ίδιος εις τον κοιμιστήν των άνω επιταγών ΔΝ. (ο οποίος είχε παραλάβει ταύτας εκ της Τράπεζας Πίστεως), ως εξ αναγωγής υπόχρεως, τα ποσά των άνω επιταγών, γενόμενος νόμιμος κοιμιστής των, ότι ο δεύτερος εναγόμενος, όταν υπέγραψε κάτωθι της εταιρικής επωνυμίας της πρώτης εναγομένης υπό την ιδιότητα του ομορρύθμου εταίρου και διαχειριστού της, ως εκδότης των άνω επιταγών, εγνώριζεν ότι δεν υπήρχον εις τον άνω λογαριασμόν της πρώτης εναγομένης διαθέσιμα κεφάλαια προς πληρωμήν των, ως και κατά τους χρόνους της πληρωμής (ακάλυπτοι επιταγαί), ότι συνέπεια της παρανόμου ταύτης συμπεριφοράς του δευτέρου εναγομένου, συνιστώσης το αδίκημα της εκδόσεως ακάλυπτου επιταγής, προβλεπόμενον και τιμωρούμενον υπό του άρθρου 79 ν. 5960 / 1933

<< περί επιταγής >>, εξημίωσε τούτον κατά το ποσόν των άνω επιταγών, παρανόμως και υπαιτίως, αιτείται δε όπως υποχρεωθεί ο εναγόμενος σύτος (δεύτερος), να καταβάλει εις τούτον, ως αποζημίωσιν, δια την άνω εις βάρος του αδικοπραξίαν, το ποσόν του 1.150.000 δραχμών δια προσωπικής του κρατήσεως, λόγω της αδικοπραξίας νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής . Ούτως έχουσα η αγωγή είναι νόμιμος ερειδομένη επί των διατάξεων των άρθρων 914 , 297 , 298 , 346 ΑΚ , 22 ΕμπΝ, εν συνδ. προς 79 του ν. 5960 / 1933 << περί επιταγής >>, ως ετροποποιήθη δι ' άρθρου 1 ν.δ. 1325 / 1972 και 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ , ερευνητέα δε κατ ' ουσίαν, εφόσον διά το αντικείμενόν της κατεβλήθησαν το ανάλογον τέλος δικαστικού ενσήμου μετά των επ ' αυτού ποσοστών υπέρ του Τ.Ν. και ΤΑΧΔΙΚ (ως διεπιστώθη πρωτοδίκως) .

Σχόλιο :

Ο εναγόμενος ΚΑ με την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου, ομόρρυθμου εταίρου και διαχειριστού της ΟΕ «ΚΑ-ΚΑ» εξέδωσε δύο επιταγές συνολικού ποσού 1.150.000 δραχμών επί της Ιονικής Τραπέζης (Υποκατάστημα Πύλης Αζιού). Οι επιταγές αυτές ύστερα από οπισθογραφήσεις κατέληξαν στην Τράπεζα Πίστεως η οποία τις ενεφάνισε εμπροθέσμως για πληρωμή στην Ιονική Τράπεζα. Οι εν λόγω επιταγές δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων στον λογαριασμό καταθέσεων της Ο.Ε. 'ΚΑ-ΚΑ' η δε Τράπεζα Πίστεως τις επέστρεψε στον προηγούμενο κοιμιστή τους ΔΜ. Στην συνέχεια ο νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής της ΟΕ 'ΚΑ-ΚΑ' πλήρωσε ο ίδιος την αξία των επιταγών στον ΔΜ από ίδια διαθέσιμα. Επειδή με το άρθρο 4 παρ. 1β του Ν20408/1996 το αξιόποινο της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής εξαλείφεται αν ο υπαίτιος αποζημίωσε πλήρως τον κοιμιστή μετά από την νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της επιταγής. Ως εκ τούτου εάν η αγωγή είναι προγενέστερη της έκδοσης του παραπάνω νόμου, μπορεί να χαρακτηριστεί ως νόμιμος, διαφορετικά εάν είναι μεταγενέστερη δεν μπορεί να σταθεί αφού ο εκδότης των επιταγών εξόφλησε τον κοιμιστή στο ακέραιο.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 36 / 1996

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Κ. Κωστόπουλος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : Ε. Εμμανουηλίδης , Αρεοπαγίτης
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ : Δ. Μπουλούκος , Γ. Σπανός

Επειδή κατά το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 5960 / 1933 " περί επιταγής " , όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ΝΔ. 1235 / 1972 , τιμωρείται , με τις αναφερόμενες σε αυτό ποινές , ο εκδότης επιταγής , η οποία δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή , στον οποίο δεν είχε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο εκδόσεως της επιταγής ή της πληρωμής της. Κατά δε τις διατάξεις των άρθρων 28 εδαφ. α' & δ' του ίδιου νόμου , η επιταγή είναι πληρωτέα εν όψει , και εφόσον είναι πληρωτέα στην ίδια χώρα εμφανίζεται προς πληρωμή μέσα σε προθεσμία οκτώ ημερών από την ημέρα που αναγράφεται σε αυτή , ως χρονολογία εκδόσεως της . Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει , ότι το πλημμέλημα της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής είναι τυπικό και για την στοιχειοθέτηση του απαιτείται , αφενός ή κατά τους νομίμους τύπους σύνταξη της επιταγής και αφετέρου η έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων είτε κατά τον χρόνο εκδόσεως ή κατά τον χρόνο πληρωμής της επιταγής προαπαιτείται δε όπως ο κομιστής της επιταγής , εφόσον αυτή εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα , εμφανίσει αυτήν στην πληρώτρια Τράπεζα , εντός οκτώ ημερών από της ημερομηνίας εκδόσεως , που αναγράφεται σε αυτή.

Το στοιχείο αυτό της ημερομηνίας εμφανίσεως της επιταγής στην πληρώτρια Τράπεζα πρέπει να καθορίζεται επακριβώς στην καταδικαστική απόφαση γιατί στην αντίθετη περίπτωση η απόφαση στερείται νομίμου βάσεως , αφού στην περίπτωση που ελλείπει η ακριβής ημερομηνία εμφανίσεως της επιταγής προς πληρωμή , καθίσταται ανέφικτος ο έλεγχος από τον Άρειο Πάγο της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου. Δεν είναι δε επαρκής η αναφορά στην απόφαση , ότι η επιταγή εμφανίστηκε εμπρόθεσμα στην πληρώτρια Τράπεζα , χωρίς την μνεία και της ακριβούς ημερομηνίας με την οποία μπορεί να κριθεί η παρέλευση ή μη της ως άνω νομίμου οκταήμερου προθεσμίας εμφανίσεως της επιταγής.

Στην προκειμένη περίπτωση , με την προσβαλλόμενη απόφαση του, το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καλαμάτας που δίκασε , ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο , κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής και συγκεκριμένα για το ότι στην Καλαμάτα στις 16/10/1992 εξέδωσε την υπ' αριθμ. επιταγή , ποσού 50.000.000 δραχμών , σε διαταγή της Κοινοπραξίας με την επωνυμία " ΑΤΕΒΕ Α.Ε. " , η οποία όταν εμφανίστηκε εμπρόθεσμα στην πληρώτρια Τράπεζα , από τον κομιστή της , δεν πληρώθηκε , ελλείψει διαθέσιμων κεφαλαίων . Όμως , ούτε στο αιτιολογικό της αποφάσεως , ούτε και στο διατακτικό αυτής αναφέρεται η ακριβής ημερομηνία εμφανίσεως της ως άνω επιταγής προς πληρωμή της στην πληρώτρια Τράπεζα , η έλλειψη δε αυτή δεν αναπληρώνεται με την μνεία της εμπρόθεσμης εμφανίσεως της και έτσι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νομίμου βάσεως. Κατ' ακολουθίαν είναι βάσιμος ο σχετικός λόγος αναιρέσεως , από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. ε' του ΚΠΔ. και πρέπει να

αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση , σύμφωνα με το άρθρο 519 του ίδιου Κώδικα , στο ίδιο δικαστήριο , γιατί είναι εφικτή η σύνθεση του από άλλους δικαστές , εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως.

Σχόλιο:

Στην αναιρεσίβλητη απόφαση, δεν αναφέρεται η συγκεκριμένη ημερομηνία εμφάνισης της ακάλυπτης επιταγής για πληρωμή προκειμένου να προσδιοριστεί επακριβώς το οκταήμερο της προθεσμίας για πληρωμή. Η έλλειψη του στοιχείου της ημερομηνίας δεν αναπληρώνεται με την αόριστη μνεία της εμπρόθεσμης εμφάνισης και ως εκ τούτου καθιστά τον έλεγχο αδύνατο, ώστε να κριθεί εάν παρήλθε ή όχι η νόμιμη προθεσμία εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή.

Ορθά λοιπόν ο Άρειος Πάγος παραπέμπει την υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο προκειμένου να προσκομιστούν περισσότερα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η ακριβής ημερομηνία εμφάνισης για πληρωμή της εν λόγω επιταγής.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 906 / 1996

Πρόεδρος : Γ. Ρήγος
Εισηγήτρια : Σ. Σπηλιώτη
Δικηγόροι : Φ. Κοτέας, Ν. Στεριανός

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 79 του Ν. 5960 / 33 περί επιταγής 914, 297 και 298 του ΑΚ, συνάγεται ότι ο εκδότης επιταγής σε διαταγή, που γνωρίζει ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια υπέρ του κομιστή της και γι' αυτό το λόγο δεν πληρώθηκε η επιταγή μέσα στη νόμιμη προθεσμία εμφάνισής της στην πληρώτρια τράπεζα, ζημιώνει με τον τρόπο αυτόν, παρά το νόμο, ήτοι εναντίον των διατάξεων του άρθρου 79 του Ν. 5960 / 33, κατά τις οποίες η πράξη αυτή του εκδότη της επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα, το δικαιούχο (κομιστή) της επιταγής και υποχρεώνεται σε αποζημίωσή του, επειδή η διάταξη αυτή (του άρθρου 79 Ν. 5960 / 33) που παραβιάστηκε με την έκδοση και τη μη πληρωμή της ακάλυπτης επιταγής, θεσπίστηκε όχι μόνο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος αλλά συνάμα και του ατομικού, δηλαδή του δικαιούχου (κομιστή) της επιταγής (σχετ. Αποφάσ. ΑΠ 218 / 62, Εφ. Αθηνών 5299 / 1986, Εφ. Αθηνών 3770 / 90, Εφ. Αθ.3605 / 90, Εφ. Πειρ. 459 / 91.) Η άσκηση δε της από αδικοπραξία αξίωσης καθόλου δεν αποκλείεται από την ύπαρξη υπέρ του εκδότη και της αξίωσής από επιταγή (άρθρα 40 επομ. Ν. 5960 / 33). Τούτο δε καθόσον, επί συρροής αξιώσεων από συμβατική και αδικοπρακτική ευθύνη, οι οποίες τείνουν στον ίδιο σκοπό, δηλαδή στην ίδια παροχή, υπόκειται στο δικαιούχο εκτιμώντας το συμφέρον του, σε δεδομένη περίπτωση να ασκήσει οποιαδήποτε προτιμά απ' αυτές, ή ικανοποίηση όμως της μίας επιφέρει την

απόσβεση της άλλης, εκτός εάν η άλλη έχει μεγαλύτερο περιεχόμενο οπότε σώζεται και το επί πλέον (ολομ. ΑΠ 976 / 73, Εφ. Αθ. 3770/ 90, Εφ. Πειρ. 459 / 91.) Τέλος και από πλευράς εννόμου συμφέροντος, ο δικαιούμενος αποζημιώσεως από την ως άνω αδικοπραξία κοιμιστής νομιμοποιείται να ασκήσει τη σχετική αγωγή, με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξίας, εφόσον με αυτή ζητεί και μπορεί να επιτύχει προσωπική κράτηση του υπόχρεου , ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως που θα εκδοθεί (Εφ. Αθην. 3488 / 80).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την κρινόμενη αγωγή, η ενάγουσα εκθέτει ότι ο εναγόμενος έχει εκδώσει τις αναφερόμενες στην αγωγή του δύο επιταγές ποσού 980.000 δρχ. και 2.500.000 δρχ. η κάθε μία εν γνώσει του ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχα κεφάλαια επί της πληρώτριας Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, για το λόγο δε αυτόν και δεν πληρώθηκαν οι επιταγές κατά την εμπρόθεσμη, από την ενάγουσα, ως κοιμιστή τους εμφάνιση των επιταγών με αποτέλεσμα να ζημιωθεί αυτή (η ενάγουσα) κατά τα πιο πάνω ποσά. Διώκει δε με την αγωγή αυτή την αποκατάσταση της προξενηθείσας σ' αυτήν ζημίας, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της εμφανίσεώς των επιταγών προς πληρωμή, άλλως από την επίδοση της αγωγής και με προσωπική κράτηση του εναγόμενου, λόγω του αδικήματος .

Η αγωγή είναι νόμιμη σωρευτικά, κατά τις διατάξεις που εκτέθηκαν πιο πάνω και αυτή του άρθρου 1047 ΚΠΔ. Το αίτημα όμως της αγωγής όπως καταβληθούν τόκοι από την επομένη της εμφανίσεως των επιταγών προς πληρωμή δεν είναι νόμιμο και είναι απορριπτέο, εφόσον η ενάγουσα δεν επικαλείται σχετική όχληση.

Επομένως το αίτημα για καταβολή τόκων είναι νόμιμο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής (άρθρο 346 ΑΚ.).

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 281, 300, 914 ΑΚ. συνάγεται ότι αυτός που δέχεται επιταγή εν γνώσει του ότι δεν έχει αντίκρυσμα, ή ότι είναι επιταγή ευκολίας, η οποία νοείται αυτή που εκδίδεται από τον εκδότη απλώς προς χρηματική διευκόλυνση του κοιμιστή της προκειμένου να την εισπράξει από την πληρώτρια Τράπεζα, χωρίς όμως να υπάρχει ουσιαστικός δεσμός που να συνδέει τον εκδότη με τον κοιμιστή (ΑΠ 872 / 79), ή ότι έχει συμπληρωθεί το πληρωτέο ποσόν αργότερα από τον κοιμιστή, της επιταγής (που εκδόθηκε λευκή ως προς το σημείο αυτό) αλλά κατά παράβαση της συμφωνίας εκδότη και κοιμιστή ως προς το ύψος του ποσού αυτού (ΑΠ 958 / 78) , και μεν με τη συμπεριφορά του δεν απαλλάσσει τον εκδότη από την ποινική ευθύνη του άρθρου 79 του Ν. 5960/33 παρέχει όμως το δικαίωμα στον εκδότη, είτε ενάγεται βάσει του νόμου περί επιταγών είτε βάσει του αδικήματος, να αποκρούσει την αγωγή, επικαλούμενος ότι βάσει ιδιαίτερης συμφωνίας ο κοιμιστής εν γνώσει της ελλείψεως αντικρύσματος έλαβε την επιταγή και ότι με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο προς την αξιούμενη ζημία και προς τη ζημιολογική πράξη, βρίσκεται σε κακή πίστη, επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού έχει αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής (Εφ. Θεσ/νίκης 297 / 1975) Εφ. Πειρ. 459 / 91)

Στην προκειμένη περίπτωση ο εναγόμενος αντικρούοντας την αγωγή και χωρίς να αμφισβητεί ότι εν γνώσει του εξέδωσε τις ένδικες επιταγές χωρίς αντίκρυσμα, ισχυρίζεται

ότι οι επιταγές αυτές εκδόθηκαν από αυτόν και παρεδόθησαν σε διαταγή του Α.Χ. Ότι και οι δύο αυτές επιταγές εκδόθηκαν από αυτόν προς διευκόλυνση του πιο πάνω Α.Χ.

(επιταγές ευκολίας) και με την πρόσθετη συμφωνία να συμπληρωθεί η κάθε μία αργότερα από τον κομιστή (είχαν εκδοθεί λευκές ως προς το σημείο αυτό) με ποσό που να μην υπερβαίνει τις 200.000 δρχ. και ότι ο τελευταίος συμπλήρωσε κατά παράβαση της συμφωνίας τους, την μεν πρώτη για ποσόν 980.000 δρχ. τη δε δεύτερη για ποσόν 2.500.000 δρχ. Τέλος ισχυρίστηκε ότι οι επιταγές αυτές ο Α.Χ. τις μεταβίβασε με οπισθογράφηση στην ΕΠΕ, η δε τελευταία τις μεταβίβασε με οπισθογράφηση στην ενάγουσα Τράπεζα. Ο πιο πάνω ισχυρισμός του εναγομένου, προτεινόμενος για να στηρίξει καταλυτικές ενστάσεις κατά της αγωγής τόσο στη βάση του αδικήματος (άρθρο 300, 281 ΑΚ) δεν είναι νόμιμος, αφού και στις δύο περιπτώσεις ο εναγόμενος δεν ισχυρίζεται, όπως θα έπρεπε, για την πληρότητα του ισχυρισμού του, ότι η ενάγουσα Τράπεζα κατά το χρόνο κτήσεως των επιταγών, παρ' ότι γνώριζε την ύπαρξη των πιο πάνω ενστάσεων του εναγομένου κατά του λήπτη (ότι δηλαδή ήταν επιταγές ευκολίας και είχαν συμπληρωθεί κατά το ύψος του οφειλόμενου ποσού κατά παράβαση της συμφωνίας τους) τις έλαβε στην κατοχή της με σκοπό να τις εισπράξει, με τον παρένθετο αυτό τρόπο, και να τον ζημιώσει (ΑΠ 370 / 93, ΑΠ 1672 / 88, Εφ. Πειρ. 257 / 94). Επομένως οι ισχυρισμοί του εναγομένου πρέπει να απορριφθούν.

Σχόλιο :

Ο εναγόμενος εξέδωσε δύο επιταγές ευκολίας σε διαταγή του Α.Χ με την προϋπόθεση ότι ο Α.Χ θα έθετε στην κάθε μία ποσό δραχμών 200.000. Ο Α.Χ. όμως συμπλήρωσε τις δύο επιταγές, κατά παράβαση της συμφωνίας τους, με ποσά 980.000 και 2.500.000 δραχμών αντίστοιχα. Οι επιταγές μεταβιβάστηκαν από τον Α.Χ στην Ε.Π.Ε....., η δε Ε.Π.Ε. τις μεταβίβασε στην ενάγουσα τράπεζα. Οι επιταγές δεν πληρώθηκαν ελλείψει υπολοίπου στο

λογαριασμό του εκδότη. Η έκδοση όμως ακάλυπτης επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα για τον εκδότη αυτής, ο οποίος υποχρεώνεται σε καταβολή αποζημίωσης στον κομιστή.

Ο εναγόμενος, στις ενστάσεις που προέβαλε, δεν υποστήριξε επαρκώς, όπως θα έπρεπε, το γεγονός ότι η Τράπεζα, παρόλο που γνώριζε κατά το χρόνο κτήσεως των επίδικων επιταγών τις ενστάσεις του εναγομένου κατά του λήπτη των επιταγών, ότι δηλαδή ήταν επιταγές ευκολίας και τα ποσά είχαν συμπληρωθεί κατά παράβαση της συμφωνίας τους, τις απέκτησε με σκοπό να τις εισπράξει ζημιώνοντας έτσι τον εναγόμενο.

Η αοριστία λοιπόν των ισχυρισμών του εναγομένου αναγκάζει το Δικαστήριο να απορρίψει την έφεση.

Το αίτημα όμως της αγωγής, για καταβολή τόκων, από την επόμενη της εμφάνισης των επιταγών για πληρωμή δεν είναι νόμιμο και απορρίπτεται, αφού η ενάγουσα δεν επικαλείται όχληση.

Συνεπώς το αίτημα καθίσταται νόμιμο μόνο φόσον η καταβολή των τόκων υπολογίζεται από την επομένη της επίδοσης της αγωγής.

Σχετικές αποφάσεις: ΕφΘεσ.965/96, ΕφΘεσ.295/96, Α.Π. 1326/96, Α.Π.924/96

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 2435 / 1997

Πρόεδρος: Θ. Τσεκούρας, Πρόεδρος Εφετών.

Εισηγήτρια: Α. Μιχαλοπούλου, Εφέτης.

Δικηγόροι: Θ. Σεραφείας, Δ. Ινέγλης.

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 79 Ν 5960 / 1933, 914, 297 και 298 ΑΚ συνάγεται ότι ο εκδίδων επιταγή σε διαταγή, γνωρίζοντας ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα, ζημιώνει τον κομιστή από τη μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνισή της, παρά το νόμο, ήτοι εναντίον της διάταξης του άρθρου 79 Ν 5960 / 33, που χαρακτηρίζει την πράξη αυτή του εκδότη και ποινικό αδίκημα. Εντεύθεν, είναι υποχρεωμένος κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών σε αποζημίωση του κομιστή, διότι η διάταξη του άρθρου 79 Ν 5960 / 1933 έχει θεσπιστεί για να προστατεύει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον αλλά και το ατομικό συμφέρον του δικαιούχου της επιταγής (ΑΠ 218 / 1962 ΝοΒ 10, 801, Εφ. Πειρ. 459 / 1991 ΕΛΔ 33,1503, ΕφΘ 1775 / 1991 Αρμ.92, 236, ΕφΑθ.3770 / 1990 ΕΛΔ 31, 1519). Για τη θεμελίωση της αγωγής αυτής από αδικοπραξία πρέπει ο ενάγων να επικαλεστεί ότι ο εκδότης – εναγόμενος εξέδωσε την επιταγή αυτή δόλια, δηλαδή ενώ γνώριζε ότι δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο έκδοσης και πληρωμής και ότι εμφανίστηκε αυτή εμπροθέσμως, εντός προθεσμίας οκτώ ημερών (άρθρο 29 παρ. 1 Ν 5960 / 1933, ΕφΘ 1775, Εφ Πειρ 822 / 1982 ΕΛΔ 24, 1431.

Στην προκειμένη περίπτωση, η εφεσίβλητη εξέθετε τα αναγκαιούντα για τη θεμελίωση της αγωγής της στοιχεία ήτοι ότι η ένδικη επιταγή εκδόθηκε από τον εναγόμενο εκκαλούντα δόλια δηλαδή ενώ γνώριζε ότι η απ' αυτόν εκπροσωπούμενη εταιρία περιορισμένης ευθύνης δεν είχε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα, κατά το χρόνο έκδοσης και πληρωμής της, καθώς και ότι εμφανίστηκε αυτή εμπροθέσμως προς πληρωμή, εντός προθεσμίας οκτώ ημερών από την έκδοσή της. Επομένως, ορθώς κρίθηκε από το πρωτόδικο δικαστήριο ορισμένη η αγωγή και πρέπει ο σχετικός τέταρτος λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Κατά τη σαφή διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ, το νομικό πρόσωπο ευθύνεται από τις πράξεις ή παραλείψεις των αντιπροσωπευόντων και εκφραζόντων τη βούληση αυτού οργάνων, εφόσον η πράξη ή η παράλειψη έλαβε χώρα κατά την ενάσκηση των ανατιθεμένων σ' αυτά καθηκόντων και παράγει υποχρέωση προς αποζημίωση . Στην περίπτωση δε που η πράξη ή η παράλειψη του αρμόδιου οργάνου είναι υπαίτια και παράγει υποχρέωση αποζημίωσης για τον πράξαντα ή παραλιπόντα, ευθύνεται και αυτός εις ολόκληρον μετά του νομικού προσώπου υποχρέωση , ανεξάρτητη αυτής του νομικού προσώπου. Ειδικότερα, επί εταιρίας περιορισμένης ευθύνης ο διαχειριστής αυτής δεν έχει μεν προσωπική υποχρέωση για χρέη της εταιρίας, είναι όμως δυνατή η ευθύνη του, προσωπικά από αδικοπραξία κατά το άρθρο 914 ΑΚ.

Επομένως, το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχτηκε την αγωγή και υποχρέωσε τον εκκαλούντα να καταβάλει στην εφεσίβλητη

αποζημίωση και με προσωπική του κράτηση, λόγω του αδικήματος ίση με το ποσό της ακάλυπτης ένδικης επιταγής, την οποία εξέδωσε ως διαχειριστής της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "...ΕΠΕ, ορθώς ερμήνευσε τις διατάξεις που αναφέρθηκαν στην αρχή της σκέψης αυτής και συνεπώς τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τον πέμπτο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Κατά τη διάταξη του άρθρου 52 εδ. α' του Ν 5960 / 1933 οι εξ αναγωγής αγωγές του κοιμιστή κατά των οπισθογράφων, κατά του εκδότη και κατά των άλλων υποχρέων παραγράφονται μετά έξι μήνες από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση. Εξάλλου, κατά το άρθρο 937 παρ. 1 ΑΚ, η απαίτηση από αδικοπραξία παραγράφεται μετά πενταετία, αφότου ο παθών έπαθε τη ζημία από τον υπόχρεο σε αποζημίωση, σε κάθε όμως περίπτωση η απαίτηση παραγράφεται μετά την πάροδο είκοσι ετών από την πράξη. Τέλος, η ένσταση παραγραφής, προτείνεται και στην κατ' έφεσιν δίκη (άρθ.527 ΚΠολ.Δ) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 269 παρ. 2γ ΚπολΔ, ΑΠ 842 / 1976.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο εκκαλών με τον τρίτο λόγο της έφεσής του και κατ' εκτίμηση του περιεχομένου αυτού, παραδεκτώς το πρώτον ισχυρίζεται, ότι η αξίωση της εφεσίβλητης, κομίστριας της ένδικης επιταγής, υπέκυψε στην εξάμηνη παραγραφή του άρθρου 52 Ν 5960 / 1933, για το λόγο ότι από το χρόνο εμφάνισης της επιταγής προς πληρωμή μέχρι την επίδοση σ' αυτόν της αγωγής, παρήλθε χρόνος μεγαλύτερος των έξι μηνών.

Όπως, όμως προκύπτει από το περιεχόμενο της αγωγής, που προαναφέρθηκε, βάση αυτής είναι η του αδικήματος, λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής. Πράγματι από το κείμενο της αγωγής στο οποίο αναφέρονται κατά λέξη τα εξής: "Επειδή ανεξάρτητα της ποινικής ευθύνης του εκδόσαντος την επίδικη επιταγή του εναγόμενου και εν προκειμένω ο εναγόμενος σαν διαχειριστής είναι υποχρεωμένος να μας καταβάλλει το ποσό του 1.500.000 δρχ. σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 914 ΑΚ και 298 ΑΚ διότι: 1) Ενώ γνώριζε ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα, εξέδωσε την παραπάνω τραπεζική επιταγή. 2) Η επιταγή δεν πληρώθηκε, όπως προκύπτει και από τη σχετική σημείωση της Τραπέζης στο σώμα της επιταγής. 3) Από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου ζημιώθηκαν το ποσόν του 1.500.000 δρχ. πλέον τόκων. 4) Η ζημία μας αυτή είναι αποτέλεσμα της παράνομης, υπαίτιας και εξάλλου αξιόποινης συμπεριφοράς του εναγομένου συνάγεται ότι η αξίωση της εφεσίβλητης έχει ως βάση όχι την ενοχή από την επιταγή αλλά από την παράβαση της διάταξης του άρθρου 79 Ν 5960 / 1933, ήτοι του αδικήματος, αξίωση η οποία παραγράφεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 937 παρ. 1 ΑΚ όπως προαναφέρθηκε, μετά πενταετία, και δεν παρήλθε στην προκειμένη περίπτωση (30.11.1994 χρόνος έκδοσης ένδικης επιταγής – 11.7.95 άσκηση αγωγής). Επομένως ο σχετικός τρίτος λόγος της έφεσης είναι απορριπτέος ως μη νόμιμος. Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής, έστω και μεταχρονολογημένης, εφόσον γίνεται εν γνώσει της ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων στην πληρώτρια τράπεζα συνιστά ποινικώς αξιόποινη πράξη και γεννά αξίωση αποζημίωσης λόγω αδικήματος, εφόσον ο νόμιμος κοιμιστής της επιταγής εμφανίσει αυτήν προς πληρωμή και δεν πληρωθεί (ΑΠ 1262 / 93 ΕΛΔ95, 157) .

Στην προκειμένη περίπτωση αποδείχθηκαν τα εξής : Στις 30-11-1994 ο εκκαλών ως διαχειριστής και νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την

επωνυμία "...ΕΠΕ", εξέδωσε στη Θεσσαλονίκη στα πλαίσια των καθηκόντων του και με την παραπάνω ιδιότητα του, την υπ' αριθμ. 6 Τραπεζική επιταγή σε διαταγή της εφεσίβλητης, ποσού 1.500.000 δραχμών, πληρωτέα στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος. Η εφεσίβλητη εμφάνισε την επιταγή αυτή προς πληρωμή, εμπροθέσμως ήτοι στις 1-12-1994 πλην όμως δεν πληρώθηκε από την πληρώτρια τράπεζα, διότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια της εκπροσωπούμενης από τον εκκαλούντα εκδότριας εταιρείας προς πληρωμή της, η έλλειψη δε αυτή των κεφαλαίων βεβαιώθηκε από την τράπεζα στο σώμα της επιταγής. Το γεγονός της μη ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων της εταιρείας στην πληρώτρια Τράπεζα τόσο κατά το χρόνο έκδοσης της επιταγής όσο και κατά το χρόνο πληρωμής της, το γνώριζε ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής εκκαλών κι έτσι με την έκδοση της ακάλυπτης αυτής επιταγής, προκάλεσε στην εφεσίβλητη ζημιά ίση με το ποσό της επιταγής ήτοι 1.500.000 δραχμών. Ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι η ένδικη επιταγή ήταν μεταχρονολογημένη, και αληθής υποτιθέμενος, δεν αίρει την ευθύνη αυτού από τη έκδοση της ακάλυπτης αυτής επιταγής, η οποία, όπως προαναφέρθηκε εμφανίστηκε εμπροθέσμως και δεν πληρώθηκε. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, το πρωτόδικο Δικαστήριο που με τις ίδιες σκέψεις έκρινε την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη και υποχρέωσε τον εκκαλούντα να καταβάλει στην εφεσίβλητη και με προσωπική του κράτηση το ποσό των 1.500.000 δραχμών, δεν έσφαλε κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, όπως εσφαλμένα ο εκκαλών με τον πρώτο λόγο της έφεσης του προβάλλει.

Σχόλιο :

Αυτός που εκδίδει ακάλυπτη επιταγή είναι υποχρεωμένος να αποζημιώσει τον κομιστή σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξίας. Στην προκειμένη περίπτωση ο εναγόμενος εκδότης ενήργησε από δόλο εκδίδοντας την επιταγή αφού γνώριζε εκ των προτέρων ότι ο λογαριασμός εστερείτο διαθέσιμων κεφαλαίων για την πληρωμή της επιταγής. Το γεγονός ότι υπέγραψε ως διαχειριστής της ΕΠΕ, δεν αναιρεί την ατομική του ευθύνη από το αδίκημα της αδικοπραξίας. Το γεγονός ότι η ακάλυπτη αυτή επιταγή ήταν μεταχρονολογημένη επιτείνει την υπαιτιότητα του εκδότη - διαχειριστή, αφού αυτός ήτο βέβαιος ότι ουδέποτε η επιταγή αυτή θα εξοφλείτο.

Οι διατάξεις του άρθρου 52 Ν. 5960 / 1933 που αφορούν της εξ αναγωγής αγωγές του κομιστού κατά των οπισθογράφων και του εκδότη που παραγράφονται εντός 6 μηνών, δεν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση, αφού ο εκδότης από δόλο κατεχόμενος πρέπει να υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 937 του ΑΚ όπου η απαίτηση από αδικοπραξία παραγράφεται μετά πενταετία.

Ορθά λοιπόν το Δικαστήριο απέρριψε την έφεση και υποχρέωσε τον εκκαλούντα να καταβάλει στην εφεσίβλητη και με προσωπική του κράτηση το ποσόν των 1.500.000 δραχμών.

ΑΠΟΦΑΣΗ 137 / 1997 ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Επειδή, εκ του συνδυασμού των διατάξεων των άρθρων 79 Ν 5960 / 1933 " περί επιταγής ", 914, 297, και 298 ΑΚ προκύπτει, ότι ο εκδίδων επιταγή εις διαταγήν, εν γνώσει ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια εις την πληρώτριαν τράπεζαν, λόγος διά τον οποίον δεν επληρώθη αυτή κατά την εμφάνισήν της εντός της νομίμου προθεσμίας, ζημιώνει τον κομιστήν παρανόμως, υποχρεούται δε , κατά τας διατάξεις περί αδικοπραξιών, εις αποζημίωσιν του κομιστού, διότι η διάταξη αυτή εθεσπίσθη δια την προστασίαν όχι μόνον του δημοσίου συμφέροντος, αλλά και του ατομικού, δηλαδή του συμφέροντος του δικαιούχου (κομιστού) της επιταγής (ΕφΑθ 2842 / 90, ΕφΑθ 6999 / 90, ΕφΑθ 5299 / 86). Εξ ετέρου, κατ' άρθρον 71 ΑΚ " « το νομικόν πρόσωπον ευθύνεται εκ των πράξεων ή παραλείψεων των αντιπροσωπευόντων αυτό οργάνων, εφόσον η πράξις ή παράλειψις έλαβε χώραν κατά την εκτέλεσιν των ανατεθειμένων εις αυτά καθηκόντων και παράγει υποχρέωσιν αποζημιώσεως » Εις το ίδιο άρθρον 71 και εις το εδάφ. β' αυτού προστίθεται ότι εκτός του νομικού προσώπου συνευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιον (πράξεων ή παραλείψεων) όργανον. Τούτο σημαίνει, ότι, εφόσον η πράξις ή η παράλειψις είναι συναίτιος και παράγει υποχρέωσιν αποζημιώσεως διά τον πράξαντα ή παραλείπόντα, ευθύνεται και ούτως (εις ολόκληρον) μετά του νομικού προσώπου, ούτως ώστε να μην υποθεθεί ότι η ευθύνη μεταβιβάζεται αποκλειστικώς εις το νομικόν πρόσωπον (ΑΠ 1285 / 1980). Εξάλλου, κατά την παρ. 1 εδ. α' του άρθρου 1047 ΚΠολΔ ορίζεται, ότι "προσωπική κράτησις διατάσσεται, πλην ρητώς οριζομένων εν τω νόμω περιπτώσεων, και κατ' εμπόρων επί εμπορικών απαιτήσεων, δύναται δε να διαταχθεί και επί απαιτήσεων εξ αδικοπραξιών " κατά δε την παρ. 3 του ιδίου άρθρου 1047, ότι " επί νομικών προσώπων, εξαιρέσει των Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, ως προς τα εν παρ. 1 εδ. α. του παρόντος άρθρου χρέη, η προσωπική κράτησις διατάσσεται κατά των εκπροσώπων αυτών.....". Εκ του συνδυασμού των ανωτέρω διατάξεων σαφώς προκύπτει, ότι όταν ενάγεται προς αποζημίωσιν εξ αδικοπραξίας (άρθρο 914ΑΚ) το νομικόν πρόσωπον της ΑΕ ή της ΕΠΕ διά τας υπαιτίους πράξεις ή παραλείψεις των καταστατικών των οργάνων, αι οποίαι λαμβάνουν χώραν εν τη εκτελέσει των ανατεθειμένων εις αυτά καθηκόντων, δεν δύναται να απαγγελθεί προσωπική κράτησις κατά των εκπροσώπων αυτών, διότι υφίσταται το εκ του άρθρου 1047 παρ. 3 ΚΠολΔ. κώλυμα, το οποίον απαγορεύει την απαγγελίαν κατ' αυτών προσωπικής κρατήσεως διά τα οφειλόμενα εξ εξωδικαιοπρακτικής (ή δικαιοπρακτικής) ευθύνης χρηματικά ποσά. Αντιθέτως όταν ενάγεται προς αποζημίωσιν εξ αδικοπραξίας (άρθρο 914 ΑΚ) το καταστατικόν όργανον δηλ. ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου της ΑΕ ή ΕΠΕ, διά τον λόγον ότι αυτό, εν τη εκτελέσει των ανατεθειμένων καθηκόντων του παρέβη υπαιτίως νόμιμον υποχρέωσίν του, τότε δεν υφίσταται το κώλυμα της παρ. 3 του άρθρου 1047 ΚΠολΔ και νομίμως απαγγέλεται εις βάρος του προσωπική κράτησις, βάσει της παρ. 1 του ιδίου άρθρου 1047, αφού εις την περίπτωσιν ταύτην θεμελιούται, κατά το εδ. β' του άρθρου 71 ΑΚ, αυτοτελής λόγος αδικοπρακτικής του ευθύνης, πρόσθετος προς την ευθύνην του νομικού προσώπου της ΑΕ ή της ΕΠΕ (ΕφΑθ 965 / 1996, 697 ΕφΑθ 71 / 1995, ΕφετΑθην.3951 / 1995 και 3953 / 95).

Εν προκειμένω, διά της υπό κρίσιν αγωγής διώκεται, όπως υποχρεωθεί η εναγόμενη, διά προσωπικής της κρατήσεως, να καταβάλει εις τον ενάγοντα το ποσόν των 4.237.000 δραχμών, λόγω αποζημιώσεώς του (άρθρο 914 ΑΚ) εν συνδ. προς το άρθρο 79 του Ν 5960 / 1933 " περί επιταγής "), καθόσον αυτή, υπό την ιδιότητά της ως Προέδρου και διευθυνούσης συμβούλου της ΑΕ υπό την επωνυμία "ΑΕ , εξέδωσε την 15.6.1993, εις διαταγήν εκείνης, την υπ' αριθμ.....επιταγήν, ποσού 4.237.000 δραχμών, διά λογαριασμόν της εν λόγω εταιρείας (ΑΕ.....), εις τα πλαίσια των καθηκόντων της, καίτοι εγνώριζε, ότι η εν λόγω ΑΕ δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια, εις την εφ' ης εξεδόθη η επιταγή πληρώτριαν τράπεζαν (Τράπεζα Εργασίας), ούτε κατά τον χρόνον εκδόσεως (15.6.1993) της επιταγής, ούτε κατά τον χρόνον της νομίμου και εμπροθέσμου εμφανίσεώς της προς πληρωμήν (18.6.1993) υπό του ενάγοντος, νομίμου εξ οπισθογραφήσεως εν λευκώ κομιστού, δι' όν λόγον και δεν πληρώθη αυτή. Η το άνω περιεχόμενο έχουσα αγωγή, διά το αντικείμενον της οποίας κατεβλήθει το αναλογούν δικαστικόν ένσημον, μετά των επ' αυτού ποσοστών υπέρ Τ.Ν. και ΤαχΔι (ως διεπιστώθει πρωτοδίκως), είναι νόμιμος στηριζομένη επί των ως άνω διατάξεων των άρθρων 914, 297, 298 ΑΚ, και 79 Ν 5960 / 1933.

Ειρήσθω, ότι η εναγομένη ενάγεται προς αποζημιώσιν βάσει της υπό της ίδιας διαπραχθείσης παρανόμου και υπαιτίου πράξεώς της (η ίδια εξέδωσε την ακάλυπτον επιταγήν), εν τη εκτελέσει των καθηκόντων της και εις την περίπτωσιν αυτήν υπάρχει κατά τα προεκτεθέντα, η προσωπική της αυτοτελής αδικοπρακτική ευθύνη, έκπορευομένη εκ του εδαφ. β' του άρθρου 71 του ΑΚ, ώστε να είναι νόμιμος κατά την παρ. 1 του άρθρου 1047 ΚΠολΔ. Και δυνατή εντεύθεν η απαγγελία εις βάρος της προσωπικής κρατήσεως. Το αίτημα περί καταβολής τόκων είναι νόμιμον από της επιδόσεως της αγωγής (346 ΑΚ), του ενάγοντος μη επικαλουμένου όχλησιν προγενεστέραν αυτής.

Σχόλιο:

Η αγωγή είναι νόμιμος αφού πράξεις ή παραλείψεις των καταστατικών οργάνων της ανώνυμης Εταιρείας που αφορούν αδικοπραξίες τιμωρούνται με προσωπική κράτηση των υπευθύνων. Στην προκειμένη περίπτωση η εναγόμενη με την ιδιότητα της Προέδρου και της διευθύνουσας συμβούλου της ΑΕ, στα πλαίσια των καθηκόντων της, εξέδωσε επιταγή δρχ 4.237.000 πληρωτέα στην Τράπεζα Εργασίας, γνωρίζοντας ότι η εταιρεία δεν είχε τα απαραίτητα κεφάλαια για την εξόφλησή της εν λόγω επιταγής. Η επιταγή εμφανίστηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία των οκτώ ημερών πλην όμως δεν πληρώθηκε. Με την εν λόγω αγωγή επιδιώκεται να υποχρεωθεί η εναγόμενη δια προσωπικής της κράτησης να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 4.237.000 δραχμών ως αποζημίωση πλέον τόκων από την ημερομηνία επιδόσεως, της αγωγής, αφού ο ενάγων δεν επικαλείται προγενέστερη της ημερομηνίας αυτής όχληση.

Σχετικές αποφάσεις: Εφ. Θεσ. 936/97, Εφ. Θεσ. 905/97, Εφ. Πειρ. 238/97

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 326 / 1998

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Π. Μαντζιάρης , Αντιπρόεδρος.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : Δ. Βούρβαχης , Αρεοπαγίτης

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ : Κ. Μακαρώνας.

Κατά το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 5960 / 1933 "περί επιταγής", όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του από το άρθρο 1 του ΝΔ. 1325 / 1972, "ο εκδίδων επιταγήν μη πληρωθείσαν επί πληρωτού παρ' όν δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής ταύτης, τιμωρείται διά φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματικής ποινής τουλάχιστον δέκα χιλιάδων δραχμών". Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό προς τα άρθρα 28 & 29 εδ. α' του ίδιου νόμου, προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του πιο πάνω εγκλήματος απαιτείται : α) έκδοση έγκυρης επιταγής, β) ανυπαρξία διαθεσίμων κεφαλαίων του εκδότη στον πληρωτή της επιταγής κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής εν γνώσει του εκδότη, δεδομένου ότι η επιταγή ενσωματώνει χρηματική αξία και αποτελεί μέσο πληρωμής για τη διευκόλυνση κυρίως των εμπορικών συναλλαγών. Με έλλειψη κεφαλαίου ισοδυναμεί και η εντολή που δίνει ο εκδότης στην πληρώτρια Τράπεζα να μην πληρώσει την επιταγή από τα διαθέσιμα κεφάλαια του εκδότη, τα οποία έτσι μεταβάλλονται σε μη διαθέσιμα για τον πληρωτή και τέλος γ) εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή από την πληρώτρια Τράπεζα μέσα στη νόμιμη προθεσμία, η οποία προκειμένου για επιταγή που εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην ημεδαπή, είναι οκτώ ημερών και αρχίζει από την επόμενη ημέρα έκδοσης. Συνεπώς για την στοιχειοθέτηση του πιο πάνω εγκλήματος είναι αδιάφορο το έγκυρο ή άκυρο της υποκειμενικής σχέσης για την οποία εκδόθηκε η επιταγή, καθώς και το γεγονός της ύπαρξης ή μη συναλλαγών ή λογαριασμών μεταξύ του εκδότη της επιταγής που δεν πληρώθηκε και του πληρωτή.

Εξάλλου από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2 & 13 του ίδιου Ν. (5960 / 1933) σαφώς προκύπτει ότι η επιταγή για να είναι έγκυρη πρέπει να περιέχει : 1) την ονομασία "επιταγή" στο κείμενο της, 2) την απλή και καθαρή εντολή για πληρωμή ορισμένου ποσού, 3) το όνομα εκείνου ο οποίος οφείλει να πληρώσει (πληρωτής), 4) τη σημείωση του τόπου πληρωμής, 5) τη σημείωση της χρονολογίας και του τόπου έκδοσης της επιταγής και 6) την υπογραφή του εκδότη. Αν λείπει ένα από τα στοιχεία αυτά και δεν είναι από εκείνα που ο νόμος (άρθρο 2) καθορίζει ότι μπορούν να λείπουν, δεν ισχύει η επιταγή. Ειδικότερα επί δίγραμμης επιταγής, η διαγράμμιση έχει την έννοια ότι η επιταγή είναι πληρωτέα μόνο σε τραπεζίτη ή πελάτη του πληρωτή, ενώ η κοινή επιταγή είναι πληρωτέα σε οποιοδήποτε κομιστή. Έτσι η επιταγή που έχει τα πιο πάνω στοιχεία είναι απόλυτα έγκυρη και στην περίπτωση μη πληρωμής της λόγω ελλείψεως διαθεσίμων κεφαλαίων κατά την έννοια που προεκτέθηκε έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 79 του Ν. 5960 / 1933. Επομένως δεν αποτελεί στοιχείο της εγκυρότητας της επιταγής το όνομα του λήπτη αυτής.

Στην προκειμένη περίπτωση, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Τριμελές Πλημμελειοδικείο που δίκασε ως Εφετείο, μετά από εκτίμηση και αξιολόγηση των κατ' είδος αναφερομένων σ' αυτή αποδεικτικών μέσων, δέχτηκε ανελέγκτως τα

ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Ο κατηγορούμενος (αναιρεσειών) στην Αθήνα , στις 30-06-1994 εξέδωσε με πρόθεση επιταγή που δεν πληρώθηκε στον τελευταίο νόμιμο κομιστή γιατί δεν είχε τα αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως και της πληρωμής και πιο συγκεκριμένα την με αριθμό " * " για να πληρωθεί από την Τράπεζα Κρήτης , για δραχμές 50.000.000 σε διαταγή της εταιρείας " * " , η οποία αφού παρουσιάστηκε στις 8-2-1994 στην πληρώτρια Τράπεζα δεν πληρώθηκε λόγω ανακλήσεως . Περαιτέρω , το Δικαστήριο της ουσίας δέχτηκε ότι από τα πιο πάνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκαν οι προβληθέντες στην αρχή της διαδικασίας από τον κατηγορούμενο ισχυρισμοί : α) ότι η επίμαχη τραπεζική επιταγή είχε συμφωνηθεί να μη χρησιμοποιηθεί ως μέσο πληρωμής , αλλά ως διασφαλιστικό στοιχείο της εταιρείας σε διαταγή της οποίας εκδόθηκε και β) ότι η εταιρεία με την επωνυμία " * " , σε διαταγή της οποίας εκδόθηκε η ως άνω δίγραμμη επιταγή είναι ανύπαρκτη . Με βάση τις παραδοχές του αυτές , το Δικαστήριο κήρυξε τον αναιρεσειόντα ένοχο του πιο πάνω εγκλήματος και του επέβαλε ποινή φυλάκισης τριών (3) ετών και χρηματική ποινή πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών . Με αυτά που δέχθηκε το Δικαστήριο της ουσίας , διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση του την απαιτούμενη από τις παραπάνω διατάξεις αιτιολογία , αφού εκθέτει σ ' αυτή με σαφήνεια , πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και από τα οποία συνήγαγε την κρίση για την αντικειμενική και υποκειμενική θεμελίωση του πιο πάνω εγκλήματος , για τα οποία πείσθηκε γι ' αυτά και τους νομικούς συλλογισμούς με τους οποίους έγινε η υπαγωγή τους στις πιο πάνω ουσιαστικές ποινικές διατάξεις , τις οποίες παρέθεσε στην απόφαση του και τις οποίες ούτε ευθέως , ούτε εκ πλαγίου παραβίασε .

Σχόλιο:

Ο αναιρεσειών αφού εξέδωσε από πρόθεση ακάλυπτη επιταγή αξίας 50.000.000 δραχμών με ημερομηνία 30 / 6 / 1994 και η οποία δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων, προτού παρέλθει η οκταήμερος προθεσμία για πληρωμή ανεκάλεσε την εν λόγω επιταγή. Οι προβληθέντες από τον αναιρεσειόντα ισχυρισμοί, ότι η επιταγή θα εχρησιμοποιείτο ως διασφαλιστικό στοιχείο (ενδεχομένως ως εγγύηση) της εταιρείας σε διαταγή της οποίας εκδόθηκε δεν επαληθεύτηκαν. Ακόμη ο ισχυρισμός του εκδότη ότι η επιταγή που εξέδωσε ήταν δίγραμμη και ότι η εταιρεία σε διαταγή της οποίας εκδόθηκε είναι ανύπαρκτη, δεν μπορεί να σταθεί, διότι, πως είναι δυνατόν, ο εκδότης να εκδίδει επιταγή σε διαταγή ανύπαρκτης εταιρείας (κομιστού) και στη συνέχεια να προσπαθεί να την ανακαλέσει.

Ορθώς λοιπόν ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως.

Σχετικές αποφάσεις: Εφ. Θεσ. 307/98, Εφ. Αθην. 4704/98, Εφ. Θεσ. 308/98, Εφ. Θεσ. 628/98

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 23 / 1999

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Ε. Κρουσταλάκης
Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Γ. Κανελλόπουλος
Εισαγγελεύς Α. Βασιλόπουλος
Δικηγόρος Δ. Γκούσκος

Απόσπασμα:.....

1. Κατά το άρθρο 79 παρ.1 του Ν. 5960 / 1933 " περί επιταγής ", όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 1325 / 1972, εκείνος που εκδίδει επιταγή, η οποία δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή γιατί δεν είχε σ' αυτόν αντίστοιχα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως της επιταγής ή της πληρωμής της, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 10.000 δρχ. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του προαναφερομένου εγκλήματος απαιτείται έκδοση έγκυρης επιταγής, γνώση του εκδότη ότι δεν υπήρχαν αντίστοιχα με την αξία της διαθέσιμα κεφάλαιά του στον πληρωτή της επιταγής κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής της και εμφάνιση αυτής στον πληρωτή μέσα στην προθεσμία των οκτώ ημερών από την ημερομηνία έκδοσής της. Σε περίπτωση έκδοσης μεταχρονολογημένης επιταγής, κρίσιμος χρόνος της γνώσης του εκδότη, ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχα κεφάλαιά του στον πληρωτή, είναι και εκείνος κατά τον οποίο ο εκδότης εξέδωσε πράγματι την επιταγή, αφού από τη φύση της, ως μέσου άμεσης πληρωμής, η μεταχρονολόγηση δεν μεταθέτει την ευθύνη του εκδότη. Εξάλλου η απαιτούμενη από τις διατάξεις των αρθ. 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία της δικαστικής απόφασης, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναίρεσης κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχός Δ. Του ίδιου κώδικα, υπάρχει όταν, προκειμένου για καταδικαστική απόφαση,..... (ΑΠ 594 / 1998 Ποιν.χρον. ΜΘ',49)

2. Στην προκειμένη υπόθεση, όπως προκύπτει από το σκεπτικό, σε συνδυασμό και με το διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασης, το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών που την εξέδωσε, δικάζοντας κατ' έφεση, δέχτηκε, αναφέροντας και τα αποδεικτικά μέσα, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη σε σχέση με τα πράγματα κρίση του τα εξής.

Ο κατηγορούμενος, ενεργώντας από πρόθεση, εξέδωσε πριν από τις 15-10-1991, ημέρα κατά την οποία υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο, τις παρακάτω τέσσερις επιταγές επί της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ποσού δραχμών 1.000.000 η πρώτη, 3.525.000 η δεύτερη, 3.500.000 η τρίτη και 1.500.000 η τέταρτη, θέτοντας σε κάθε μία απ' αυτές ως ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη από την ως άνω πραγματική (μεταχρονολόγηση) και δη την 19 - 12 - 1991 στην πρώτη, την 21 - 12 - 1991 στη δεύτερη, την 22 - 12 - 1991 στην τρίτη και την 24 - 12 - 1991 στην τέταρτη, χωρίς να έχει τα αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα για την πληρωμή τους κατά τον κρίσιμο χρόνο.

Πράγματι δε οι επιταγές αυτές που εμφανίστηκαν για πληρωμή στην παραπάνω τράπεζα από τους κομιστές τους, κατά τις αντίστοιχες ως άνω ημερομηνίες, δεν πληρώθηκαν.

Με βάση τις παραδοχές αυτές η προσβαλλόμενη απόφαση κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα κατηγορούμενο για έκδοση ακάλυπτης επιταγής κατ' εξακολούθηση και επέβαλε ποινή φυλάκισης έξι (6) μηνών, την εκτέλεση της οποίας ανέστειλε για τρία έτη, απορρίπτοντας, ως αβάσιμο, τον από το αρ. 34 ΠΚ αυτοτελή ισχυρισμό του αναιρεσείοντος ότι κατά το χρόνο έκδοσης των ως άνω επιταγών δεν είχε συνείδηση τωνπραττομένων, λόγω της πλήρους αφασίας, στην οποία είχε περιέλθει επί τρίμηνο και πλέον από το εγκεφαλικό που υπέστη την 15 - 10 - 1991. Ο ισχυρισμός αυτός - τον οποίο ο αναιρεσείων κατηγορούμενος επιχειρεί να θεμελιώσει στην υποστηριζόμενη απ' αυτόν εκδοχή ότι τις παραπάνω επιταγές ναι μεν τις παρέδωσε στον κομιστή τους πριν από την ημέρα που υπέστη το εγκεφαλικό, πλην όμως κατά την παράδοσή των ήταν λευκές ως προς το χρόνο έκδοσης, ο οποίος δεν συμπληρώθηκε απ' αυτόν - κρίθηκε από την προσβαλλόμενη αβάσιμος, διότι έγινε δεκτό, όπως ελέγχθη παραπάνω, ότι οι επιταγές αυτές ήταν μεταχρονολογημένες από τον ίδιο τον εκδότη τους πριν από την ημέρα που υπέστη το εγκεφαλικό.

Έτσι που έκρινε το δικαστήριο διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του την κατά τα ανωτέρω ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει σ' αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αποδείχτηκαν από την ακροαματική διαδικασία, που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της ως άνω αξιόποινης πράξεως, για την οποία καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, τις αποδείξεις από τις οποίες συνήγαγε αυτά, καθώς επίσης και τους συλλογισμούς με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους, στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφάρμοσε, την οποία ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου παρεβίασε.

Επομένως ο περί του αντιθέτου μοναδικός λόγος, με τον οποίο ο αναιρεσείων ζητεί την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, για έλλειψη αιτιολογίας και δη τόσο ως προς την τέλεση της παραπάνω αξιόποινης πράξης, όσο και ως προς την απόρριψη του ως άνω από το αρθ. 34 ΠΚ αυτοτελούς ισχυρισμού του κατηγορουμένου, ότι λόγω του εγκεφαλικού επεισοδίου που υπέστη ήταν ακαταλόγιστος κατά την έκδοση των επιταγών, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και πρέπει, κατόπιν αυτού, να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση και να επιβληθούν στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα, κατά το διατακτικό.

Σχόλιο:

Ο κατηγορούμενος εξέδωσε από πρόθεση τέσσερις μεταχρονολογημένες επιταγές σε βάρος του λογαριασμού του, που τηρούσε στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος γνωρίζοντας ότι ο λογαριασμός δεν είχε υπόλοιπο κατά την ημέρα που εξέδωσε τις παραπάνω τέσσερις επιταγές. Κατά την ημέρα που εμφανίστηκαν για πληρωμή οι τέσσερις αυτές επιταγές πάλι ο λογαριασμός του εκδότη δεν είχε υπόλοιπο. Το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος υπέστη εγκεφαλικό μετά την παράδοση των επιταγών, έστω και εάν αυτές ήταν λευκές όσον αφορά τις ημερομηνίες έκδοσης δεν μειώνει την ευθύνη του εκδότη, για την έκδοση των ακάλυπτων επιταγών. Ορθά λοιπόν ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αναίρεση και καταδίκασε τον αναιρεσείοντα.

ΑΠΟΦΑΣΗ 464 / 1999

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Α. Χονδρορίζου
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ : Ι. Βρέλλος , Θ. Πανταζόπουλος

Με την υπό κρίση ανακοπή η ανακόπτουσα εκθέτει ότι οι επίδικες τραπεζικές επιταγές

υπ' αριθμόν.... ποσού 1.670.000 δρχ. , υπ' αριθμ..... ποσού 1.500.000 δρχ. και υπ' αριθμ. ποσού 1.850.000 δρχ. , που εξεδόθησαν από αυτήν μεταχρονολογημένες σε διαταγή της εταιρείας " Ε.Λ. - Χ.Λ. ΟΕ., ήταν επιταγές ευκολίας και εκδόθηκαν από αυτήν χωρίς οικονομικό αντίρροπο σε διαταγή της παραπάνω εταιρείας με τη συμφωνία κατά το χρόνο πληρωμής τους να καταθέσει η εταιρεία στο λογαριασμό της το ισόποσο αυτών , ήτοι δεν ενσωμάτωναν πραγματική απαίτηση της τελευταίας κατά της ανακόπτουσας και ο καθ' ου κομιστής αυτών κατά την κτήση των τελευταίων (επιταγών) γνώριζε τα παραπάνω περιστατικά και ενήργησε προς βλάβη της ανακόπτουσας και συνεπώς ακύρως εξεδόθησαν βάσει των παραπάνω επιταγών οι επίδικες διαταγές πληρωμής. Ο παραπάνω λόγος είναι νόμιμος , στηριζόμενος στα άρθρα 22 του Ν. 5960 / 1933 και 904 ΑΚ και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

Από..... αποδεικνύονται κατά τη κρίση του δικαστηρίου τα ακόλουθα : Η ανακόπτουσα Ζ.Γ. λόγω των φιλικών σχέσεων που τη συνέδεαν με τη Χ.Λ. και προκειμένου να ανταπεξέλθει η ομόρρυθμη εταιρεία , που είχε ιδρύσει η τελευταία με το σύζυγο της , με την επωνυμία " Ε.Λ.- Χ.Λ. ΟΕ. " , και της οποίας ήταν νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής , σε πιεστικές οικονομικές ανάγκες , εξέδωσε στις αρχές του θέρους του 1997 τις επίδικες μεταχρονολογημένες επιταγές σε διαταγή της παραπάνω εταιρείας , με τη συμφωνία ότι κατά το χρόνο πληρωμής τους θα κατέθετε η εταιρεία το ισόποσο των επιταγών στο λογαριασμό της εκδότριας . Οι επίδικες επιταγές συνεπώς εκδόθηκαν από την ανακόπτουσα ως επιταγές ευκολίας σε διαταγή της άνω εταιρείας χωρίς οικονομικό αντίρροπο . Κατά την κτήση των επιδικών επιταγών , η οποία έλαβε χώρα μετά το τέλος Νοεμβρίου 1997 , ο καθ' ου γνώριζε τα παραπάνω περιστατικά . Τούτο καθ' όσον από αρχές Οκτωβρίου μέχρι τέλος Νοεμβρίου 1997 σε συναντήσεις μεταξύ Γ. , Λ . και Β. , στις οποίες είχαν αναφερθεί κατ' επανάληψη τα παραπάνω γεγονότα και είχε γίνει γνωστό σε όλους τους συμμετέχοντες ότι οι επίδικες επιταγές ήταν ευκολίας και δεν ενσωμάτωναν πραγματική απαίτηση της λήπτριας εταιρείας κατά της εκδότριας αυτών , συμμετείχε ως φίλος και συνεργάτης του Β. και όχι ως κομιστής ακόμη των επιδικών επιταγών σύμφωνα με όσα δήλωνε στις παραπάνω συζητήσεις και ο καθ' ου. Συνεπώς γνώριζε κατά την κτήση των επιδικών επιταγών τα παραπάνω γεγονότα και απέκτησε αυτές για να βλάψει την ανακόπτουσα επιδιώκοντας την είσπραξή τους .

Τα παραπάνω προκύπτουν ιδίως από τη σαφή και πειστική κατάθεση του μάρτυρα της ανακόπτουσας Β.Σ. ο οποίος έχει άμεση γνώση των γεγονότων , αφού συμμετείχε και αυτός στις παραπάνω συναντήσεις και δεν αναιρούνται από άλλο αποδεικτικό μέσο . Κατ' ακολουθία , αποδεικνύεται η ουσιαστική βασιμότητα του λόγου ανακοπής και πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη η τελευταία (ανακοπή) και να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες

διαταγές πληρωμής (άρθρο 633 παρ - 1 εδ. α' ΚΠολΔ). Τα δικαστικά έξοδα της ανακόπτουσας πρέπει να επιβληθούν σε βάρος του καθ' ου , που ηττάται (άρθρο 176 ΚΠολΔ).

Σχόλιο :

Η αίτηση ανακοπής πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες διαταγές πληρωμής για τους εξής λόγους.

1) Η ανακόπτουσα εξέδωσε τρεις επιταγές μεταχρονολογημένες συνολικού ποσού 5.020.000 δραχμών σε διαταγή της εταιρείας " Ε.Λ - Χ.Λ. Ο.Ε. ". Οι επιταγές δεν προήρχοντο από εμπορικές συναλλαγές, ήταν επιταγές ευκολίας και εκδόθηκαν, με τη συμφωνία, όπως η εταιρεία κατά το χρόνο πληρωμής τους να καταθέσει τα απαραίτητα κεφάλαια στο λογαριασμό της ανακόπτουσας εκδότριας. 2) Ο κοιμιστής των επιταγών αυτών γνώριζε το περιστατικό αυτό, παρουσιάζοντας όμως, τις επιταγές αυτές για πληρωμή, ενήργησε προς βλάβη της ανακόπτουσας, παρόλο που ήταν παρών στις σχετικές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, γεγονός που παραδέχτηκε και βεβαίωσε και ο μάρτυρας της ανακόπτουσας Β.Σ. που ήταν επίσης παρών στις συζητήσεις . 3) Τα παραπάνω γεγονότα και περιστατικά που εκτίθενται παραπάνω δεν αναιρούνται από άλλο αποδεικτικό μέσο .

Κατ ' ακολουθία αποδεικνύεται η ουσιαστική βασιμότητα του λόγου ανακοπής και πρέπει να γίνει αυτή δεκτή οι δε προσβαλλόμενες διαταγές πληρωμής να ακυρωθούν, τα δε δικαστικά έξοδα να καταλογισθούν σε βάρος του αντιδίκου.

ΑΠΟΦΑΣΗ 390 / 1999 ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Πρόεδρος : Εμμ. Λιανέρης

Εισηγητής : Αν. Τσόλιας

Δικηγόροι : Β. Παπαδήμας , Αθ. Μαγγιώρης

Επειδή , η κρινόμενη έφεση του εναγόμενου κατά της 1100 / 1998 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς , που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία , ασκήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως . Πρέπει επομένως να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω και από την άποψη της ουσιαστικής της βασιμότητας .

Επειδή , με την από 7 Νοεμβρίου 1996 αγωγή της , η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη εταιρεία ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος και ήδη εκκαλών και με προσωπική του κράτηση να της καταβάλει νομιμοτόκως το ποσό των 3.200.000 δραχμών , ως αποζημίωση της, για τη ζημιά που υπέστη από την " εν γνώσει " του εναγόμενου έκδοση, με την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου και διαχειριστή της ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία " " , της αναφερόμενης επιταγής επί της Τραπεζής Κύπρου, ονομαστικής αξίας 4.200.000 δραχμών, η οποία εμφανισθείσα εμπροθέσμως

στην πληρώτρια Τράπεζα προς πληρωμή , δεν πληρώθηκε διότι δεν υπήρχε πιστωτικό υπόλοιπο (ακάλυπτη επιταγή). Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία την δέχτηκε κατ' ουσίαν . Κατά της αποφάσεως αυτής, παραπονείται ο εναγόμενος με την κρινόμενη έφεση, για τους αναφερόμενους σ' αυτήν λόγους και ζητεί την εξαφάνιση της παραπάνω αποφάσεως και την απόρριψη εξ ολοκλήρου της αγωγής .

Επειδή, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 79 Ν. 5960 / 1933 , 914 , 297 και 298 Α.Κ. συνάγεται ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή σε διαταγή, γνωρίζοντας ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα είτε κατά το χρόνο της εκδόσεως , είτε κατά το χρόνο της πληρωμής, ζημιώνει τον κομιστή από τη μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνισή της , παρά τον νόμο, δηλαδή παρά τη διάταξη του ως άνω άρθρου 79 Ν. 5960 / 1933 , που χαρακτηρίζει την πράξη αυτή του εκδότη ποινικό αδίκημα . Για τον λόγο αυτόν, είναι υποχρεωμένος ο εκδότης της επιταγής, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών, σε αποζημίωση του κομιστή, γιατί η διάταξη αυτή του άρθρου 79 του Νόμου 5960 / 1933 έχει θεσπισθεί για να προστατεύσει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και το ατομικό συμφέρον του δικαιούχου της επιταγής (Εφ. Αθ. 3770 / 1990 ΕΛΔ 31.1519 ,Εφ. Πειρ. 459 / 1991 ΕΛΔ 33.1503). Η αξίωση αυτή προς αποζημίωση, κατά το άρθρο 914 του Αστικού Κώδικα, συρρέει παράλληλα με την αξίωση από τον νόμο περί επιταγής (άρθρο 40), διότι όπως γίνεται δεκτό επί συρροής αξιώσεων από συμβατική και αδικοπρακτική ευθύνη, οι οποίες τείνουν στον ίδιο σκοπό, δηλαδή στην ικανοποίηση της ίδιας παροχής, απόκειται στον δικαιούχο να ασκήσει οποιαδήποτε από αυτές προτιμά, η ικανοποίηση όμως της μιας επιφέρει την απόσβεση της άλλης, εκτός αν η άλλη έχει ευρύτερο περιεχόμενο, οπότε σώζεται για το επιπλέον

(Καούκα Ενοχ. Δίκαιο υπό το άρθρο 914 παρ. 3, Μπαλή Γεν. Αρν. παρ.139, Ολ. Απ. 967 / 1973 ΝοΒ 22. 505 , Εφ. Αθ. 3480 / 80 ΝοΒ 29110). Μάλιστα η άσκηση της αξιώσεως από αδικοπραξία δεν αποκλείεται ακόμη και στην περίπτωση που τυχόν έχει ήδη ασκηθεί η αξίωση από την επιταγή, υπό τον περιορισμό βεβαίως της μη ικανοποιήσεως εκείνης που έχει ήδη ασκηθεί (από την επιταγή) . Με την άσκηση της αξιώσεως προς αποζημίωση, κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών παρέχεται στον δικαιούχο κομιστή η ευχέρεια να ζητήσει ταυτόχρονα, κατά την τακτική διαδικασία, και την απαγγελία προσωπικής κρατήσεως κατά του εναγόμενου εκδότη της ακάλυπτης επιταγής (Εφ.Αθ.3770 / 1990 ο.π. , Εφ. Πειρ. 459 / 1991 ο.π.) . Τέλος, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 71, 67 και 68 του Αστικού Κώδικα " το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για τις πράξεις ή τις παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν , εφόσον η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί και δημιουργεί υποχρέωση αποζημιώσεως, το δε υπαίτιο πρόσωπο ευθύνεται επί πλέον εις ολόκληρον " (Μπαλή Γεν. Αρχ. άρθρο 71 ΑΚ.) . Ειδικότερα, επί εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής από νομικό πρόσωπο (εμπορική εταιρεία), η υποχρέωση προς αποζημίωση του κομιστή της επιταγής βαρύνει, κατά πρώτο λόγο, εκείνον που εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο, που με την ιδιότητα του αυτή και μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί με το καταστατικό, θέτει την υπογραφή του (εκδίδει την επιταγή) κάτωθι της ενδείξεως " εκδότης " και υπό την εταιρική επωνυμία και, κατά δεύτερο λόγο, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, το νομικό

πρόσωπο της εταιρείας, με εις ολόκληρον ευθύνη και των δύο (δηλ. του υπογραφέως και του νομικού προσώπου) έναντι του κομιστή .

Επειδή, από την κατάθεση της μάρτυρος της ενάγουσας που εξετάστηκε ενόρκως ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και από τη χωρίς όρκο εξέταση του εναγομένου,

(άρθρα 415 επ. ΚΠολΔ) , που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικά συνεδριάσεως του ως άνω Δικαστηρίου, που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Ο εναγόμενος, όπως δέχθηκε και η μη πληττόμενη ως προς τις παραδοχές της αυτές εκκαλούμενη απόφαση, ομολόγησε με τις πρωτόδικες προτάσεις του, ότι αυτός, με την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου και διαχειριστή της ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία " " , εξέδωσε την 0813612-2 επιταγή επί της Τραπεζής Κύπρου, ποσού 3.200.000 δραχμών και ότι η επιταγή αυτή δεν πληρώθηκε από την πληρώτρια Τράπεζα προς την ενάγουσα, ως νόμιμη κομίστρια, κατά την εμφάνισή της . Εξάλλου, από τα παραπάνω αποδεικτικά μέσα και ειδικότερα, από την κατάθεση της μάρτυρος της ενάγουσας αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος, κατά την έκδοση της εν λόγω επιταγής (31 Οκτωβρίου 1996) και κατά την εμφάνισή της προς πληρωμή, τελούσε σε γνώση ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα . Εδώ πρέπει να ειπωθεί ότι στην περίπτωση μεταχρονολογημένης επιταγής, η οποία μάλιστα είναι πληρωτέα " επί τη εμφανίσει της " και προ της αναγραφόμενης ημερομηνίας εκδόσεως της, δεν δικαιολογείται οποιαδήποτε άγνοια του εκδότη αναφορικά με το υπόλοιπο του λογαριασμού του αυτού, τόσο κατά το χρόνο της εκδόσεως, όσο και κατά το χρόνο της πληρωμής, αφού με την έκδοση τέτοιας επιταγής

(μεταχρονολογημένης) αναλαμβάνει αυτός την αυτονόητη υποχρέωση να πιστώσει έγκαιρα τον λογαριασμό του όψεως με το αντίστοιχο ποσό της επιταγής, έτσι ώστε να υπάρχουν τα προς τούτο διαθέσιμα κεφάλαια καθ' όλο το από της εκδόσεως

(πραγματικής) της επιταγής και μέχρι την πληρωμή χρονικό διάστημα, αφού η εν γνώσει παραλαβή μεταχρονολογημένης επιταγής εν δημιουργεί οποιαδήποτε ευθύνη εκείνου που τη λαμβάνει, ούτε αποκλείει την αξίωση του προς αποζημίωση, αν την εμφανίσει πριν από την αναγραφόμενη ημερομηνία εκδόσεως στην πληρώτρια Τράπεζα και δεν πληρωθεί (Α.Π. 1263 / 93 ΕλΔ 36. 157) . Με το να δεχθεί τα ανωτέρω το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του, έστω με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία, κάνοντας δεκτή στη συνέπεια την κρινόμενη αγωγή, ως βάσιμη κατ' ουσίαν και υποχρεώνοντας τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 3.200.000 δραχμών νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, λόγω αποζημιώσεως από αδικοπραξία, απαγγέλλοντας συγχρόνως κατ' αυτού και προσωπική κράτηση μέχρις έξι μηνών, δεν έσφαλε, αλλά ορθώς εφάρμοσε τον Νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και τα αντίθετα που ισχυρίζεται ο εναγόμενος είναι απορριπτέα ως αβάσιμα . Επομένως, πρέπει να απορριφθεί κατ' ουσίαν η έφεση και ο εναγόμενος να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας λόγω της ολικής του ήττας (άρθρα 176 και 183 του Κώδικα πολιτικής Δικονομίας).

Σχόλιο :

Ο εναγόμενος ομολόγησε ότι με την ιδιότητα του νόμιμου εκπροσώπου και διαχειριστή της Ο.Ε..... εξέδωσε επιταγή επί της Τραπέζης Κύπρου 3.200.000 δραχμών, η οποία ήταν μεταχρονολογημένη, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι δεν υπήρχαν τα απαραίτητα κεφάλαια στο λογαριασμό της Ο.Ε. για πληρωμή της επιταγής που εξέδωσε. Τα παραπάνω γεγονότα και περιστατικά βεβαιώθηκαν και από την ένορκη κατάθεση της μάρτυρος

Από το συνδυασμό των άρθρων 79 Ν. 5960 / 1933 και 914 , 297 και 298 του ΑΚ προκύπτει ότι αυτός που εκδίδει επιταγή, γνωρίζοντας ότι δεν διαθέτει τα απαραίτητα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα, είτε κατά το χρόνο έκδοσης είτε κατά το χρόνο πληρωμής της επιταγής ζημιώνει τον κομιστή αυτής και διαπράττει το ποινικό αδίκημα της αδικοπραξίας .

Το Δικαστήριο αφού απέρριψε την έφεση του εναγόμενου υποχρέωσε αυτόν, να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσόν των 3.200.000 δραχμών εντόκως από την ημέρα επίδοσης της αγωγής και συγχρόνως επέβαλε σ' αυτόν ποινή προσωπικής κράτησης μέχρι έξι (6) μηνών καταλογίζοντάς του και τα δικαστικά έξοδα λόγω της ολικής του ήττας .

Σχετικές αποφάσεις: Εφ. Πάτρας 21/99, Εφ. Θεσ. 59/99

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ 6300 / 2000

**Πρόεδρος: Α. Ζήσης. Πρόεδρος Εφετών
Εισηγητής: Ε. Παναγιωτάκη. Εφέτης
Δικηγόροι: Σ. Ιωάννου. Κ. Χαρώνης**

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ:.....

II. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 79 Ν. 5960 / 1933, 297, 298 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι ο εκδότης επιταγής σε διαταγή, έστω και μεταχρονολογημένης που γνωρίζει ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια υπέρ του κομιστή και γι' αυτό το λόγο δεν πληρώθηκε η επιταγή μέσα στη νόμιμη προθεσμία εμφάνισής της στην πληρώτρια τράπεζα, ζημιώνει τον κομιστή με τον τρόπο αυτό, παρά το νόμο, δηλαδή εναντίον της πρώτης των πιο πάνω διατάξεων κατά την οποία η πράξη αυτή του εκδότη της επιταγής αποτελεί ποινικό αδίκημα. Συνεπώς, δημιουργείται σε βάρος του αδικοπρακτική ευθύνη προς αποζημίωση του κομιστή, αφού η διάταξη του άρθρου 79 του Ν. 5960 / 33 έχει

θεσπιστεί για να προστατεύσει όχι μόνο το δημόσιο αλλά και το ατομικό συμφέρον του δικαιούχου της επιταγής (ΑΠ 1262 / 1993, ΑΠ 218 / 1962) Η αξίωση αυτή προς αποζημίωση κατά το άρθρο 914 ΑΚ συρρέει παράλληλα με την αξίωση από το νόμο περί επιταγών (άρθρο 40), διότι, όπως γίνεται δεκτό, επί συρροής αξιώσεων από συμβατική και αδικοπρακτική ευθύνη, οι οποίες τείνουν στον ίδιο σκοπό, δηλαδή στην ικανοποίηση της ίδιας παροχής, απόκειται στον δικαιούχο να ασκήσει οποιαδήποτε από αυτές προτιμά, με τον περιορισμό ότι η ικανοποίηση της μιας επιφέρει αντίστοιχη απόσβεση και της άλλης (ΕφΘεσ.308 / 1998, ΕφΑθ 6989 / 1994, ΕφΠειρ 459 / 1991).

Ασκώντας την αξίωση προς αποζημίωση κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών παρέχεται στον δικαιούχο κομιστή η ευχέρεια, να ζητήσει ταυτόχρονα, κατά την τακτική διαδικασία και την απαγγελία προσωπικής κρατήσεως κατά του εναγομένου εκδότη της επιταγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1047 ΚΠολΔ (ΕφΘεσ 308 / 1998, ΕφΠειρ 946 / 1998, ΕφΠειρ 1343 / 1997, ΕφετΘεσ/κης 868 / 1995), η οποία όπως σε κάθε αδικοπραξία, είναι δυναμική και απόκειται στην διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη διάφορα κριτήρια, όπως το ύψος της απαίτησης, τη βαρύτητα της πράξεως και τις συνέπειές της, το πταίσμα του εναγόμενου, τυχόν συνυπαιτιότητα του ενάγοντος, την φερεγγυότητα του υπόχρεου, την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων του, τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις συντρέχουσες περιστάσεις .

Πάντως, για το ορισμένο και παραδεκτό του σχετικού αιτήματος δεν είναι απαραίτητη η αναφορά στο δικόγραφο της αγωγής ότι ο εναγόμενος (από αδικοπραξία) οφειλέτης στερείται περιουσίας από την οποία θα ήταν δυνατή η προηγούμενη ικανοποίηση με αναγκαστική εκτέλεση (ΑΠ 867 / 1986) όπως ενδεχομένως στην απαγγελία προσωπικής κράτησης για την εκπλήρωση οφειλής από συμβατική υποχρέωση, μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 11 του Ν.2462 / 1997, που απαγόρευσε κατ' αρχήν την προσωπική κράτηση, εκτός αν αποδίδεται σε λόγους όχι αδυναμίας του οφειλέτη για πληρωμή αλλά σε κακή του πρόθεση - καταδολιευτικές μεθοδεύσεις κ.λ.π. - που πρέπει πλέον ως εξαίρεση να την επικαλείται και να την αποδεικνύει ο ενάγων (εισήγηση Γ. Βελλή ΕΛΔ 1999 σελ.9). Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ, που έχει εφαρμογή και επί ανωνύμων εταιριών προκύπτει ότι επί αδικοπραξιών των καταστατικών οργάνων του νομικού προσώπου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, η τυχόν δημιουργούμενη υποχρέωση προς αποζημίωση βαρύνει το νομικό πρόσωπο, επιπλέον δε εις ολόκληρο με αυτό ευθύνεται και το υπαίτιο καταστατικό όργανο. Έτσι, επί εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής στο όνομα της ανωνυμης εταιρίας ο υπογράφας ως εκπρόσωπός της (διευθύνων σύμβουλος ή άλλο μέλος του ΔΣ). ευθύνεται και ο ίδιος από αδικοπραξία (ΑΠ 51 / 1992, ΑΠ 217 / 1976, ΕφετΑθην.4704 / 1998, Εφετείο Αθ. 1857 / 1998, ΕφΠειρ 238 / 1997, ΕφΘεσ. 542 / 1998)

Κατ' ακολουθία ο κομιστής της επιταγής μπορεί μαζί με την αγωγή εξ' αδικήματος να σωρεύσει και αίτημα προσωπικής κράτησης του εκπροσώπου της ΑΕ, εφόσον αυτός είναι ο «δράστης» του αδικήματος, δηλαδή το υπαίτιο φυσικό πρόσωπο που με γνώση του εξέδωσε την ακάλυπτη επιταγή διότι η εξαίρεση της παρ. 3 του άρθρου 1047 ΚΠολΔ, αναφέρεται στην απαγόρευση προσωπικής κράτησης των εκπροσώπων ανωνύμων εταιριών περιορισμένης ευθύνης για χρέη εμπορικά ή από αδικοπραξία που βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι για χρέη από αδικοπραξία που βαρύνουν το ίδιο το

υπαίτιο φυσικό πρόσωπο, έστω και αν αυτό τέλεσε την αδικοπραξία στα πλαίσια των καθηκόντων που του είχαν ανατεθεί (Εφετείο Αθηνών 3834 / 1996, ΕφΑθ 5681 / 1995, ΕφΑθ 6267 / 1994)

Τέλος, όταν ενάγεται ο εκπρόσωπος ΑΕ για τη δική του αδικοπρακτική συμπεριφορά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ως καταστατικού οργάνου της εταιρίας, δεν συνιστούν λόγους απαλλαγής από την ευθύνη και συνεπώς της προς αποζημίωση υποχρέωσής του οι ισχυρισμοί: α) ότι η επιταγή δεν πληρώθηκε διότι η ΑΕ που εκπροσωπεί πτώχευσε, αφού, κατά τα προεκτεθέντα αυτός έχει πρόσθετη με το νομικό πρόσωπο της εταιρίας ευθύνη εις ολόκληρο προς αποζημίωση (ΕφΘεσ 542 / 1998), β) ότι μεταξύ των πιστωτών και της ΑΕ έχει επέλθει συμφωνία, κατά το άρθρο 44 του Ν 1892 / 1990, ισχυρισμός που συνιστά άρνηση της επικαλούμενης, ως στοιχείου της αγωγής, ζημίας. Και τούτο διότι με την συμφωνία αυτή ρυθμίζονται απαιτήσεις των πιστωτών της ΑΕ που εμφανίζονται στον ισολογισμό και τα βιβλία της επιχείρησης (ΑΠ 437 / 1999), δηλαδή αυτές που πηγάζουν από την επιχειρηματική δραστηριότητα της ΑΕ, δεν είναι δε τέτοιες οι απαιτήσεις προς αποζημίωση λόγω αδικοπραξίας. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η ρύθμιση των απαιτήσεων των " μη πιστωτών ", της ΑΕ., όπως είναι η κατά του εκδόσαντος ακάλυπτη επιταγή - εκπροσώπου της ΑΕ - απαίτηση από την δική του αδικοπραξία

III. Με την ένδικη από 21.5.1998 αγωγή, όπως παραδεκτά διευκρινίστηκε και συμπληρώθηκε με τις προτάσεις στο Πρωτοδικείο, η ενάγουσα ισχυρίστηκε ότι ο εναγόμενος, με την ιδιότητα του Προέδρου ΔΣ και διευθύνοντος συμβούλου της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία " Η.Π. ΑΕΒΕ" που εδρεύει στον Π. Αττικής, στις 20.9.1996, εξέδωσε σε διαταγή εκείνης (ενάγουσας) την υπ' αριθ..... μεταχρονολογημένη επιταγή με ημερομηνία εκδόσεως 30 - 4 - 1997 ποσού δραχμών 6.000.000 επί του με αριθ..... λογαριασμού, που τηρούσε η ίδια εταιρία στην Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος (Υποκ/ μα Ν. Ιωνίας) και ότι η εν λόγω επιταγή, αν και εμφανίστηκε εμπρόθεσμα προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα, δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων στον παραπάνω λογαριασμό της εκδότριας ΑΕ., γεγονός που βεβαιώθηκε στο σώμα της επιταγής με την από 2.5.1997 σχετική βεβαίωση της προαναφερομένης Τράπεζας. Περαιτέρω εκθέτει η ενάγουσα ότι εξαιτίας της μη πληρωμής της επιταγής, ζημιώθηκε παρανόμως κατά το αντίστοιχο ποσό (6.000.000 δρχ.) και ότι για την ζημία αυτή, η οποία δεν αποκαταστάθηκε έως σήμερα, παρά το γεγονός ότι με αίτησή της εκδόθηκε βάσει της άνω επιταγής σε βάρος της ανώνυμης εταιρίας και κοινοποίησε σε αυτή στις 10.7.1997 και 2.9.1997 την τελεσίδικη ήδη 10409 / 1997 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, είναι υπαίτιος ο εναγόμενος, ο οποίος γνώριζε ότι η ανώνυμη εταιρία που εκπροσωπούσε δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή της επιταγής, τόσο κατά το χρόνο της έκδοσής της όσο και εκείνο της πληρωμής της.

Τέλος, εκθέτει η ενάγουσα ότι εξαιτίας της παραπάνω αδικοπραξίας του εναγομένου προσβλήθηκε η εμπορική της πίστη, φήμη, φερεγγυότητα και γενικά το εμπορικό μέλλον της, διότι η άνω απαίτησή της από την επιταγή έχει ενταχθεί στην κατηγορία των "επισηφλών απαιτήσεων" και επιβαρύνει τον ισολογισμό της. Ζήτησε δε η ενάγουσα, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής,

και με προσωπική του κράτηση λόγω του αδικήματος, 6.000.000 δρχ. ως αποζημίωσή της και 485.000 δρχ. ως χρηματική της ικανοποίηση, ήτοι συνολικά 6.485.000 δρχ. Με τις προτάσεις στο Δικαστήριο τούτο η ενάγουσα δηλώνει ότι λόγω τμηματικών καταβολών του εναγομένου κατά το από 21.5.1999 μέχρι 13.4.2000 χρονικό διάστημα διαφόρων ποσών που αθροιζόμενα ανέρχονται σε 4.500.000 δραχμές επέφεραν απόσβεση τόκων μέχρι 13.4.2000 και μέρος του κεφαλαίου περιορίζει το αγωγικό κονδύλιο των 6.000.000 δραχμών σε αυτό των 3.631.110 δραχμών με το νόμιμο τόκο από 14.4.2000. Η αγωγή, με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε και η οποία, σημειώνεται ότι, ως προς το κεφάλαιο της χρηματικής ικανοποίησης ερευνάται μόνο για το ποσό των 50.000 δρχ. που έγινε δεκτό με την εκκαλούμενη απόφαση, αφού δεν ασκήθηκε έφεση ή αντέφεση από την ενάγουσα, έχει, σύμφωνα και με όσα στην προηγούμενη σκέψη έχουν εκτεθεί, έχει όλα τα αναγκαία, κατά το άρθρο 216 ΚΠολΔ., στοιχεία, για τη θεμελίωσή της στις διατάξεις των άρθρων 79 Ν. 5960 / 1933, 914, 932, 297, 298, 71, 346 ΑΚ, 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ, στις οποίες αυτή ερείδεται, οι δε αντίθετοι ισχυρισμοί του εναγομένου, κυρίως ως προς το ορισμένο και νομικά βάσιμο του παρεπόμενου, περί προσωπικής κρατήσεως, αιτήματος είναι αβάσιμοι. Πρέπει, επομένως, εφόσον έχει καταβληθεί το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις υπέρ τρίτων προσαυξήσεις, όπως, βεβαιώνεται με την εξαφανιζόμενη απόφαση, η αγωγή να εξεταστεί περαιτέρω κατ' ουσία.

IV. Η ενάγουσα προς απόδειξη της αγωγής της προσκομίζει με επίκληση, νόμιμα σε φωτοτυπικό αντίγραφο την σε διαταγή της, με αριθμό.....και ημερομηνία εκδόσεως 30.4.1997 επιταγή, ποσού 6.000.000 δρχ., πληρωτέα στην Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος (Υποκ / μα Ν. Ιωνίας), από τον με αριθμό.....λογαριασμό, η οποία (επιταγή) όπως προκύπτει από το σώμα της φέρει στην θέση του εκδότη την σφραγίδα της εταιρίας " Η. Π. ΑΕΒΕ ", καθώς και τη μη αμφισβητούμενη υπογραφή του εναγομένου. Επίσης στο πίσω μέρος της επιταγής, υπάρχει, η με ημερομηνία 2.5.1997 βεβαίωση του αρμοδίου υπαλλήλου της προαναφερομένης πληρώτριας τράπεζας , ότι η εν λόγω επιταγή, αν και εμφανίστηκε εμπρόθεσμα προς πληρωμή (στις 30. 4. 1997) στην εν λόγω τράπεζα, από την νόμιμη κομίστριά της - λήπτρια ενάγουσα, δεν πληρώθηκε, λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων στον παραπάνω λογαριασμό της εκδότριας ΑΕ. Τα περιστατικά άλλωστε αυτά δεν αμφισβητεί ο εναγόμενος ο οποίος ισχυρίζεται ότι α) πρόκειται περί μεταχρονολογημένης επιταγής και ότι αυτός κατά τον πραγματικό χρόνο εκδόσεώς της δεν μπορούσε να γνωρίζει ότι κατά τον αναφερόμενο σε αυτήν χρόνο εκδόσεως δεν θα υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια, ισχυρισμός που είναι, σύμφωνα και με όσα σε προηγούμενη σκέψη αναφέρονται, χωρίς έννομη επιρροή, αφού, επί μεταχρονολογημένης επιταγής, το αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής τελείται όταν η επιταγή εμφανίζεται για πληρωμή μεταξύ του χρόνου της πραγματικής έκδοσης και της τελευταίας ημέρας του οκταήμερου από της αναγραφόμενης στον τίτλο ημερομηνίας εκδόσεως (ΑΠ ολομέλεια 462 / 1992, ΑΠ 1262 / 1993, ΑΠ ολομ. 123 / 1981, ΑΠ 1067 / 1990) β) συντρέχει λόγος απαλλαγής του διότι: 1) η εκδότρια εταιρία έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτωχεύσεως και εκκρεμεί η ικανοποίηση των πιστωτών με την διαδικασία του πτωχευτικού συμβιβασμού, 2) η εκδότρια εταιρία θα υπαχθεί με βεβαιότητα στην διαδικασία του άρθρου 44 του Ν 1892 / 1990, οπότε θα επέλθει συλλογική ικανοποίηση των δανειστών της εκ του νόμου, ισχυρισμοί που ανεξάρτητα από την αοριστία τους (δεν

αναφέρεται αλλά ούτε και προσκομίζεται απόφαση με την οποία κηρύσσεται η εκδότηρια ΑΕ σε κατάσταση πτωχεύσεως ή ότι έχει γίνει υπαγωγή της στην διαδικασία του προαναφερόμενου άρθρου 44 του Ν.1892 / 1990) σε κάθε περίπτωση προσβάλλονται αλυσιτελώς, κατά τα προεκτεθέντα. Εξάλλου τα ίδια αμέσως παραπάνω περιστατικά (πτώχευση της ΑΕ και μελλοντική υπαγωγή της στις διατάξεις του Ν 1892 / 1990) δεν είναι ικανά για να θεμελιώσουν την προβαλλόμενη από τον εναγόμενο ένσταση περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος της ενάγουσας (ΑΚ 281). Το Δικαστήριο δέχεται την έφεση και διατάσσει αποδείξεις.

Σχόλιο :

Ο εναγόμενος ως νόμιμος εκπρόσωπος και με την ιδιότητα του Προέδρου του ΔΣ και Διευθύνοντος Συμβούλου της ΑΕ με την επωνυμία " Η.Π. ΑΕΒΕ " εξέδωσε σε διαταγή της ενάγουσας μεταχρονολογημένη επιταγή ποσού δραχμών 6.000.000 σε βάρος του λογαριασμού της, που τηρούσε η εταιρεία στο Υποκατάστημα Ν.Ιωνίας της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος. Η εν λόγω επιταγή αν και εμφανίστηκε εμπρόθεσμα, δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθεσίμων. Το γεγονός αυτό πιστοποιείται στην πίσω όψη της επιταγής με βεβαίωση του αρμόδιου υπαλλήλου της Τραπέζης (σφράγισμα επιταγής). Ο εναγόμενος γνώριζε ότι η ανώνυμη εταιρεία που εκπροσωπούσε δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή της επιταγής τόσο κατά το χρόνο έκδοσής της, όσο και κατά το χρόνο της πληρωμής της. Η ενάγουσα εκθέτει ότι εξαιτίας της παραπάνω αδικοπραξίας του εναγομένου, προσβλήθηκε η εμπορική της πίστη, φήμη και φερεγγυότητα αφού η απαίτησή της από την εν λόγω επιταγή εμφανίζεται στον Ισολογισμό της, στην κατηγορία των επισφαλών απαιτήσεων. Η ενάγουσα ζήτησε να της καταβάλει ο εναγόμενος το ποσό των 6.000.000 δραχμών ως αποζημίωση για την αδικοπραξία και με προσωπική κράτησή του πλέον τόκων 485.000 δραχμών.

Η ίδια παραδέχτηκε ότι έχουν γίνει τμηματικές καταβολές που περιορίζουν το κεφάλαιο στις 50.000 δραχμές πλέον τόκων από το αρχικό κεφάλαιο. Οι ισχυρισμοί του εναγομένου για το παρεπόμενο της προσωπικής κράτησης είναι αβάσιμοι. Τα παραπάνω περιστατικά δεν αμφισβητούνται από τον εναγόμενο ο οποίος ισχυρίζεται ακόμη ότι : α) Όταν εξέδωσε την μεταχρονολογημένη επιταγή δεν ήξερε αν θα υπήρχαν τα απαραίτητα κεφάλαια κατά την ημερομηνία πληρωμής της επιταγής και β) πρέπει να απαλλαγεί αφού η εκδότηρια εταιρεία 1) έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτωχεύσεως και εκκρεμεί η ικανοποίηση των πιστωτών σύμφωνα με τη διαδικασία του πτωχευτικού συμβιβασμού και 2) ότι αυτή θα υπαχθεί στη διαδικασία του άρθρου 44 Ν. 1892 / 1990 περί συλλογικής ικανοποίησης των δανειστών.

Οι παραπάνω ισχυρισμοί του εναγομένου είναι αόριστοι αφού δεν αναφέρεται ούτε προσκομίζεται δικαστική απόφαση που κηρύσσει την εκδότηρια ΑΕ σε κατάσταση πτωχεύσεως ή ότι έχει γίνει υπαγωγή της ΑΕ στη ρύθμιση του άρθρου 44 Ν. 1892 / 90. Άλλωστε τα παραπάνω περιστατικά

(πτώχευση της ΑΕ και υπαγωγή της στις διατάξεις του άρθρου 44 Ν. 1892 / 90 δεν είναι ικανά να θεμελιώσουν την προβαλλόμενη από τον εναγόμενο ένσταση για καταχρηστική

άσκηση δικαιώματος από τον ενάγοντα. Το δικαστήριο λοιπόν δέχεται την έφεση διατάσσει όμως την προσκόμιση περισσότερων αποδείξεων.

Σχετικές αποφάσεις: Εφ. Πάτρας 162/2000, Α.Π. 25/2000

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 619 / 2001

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Αντώνιος Τσαλαπύρτας , Πρόεδρος Πρωτοδικών

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : Ουρανία Φωτοπούλου , Πρωτοδίκης

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ : Θεόδωρος Αργυρόπουλος – Νικόλαος Πανταλώνας - Αικατερίνη Βουνίσσιου

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 1 Ν. 5960 / 1933 , όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίηση του με το άρθρο 1 ν.δ. 1325 / 1972 , << ο εκδίδων επιταγήν μη πληρωθείσαν επί πληρωτού παρ' ω δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά τον χρόνον της εκδόσεως της επιταγής ή της πληρωμής ταύτης τιμωρείται>> Συνεπώς , δεν αποτελεί στοιχείο της υποκειμενικής υποστάσεως του προβλεπόμενου από την ανωτέρω διάταξη εγκλήματος , ήτοι της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής – όπως συνέβαινε πριν από την ως άνω τροποποίηση του προαναφερθέντος άρθρου , σύμφωνα με την αρχική διατύπωση του οποίου απαιτείτο ως στοιχείο της υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος αυτού – και η γνώση του εκδότη για την έλλειψη των αντίστοιχων διαθέσιμων κεφαλαίων . Όπως δε συνάγεται από το άρθρο 27 παρ. 2 του ΠΚ., ο νόμος δεν απαιτεί να έχει τελεστεί η πράξη εν γνώσει ορισμένου περιστατικού , αρκεί και ενδεχόμενος δόλος (ΑΠ 150 / 1992 Δνη 34 . 797). Περαιτέρω , η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος αυτού περιλαμβάνει μία πράξη , ήτοι την έκδοση της επιταγής , και μια παράλειψη , ήτοι την έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων στην πληρώτρια Τράπεζα . Το δεύτερο στοιχείο σκοπείται σε δύο χρόνους που προβλέπονται από την ως άνω διάταξη κατά τρόπο απαλλακτικό. Η μη διατήρηση κατά το χρόνο της πληρωμής διαθέσιμων κεφαλαίων αποτελεί την τέλεση του εγκλήματος (ΟλΑΠ 462 /1992 Δνη 33. 939). Αν πρόκειται για μεταχρονολογημένη επιταγή , το έγκλημα του άρθρου 79 ν. 5960 / 1933 τελείται όταν η επιταγή εμφανίζεται για πληρωμή μεταξύ του χρόνου της πραγματικής έκδοσης και της τελευταίας ημέρας του οκταήμερου από της αναγραφόμενης ημερομηνίας εκδόσεως (ΟλΑΠ 123 / 1981 Νο Β 29.593).

Ακολούθως , από το συνδυασμό της παραπάνω διατάξεως και αυτών των άρθρων 914, 297, 298, και 300 ΑΚ , συνάγεται ότι ο εκδότης επιταγής που δεν πληρώθηκε , διότι , κατά τον χρόνο της εκδόσεως της ή της πληρωμής της , ο ίδιος δεν διατηρούσε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια προς πληρωμή , ζημιώνει με τον τρόπο αυτό τον κομιστή , ο οποίος την εμφάνισε εμπρόθεσμα για πληρωμή και αυτό βεβαιώθηκε αρμοδίως στο σώμα της επιταγής , παράνομα και υπαίτια , η υπαιτιότητά του δε μπορεί να συνίσταται και σε αμέλεια του εκδότη , ο οποίος μολονότι είχε υποχρέωση να έχει κατά το χρόνο της πληρωμής στην Τράπεζα τα αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια , αμέλησε να εκπληρώσει την υποχρέωση του αυτή , με αποτέλεσμα ο αντίστοιχος λογαριασμός του να μείνει χωρίς

διαθέσιμα κεφάλαια (Κ. Παμπούκης , Ζητήματα από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής , ΕπισκεΔ 1999 1088-1097). Εντεύθεν, ο εκδότης ακάλυπτης επιταγής είναι υποχρεωμένος , κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών , σε αποζημίωση του κομιστή και αν ακόμη η επιταγή αυτή είναι μεταχρονολογημένη , διότι η διάταξη αυτή του άρθρου 79 ν. 5960 / 1933 έχει θεσπισθεί για να προστατεύσει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον αλλά και το ατομικό συμφέρον του δικαιούχου της επιταγής .

Εξάλλου , κατά τη σαφή έννοια της διάταξης του άρθρου 71 ΑΚ , το νομικό πρόσωπο ευθύνεται από τις πράξεις ή παραλείψεις των αντιπροσωπευόντων και εκφραζόντων τη βούληση αυτού οργάνων , εφ' όσον η πράξη ή η παράλειψη έλαβε χώρα κατά την ενάσκηση των ανατιθεμένων σ' αυτά καθηκόντων και παράγει υποχρέωση προς αποζημίωση . Στην περίπτωση δε που η πράξη ή η παράλειψη του αρμόδιου οργάνου είναι υπαίτια και παράγει υποχρέωση αποζημίωσης για τον πράξαντα ή παραλείποντα , ευθύνεται και αυτός εις ολόκληρον μετά του νομικού προσώπου , δηλαδή το καταστατικό όργανο έχει πρόσθετη μετά του νομικού προσώπου υποχρέωση, ανεξάρτητα αυτής του νομικού προσώπου.

Μετά την υπό κρίση αγωγή η ενάγουσα εκθέτει ότι η πρώτη εναγόμενη ανώνυμη εταιρεία , νόμιμα εκπροσωπούμενη από τον δεύτερο εναγόμενο , πρόεδρο του Δ.Σ. της και διευθύνοντα σύμβουλο αυτής , εξέδωσε στη Θεσσαλονίκη , εις διαταγήν της ενάγουσας εταιρείας , τις ακόλουθες επιταγές , πληρωτέες από την Τράπεζα Εργασίας ΑΕ , σε χρέωση του αναφερόμενου λογαριασμού του : α) στις 30-11-1999 την υπ' αριθμόν 98312143 ποσού 3.820.000 δρχ. β) στις 10-01-2000 την υπ' αριθμόν 83063041 ποσού 3.420.631 δρχ. και γ) στις 10-02-2000 την υπ' αριθμόν 83060822 ποσού 4.193.240 δρχ. Ότι η ενάγουσα , ως νόμιμη κομίστρια αυτών , εμφάνισε εμπρόθεσμα προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα τις επιταγές στις 06-12-1999, 12-01-2000 και 10-02-2000 , αντίστοιχα , πλην όμως δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων στο λογαριασμό της πρώτης εναγόμενης , γεγονός που βεβαιώθηκε από την Τράπεζα στο σώμα αυτών . Ότι ένεκα της παραπάνω παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς της πρώτης εναγόμενης εταιρείας , η οποία διά του νομίμου εκπροσώπου της εξέδωσε την ανωτέρω επιταγή , ενώ γνώριζε ότι δεν υπήρχαν αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στο λογαριασμό της , η ενάγουσα ζημιώθηκε κατά το ποσό των 11.433.871 δρχ. , ήτοι κατά το άθροισμα των ποσών των επιταγών , το οποίο δεν εισέπραξε , καθώς και το ποσό των 1.154.350 δρχ. , που αντιστοιχεί στους τόκους και τα δικαστικά έξοδα , που επιδικάστηκαν εις βάρος της πρώτης των εναγόμενων με τις υπ' αριθμούς 5492 / 2000 και 7320 / 2000 διαταγές πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης , που εκδόθηκαν με βάση τις επίδικες , καθώς και στα έξοδα επιδόσεως αυτών (διαταγών πληρωμής) . Ζητεί δε η ενάγουσα να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι , με απόφαση που να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή , να της καταβάλουν εις ολόκληρο , ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της άνω ζημίας της , το συνολικό ποσό των 12.558.221 δρχ. , με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως εκάστης από τις παραπάνω διαταγές πληρωμής , άλλως από της επιδόσεως της αγωγής . Επίσης , ζητεί να απαγγελθεί προσωπική κράτηση του δευτέρου εναγομένου , ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης , καθόσον η ένδικη απαίτηση απορρέει από δικαιοπραξία.

Η αγωγή παραδεκτά εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου , που είναι καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιο (άρθρα 18 παρ. 1 και 22 ΚΠολΔ), κατά την τακτική διαδικασία . Είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 71, 914, 297, 298, 346 ΑΚ , 79 ν. 5960 / 1933 , 176 , 907 , 908 , 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ , εκτός από τα ακόλουθα αιτήματα : α) επιδικάσεως του ποσού των 1.154.350 δρχ. , που αντιστοιχεί στα επιδικασθέντα με τις ανωτέρω διαταγές πληρωμής τόκους , δικαστικά έξοδα και έξοδα επίδοσης αυτών , το οποίο πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο , διότι τα έξοδα αυτά δεν αποτελούν ζημιά της ενάγουσας που προέρχεται από την τέλεση του αδικήματος της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής εκ μέρους των εναγομένων , το οποίο αποτελεί την ιστορική βάση της υπό κρίση αγωγής , και β) επιδικάσεως τόκων από τις επιδόσεις στους εναγόμενους των παραπάνω διαταγών πληρωμής , διότι η ανωτέρω επίδοση δεν αποτελεί όχληση των εναγομένων για την καταβολή της επίδικης απαιτήσεως , η οποία απορρέει από δικαιοπραξία . Πρέπει επομένως , να ερευνηθεί η ουσιαστική βασιμότητα της αγωγής , κατά το μέρος της που κρίθηκε νόμιμη , εφόσον έχει καταβληθεί και το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με τα ανάλογα ποσοστά υπέρ του ΤΝ, ΤΧΔΚ και ΤΠΔΑ .

Οι εναγόμενοι , με τις προτάσεις τους που κατατέθηκαν στην έδρα του Δικαστηρίου συνομολογούν την έκδοση των ένδικων επιταγών από την πρώτη , νόμιμα εκπροσωπούμενη από τον δεύτερο εναγόμενο , υπό την ιδιότητα του ως νομίμου εκπροσώπου αυτής , προέδρου του Δ.Σ. και διευθύνοντα σύμβουλο αυτής , και τη μη πληρωμή αυτών κατά τη νόμιμη εμφάνιση τους προς πληρωμή , λόγω μη υπάρξεως διαθέσιμων κεφαλαίων στο λογαριασμό της πρώτης , καθώς και εμμέσως , πλην σαφώς, ότι γνώριζαν ότι οι επιταγές ήταν ακάλυπτες , γεγονός το οποίο ουδόλως αμφισβητούν ειδικά , καθόσον ισχυρίζονται με τις προτάσεις τους , ότι ουδεμία δολιότητα ή υπαιτιότητα βαρύνει αυτούς , διότι αυτοί τις εξέδωσαν με την προοπτική να πληρωθούν, πράγμα το οποίο δεν κατέστη δυνατό , λόγω της γενικότερης οικονομικής κρίσης της αγοράς. Ο ισχυρισμός όμως αυτός των εναγομένων , πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος , διότι , και αληθής υποτιθέμενος , δεν αίρει την υπαιτιότητα αυτών , η οποία (υπαιτιότητα) μπορεί να συνίσταται και σε αμέλεια του εκδότη , αφού η επιταγή είναι πληρωτέα ενόψει (άρθρο 28 Ν 5960 / 1933) και κατά συνέπεια ήταν υποχρεωμένοι να διατηρούν διαθέσιμα κεφάλαια στη πληρώτρια Τράπεζα καθ' όλη την περίοδο από την έκδοση έως την εμφάνιση των επιταγών , ακόμη και αν πρόκειται για μεταχρονολογημένες επιταγές. Επομένως, οι εναγόμενοι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν εις ολόκληρο στην ενάγουσα το ποσό των 11.433.871 δρχ., το οποίο αντιστοιχεί στην αξία των τριών (3) επίδικων επιταγών, ως αποζημίωσή της προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από την παράνομη και υπαίτια πράξη των εναγομένων, οι οποίοι τέλεσαν και το ποινικό αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτων επιταγών, που είχε ως αποτέλεσμα να μην ειπράξει (η ενάγουσα) την παραπάνω αξία των επιταγών.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν εις ολόκληρο στην ενάγουσα το ποσό των 11.433.871 δρχ., με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής. Το αίτημα περί κηρύξεως της αποφάσεως προσωρινά εκτελεστής πρέπει να γίνει δεκτό και ως ουσιαστικά βάσιμο, διότι προέκυψε ότι η ενάγουσα θα υποστεί σημαντική

οικονομική ζημία από την επιβράδυνση της εκτελέσεως της παρούσας. Περαιτέρω πρέπει να απαγγελθεί κατά του δευτέρου εναγομένου προσωπική κράτηση, ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως της παρούσας, μετά την τελεσιδικία της, λόγω της αδικοπραξίας που έχει τελέσει. Τέλος, η καταβολή της δικαστικής δαπάνης της ενάγουσας πρέπει να επιβληθεί εις βάρος των εναγομένων, οι οποίοι ηττήθηκαν στη δίκη, μειωμένη όμως ανάλογα με την έκταση της νίκης και της ήττας αυτών (άρθρο 178 ΚΠολ.Δ.)

Σχόλιο :

Η εκδικαζόμενη αγωγή αφορά την μη πληρωμή τριών μεταχρονολογημένων ακάλυπτων επιταγών συνολικού ποσού 11.433.871 δραχμών που εκδόθηκαν από την Α.Ε..... που εκπροσωπείτο από τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλό της κ..... Οι επιταγές εμφανίστηκαν εμπρόθεσμα, δεν πληρώθηκαν όμως λόγω ελλείψεως διαθεσίμων, πράγμα που βεβαιώθηκε στα σώματα των επιταγών (σφράγισμα των επιταγών). Οι εναγόμενοι παραδέχονται την έκδοση των μεταχρονολογημένων αυτών ακάλυπτων επιταγών, ισχυριζόμενοι όμως ότι δεν υπήρχε δόλος ή υπαιτιότητα, διότι οι επιταγές εκδόθηκαν με την προοπτική να πληρωθούν, ανεξάρτητα αν στην πορεία λόγω οικονομικών δυσχερειών και προβλημάτων, δεν κατέστη δυνατή η εξόφλησή τους. Οι ισχυρισμοί αυτοί δεν μπορούν να υποστηριχθούν διότι κατά την έκδοση των επιταγών η εταιρεία ήταν υποχρεωμένη να διατηρεί στην πληρώτρια Τράπεζα τα απαραίτητα ποσά.

Ορθά λοιπόν το Δικαστήριο υποχρεώνει, με την απόφασή του αυτή τους εναγόμενους να καταβάλουν στην ενάγουσα το ποσόν των δραχμών 11.433.871 ως αποζημίωση για το αδίκημα της έκδοσης των τριών ακάλυπτων επιταγών.

Σχετικές αποφάσεις: Εφ. Λαρ. 91/2001, Α.Π. 320/2001

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 1087 / 2002 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ΣΤ' ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές Ευάγγελο Κρουσταλάκη, Αντιπρόεδρο, Κωνσταντίνο Κωστήρη, Ανδρέα Μοσχανδρέου - Εισηγητή, Χρήστο Μαυρογένη και Δημήτριο Καπτανή, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 16 Απριλίου 2002, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ιωάννη Γαβρίλη και της Γραμματέως Ελένης Σταθούλια, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσειόντος – κατηγορουμένου....., κατοίκου

Κόκκλας Μεσσηνίας, που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Μαρίνο Μπηλιώνη, για αναίρεση της 52 / 2001 απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Κυπαρισσίας, με πολιτικώς ενάγοντα τον..., κάτοικο Ξηροχωρίου Ηλείας που δεν παραστάθηκε.

Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Κυπαρισσίας με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσειών - κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 18 Ιανουαρίου 2001 αίτησή του αναιρέσεως στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 596 / 2001.

Α φ ο ύ ά κ ο υ σ ε

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσειόντος, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, η ιδρύουσα τον από το άρθρο 510 παρ. Ε ΚΠΔ αναιρετικό λόγο εσφαλμένη ερμηνεία η εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει, όταν ο δικαστής προσδίδει σε αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη, που έχει πραγματικά, ή όταν ο δικαστής δεν υπήγαγε σωστά τα από αυτόν δεχθέντα πραγματικά περιστατικά στην διάταξη, που εφαρμόστηκε, περίπτωση δε τέτοιας εφαρμογής υφίσταται και όταν η παράβαση γίνεται εκ πλάγιου, για τον λόγο, ότι έχουν εμφιλοχωρήσει στο πόρισμα της απόφασης, που περιλαμβάνεται στον συνδυασμό του διατακτικού προς το σκεπτικό της και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του εγκλήματος ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, με αποτέλεσμα να είναι αναιρετικώς ανέφικτος ο έλεγχος περί της ορθής ή όχι εφαρμογής του νόμου, οπότε η απόφαση στερείται νόμιμης βάσης. Εξάλλου, κατά το άρθρο 79 παρ. 5 του Ν. 5960 / 1933 περί επιταγής, όπως η παράγραφος 5 προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 1 α' Ν. 2408 / 1996, η ποινική δίωξη για το έγκλημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής ασκείται μόνον ύστερα από έγκληση του κομιστή της μη πληρωθείσης επιταγής και κομιστής είναι εκείνος, ο οποίος εμφανίζει την επιταγή προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα, εφόσον στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων, ενώ ο προσδιορισμός του προσώπου αυτού είναι γεγονός, που ανάγεται, στην ανέλεγκτη ουσιαστική κρίση του δικαστηρίου, η οποία όμως, πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.
2. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Τριμελές Πλημμελ/κείο Κυπαρισσίας, που δίκασε ως Εφετείο, δέχτηκε, μετ' εκτίμηση και αξιολόγηση των εις αυτήν αναφερομένων αποδεικτικών μέσων, τα εξής.
Οι επίδικες από
6 -12 - 1996, δεκαπέντε επιταγές, οι οποίες, με τα πλήρη στοιχεία τους διαλαμβάνονται στο διατακτικό της πληττόμενης απόφασης, εκδόθηκαν όλες σε διαταγή της ομόρρυθμης εταιρείας υπό την επωνυμία «.....» από την εταιρεία με την επωνυμία «.....» Όλες οι παραπάνω επιταγές φέρουν στην οπίσθια όψη τους εν λευκώ οπισθογραφήσεις, κατά την σειρά της λήπτριας αυτών, τωνκαι του, ενώ κάτοχος των επιταγών αυτών είναι ο πολιτικώς ενάγων, ο οποίος και τις

επέδειξε στο ως άνω Δικαστήριο και που σε αυτόν τις έδωσε ο τελευταίος εν λευκώ οπισθογράφοςΗ οπισθογράφιση από τονκαι η παράδοσή τους στον ανωτέρω πολιτικώς ενάγοντα έγινε πριν από την εμφάνισή τους για πληρωμή κατά την 6 - 12 - 1996 και δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός του αναιρεσείοντος, ότι η οπισθογράφιση ή τουλάχιστον η παράδοση στον πολιτικώς ενάγοντα έγινε μετά την εμφάνιση των επιταγών για πληρωμή. Περαιτέρω, το παραπάνω Δικαστήριο κατέληξε στο πόρισμα, ότι ο πολιτικός ενάγων είναι ο νόμιμος κομιστής των επιταγών και εδικαιούτο κατόπιν τούτου να υποβάλει νομίμως έγκληση . Με αυτά, που δέχτηκε το ως Εφετείο δικάσαν ανωτέρω Δικαστήριο διέλαβε, στην πληττόμενη απόφασή του, με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις, τα προκύψαντα πραγματικά περιστατικά, στα οποία στηρίχτηκε η κρίση του για την συνδρομή της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της κατ' εξακολούθηση έκδοσης ακάλυπτων επιταγών, για το οποίο καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εκδότριάς τους εταιρείας «...» και κατ' αυτόν τον τρόπο, ούτε ευθέως, ούτε και εκ πλαγίου, παραβίασε τις υπό τούτου εφαρμοσθείσες ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 1298 ΠΚ και 79 παρ.1 και 5 του Ν.5960 / 1933, όπως ισχύει, γι' αυτό και πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμη, η από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ.Ε και Θ ΚΠΔ κρινόμενη αίτηση αναίρεσης, αυτή δε και ως απαράδεκτη, καθ' ό μέρος πλήττεται με αυτήν η αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του πιο πάνω Δικαστηρίου περί την εκτίμηση των αποδείξεων και των πραγμάτων και να επιβληθούν στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠΔ)

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 18 -1 -2001 αίτηση αναίρεσης τουκατά της 52 / 2001 απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Κυπαρισσίας, και επιβάλλει στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια δέκα (210) ΕΥΡΩ. Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 22 Απριλίου 2002.

Σχόλιο :

Ο αναιρεσείων εξέδωσε 15 ακάλυπτες επιταγές σε διαταγή της Ο.Ε. Οι επιταγές αυτές μετά από λευκή οπισθογράφιση κατέληξαν στα χέρια του ενάγοντος, ο οποίος και τις παρουσίασε στην πληρώτρια τράπεζα για πληρωμή. Οι επιταγές δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως υπολοίπου. Ο εναγόμενος υποστηρίζει ότι οι επιταγές περιήλθαν εις χείρας του ενάγοντος μετά την 6 1/12 /96 ημέρας πληρωμής τους, στοιχείο όμως που δεν προκύπτει από τα κατατεθέντα στο Δικαστήριο στοιχεία. Επειδή με τη διάταξη του άρθρου 4 Ν. 2408 / 96, η ποινική δίωξη για το έγκλημα της ακάλυπτης επιταγής ασκείται πλέον μόνο ύστερα από έγκλιση, ενέργεια που πραγματοποίησε ο ενάγων, ορθώς το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναίρεσεως, αφού ο ενάγων προσκόμισε όλα τα

απαραίτητα στοιχεία και έγγραφα από τα οποία στοιχειοθετείται το έγκλημα της ακάλυπτης επιταγής.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ 75 / 2002

**Πρόεδρος: Στέφανος Ματθίας Πρόεδρος Αρείου Πάγου
Πέτρος Κακκαλής: Αρεοπαγίτης
Παναγιώτης Φιλιππόπουλος: Αρεοπαγίτης
Δημήτριος Σουλτανιάς: Αρεοπαγίτης
Νικόλαος Γεωργίλης: Αρεοπαγίτης**

Η ένδικη διαφορά έχει εισαχθεί με την από 22-3-1996 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 2733 / 1998 του ίδιου δικαστηρίου και 7554 / 2000 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας αποφάσεως ζητεί ο αναιρεσείων με την από 9-2-2001 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Δημήτριος Σουλτανιάς ανέγνωσε την από 8-11-2001 έκθεσή του με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσείοντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως και ο πληρεξούσιος της αναιρεσίβλητης την απόρριψή της και την καταδίκη του αντιδίκου στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 914, 297,298 του Α.Κ. και 79 του Ν, 5960 / 33 "περί επιταγής" προκύπτει ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή εν γνώσει ότι δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής της διαπράττει, εφόσον η επιταγή δεν πληρωθεί κατά την εμπρόθεσμη εμφάνισή της στην ως άνω τράπεζα, ποινικό αδίκημα και υποχρεούται σε αποζημίωση του νόμιμου κομιστή της. Με έλλειψη τέτοιων κεφαλαίων ισοδυναμεί και η εντολή που δίνει ο εκδότης στην πληρώτρια Τράπεζα να μην πληρώσει την επιταγή γιατί και στην περίπτωση αυτή δεσμεύεται η Τράπεζα να μην πληρώσει την επιταγή από τα διαθέσιμα κεφάλαια του εκδότη, τα οποία μεταβάλλονται έτσι σε μη διαθέσιμα. Το Εφετείο λοιπόν το οποίο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έκρινε ομοίως δεν παραβίασε τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο αντίθετος από το άρθρο 559 παρ. 1 ΚΠολΔ πρώτος λόγος της αναίρεσης.

2. Από τη βεβαίωση του Εφετείου ότι για το σχηματισμό της ουσιαστικής του κρίσεως έλαβε υπόψη και όλα, χωρίς καμιά εξαίρεση τα έγγραφα που, με επίκληση, προσκομίζουν οι διάδικοι σε συνδυασμό με το όλο περιεχόμενο, της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν καταλείπεται καμιά απολύτως αμφιβολία ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε και την 19365 / 1994 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών,

με την οποία ο Κων. Ζαχαριάδης, σε διαταγή του οποίου ο αναιρεσείων εξέδωσε την ένδικη τραπεζική επιταγή ποσού 2.500.000 δρχ. καταδικάστηκε σε φυλάκιση 2 ετών για την εις βάρος του αναιρεσειόντος τελεσθείσα αξιόποινη πράξη. Ειδικότερα το Εφετείο με μακρές αιτιολογίες απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμο τον προς απόκρουση της αγωγής διατυπωθέντα ισχυρισμό του αναιρεσειόντος ότι δεν βαρύνεται με υπαιτιότητα για τη ρητή εντολή που έδωσε στην τράπεζα να μην πληρώσει την ένδικη επιταγή για το λόγο ότι η αναιρεσίβλητη κατά την από αυτήν κτήση της ε γνώριζε ότι η επιταγή αποτελούσε προϊόν των αξιόποινων πράξεων της απάτης και υπεξαίρεσης που διέπραξε σε βάρος του αναιρεσειόντος ο Κων. Ζαχαριάδης και ότι η ίδια (αναιρεσίβλητη) απέκτησε την επιταγή δολίως και σε συμπαιγνία με τον Κων. Ζαχαριάδη με σκοπό να βλάψει τον αναιρεσειόντα. Κατ' ακολουθία των παραδοχών του αυτών, το Εφετείο απέρριψε τους σχετικούς τρίτο και πέμπτο λόγους της εφέσεως, με τους οποίους, όπως το ίδιο δέχεται, " πλήττεται η εκκαλούμενη απόφαση γιατί δεν λήφθηκαν υπόψη τα, με επίκληση, προσκομιζόμενα από τον εναγόμενο έγγραφα που αποδεικνύουν την έλλειψη υπαιτιότητάς του στην αποδιδόμενη σ' αυτόν, με την ένδικη αγωγή, άδικη και παράνομη πράξη της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής" ήτοι όπως από την έφεση αποδεικνύεται, και η ως άνω απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου .

Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο αντίθετος από το άρθρο 559 παρ. 11 Κ.Π.Δ. δεύτερος λόγος της αναίρεσης

3. Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Εφετείο δέχτηκε ότι ο αναιρεσειών εξέδωσε την επιταγή, η οποία δεν πληρώθηκε κατά την εμπρόθεσμη εμφάνισή της διότι ο ίδιος έδωσε εντολή στην πληρώτρια τράπεζα να μην την πληρώσει, και ότι αποδείχτηκαν τα κατά το άρθρο 914 Α.Κ. περιστατικά της αδικοπρακτικής ευθύνης του αναιρεσειόντος έναντι της αναιρεσίβλητης, η οποία, όπως περαιτέρω δέχτηκε το Εφετείο, δεν αίρεται από το ότι ο Κων. Ζαχαριάδης, σε διαταγή του οποίου ο αναιρεσειών εξέδωσε την επιταγή προς κάλυψη μέρους τιμήματος αγοράς διαμερίσματος, δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση που ανέλαβε με ιδιωτικό συμφωνητικό, να μεταβιβάσει στον αναιρεσειόντα το διαμέρισμα και έτσι ζημιώθηκε ο τελευταίος κατά το ποσό της επιταγής την οποία, παρά τη συμφωνία τους δεν του επέστρεψε ο Κ. Ζαχαριάδης, αφού δεν αποδείχτηκε ο ισχυρισμός του αναιρεσειόντος ότι η αναιρεσίβλητη, ε γνώριζε τη συμφωνία αυτή και την αξιόμιμη συμπεριφορά του Κ. Ζαχαριάδη σε βάρος του αναιρεσειόντος και πολύ περισσότερο ότι η αναιρεσίβλητη ενήργησε συμπαικτικά με το Ζαχαριάδη. Οι αιτιολογίες αυτές είναι σαφείς, δεν αντιφάσκουν μεταξύ τους και καθιστούν δυνατό τον αναιρετικό έλεγχο.

Επομένως πρέπει να απορριφθεί αβάσιμος ο αντίθετος τρίτος λόγος της αναίρεσης από το άρθρο 559 παρ. 19 Κ.Π.Δ.

4. Κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ. 12 Κ.Π.Δ. για να θεμελιωθεί ο προβλεπόμενος από τη διάταξη αυτή λόγος αναίρεσης απαιτείται να διαλαμβάνεται στο αναιρετήριο α) για την απόδειξη ποίου συγκεκριμένου ισχυρισμού προσκομίστηκε το σχετικό αποδεικτικό μέσο β) ποία είναι η αποδεικτική δύναμη που αποδόθηκε σ' αυτό από το δικαστήριο της ουσίας διαφορετική από εκείνη που αποδίδει σ' αυτήν ο νόμος και γ) ποίο είναι το σφάλμα της προσβαλλόμενης απόφασης ως προς την αποδεικτική δύναμη του αποδεικτικού μέσου. Αν λείπει έστω και ένα από τα προεκτεθέντα στοιχεία ο λόγος

αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αόριστος. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος ο τέταρτος λόγος της αναιρέσης με τον οποίον εκτίθεται ότι, ενώ ο αναιρεσείων προσκόμισε με επίκληση 1) το ιδιωτικό συμφωνητικό με το οποίο ο ως άνω Κων. Ζαχαριάδης υποσχέθηκε να πουλήσει στον αναιρεσείοντα το αναφερόμενο διαμέρισμα και ως εγγύηση για την τήρηση της συμφωνίας αυτής ο τελευταίος εξέδωσε σε διαταγή του πρώτου την ένδικη επιταγή 2) το πωλητήριο συμβόλαιο του διαμερίσματος από τον Κων. Ζαχαριάδη προς τη, μη διάδικο Βασιλική Κουμπάρου και 3) την προαναφερθείσα 19365 / 1994 ποινική απόφαση, το Εφετείο " έδωσε μεγαλύτερη αποδεικτική δύναμη στην μαρτυρική κατάθεση του μάρτυρος του αντιδίκου από τα ανωτέρω προσκομισθέντα με επίκληση έγγραφα και ιδίως την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου", όπως κατά λέξη αναφέρεται.

5. Πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, κατά την έννοια των άρθρων 559 παρ. 8 Κ.Πολ.Δ., είναι οι πραγματικοί ισχυρισμοί οι οποίοι, παραδεκτώς προτεινόμενοι, στηρίζουν κατά το νόμο αυτοτελή αίτηση ή ανταίτηση των διαδίκων (αγωγή, ανταγωγή, ένσταση, ανακοπή, ένδικο μέσο), όχι δε και εκείνοι που συνιστούν αιτιολογημένη άρνηση των ισχυρισμών ή αιτήσεων του αντιδίκου ή επιχειρήματα προς υποστήριξη των απόψεων των διαδίκων. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ο πέμπτος λόγος της αναιρέσης με τον οποίον αποδίδεται στο Εφετείο η πλημμέλεια η προβλεπόμενη από το άρθρο 559 παρ. 8 Κ.Πολ.Δ. διότι δεν έλαβε υπόψη ότι (ο αναιρεσείων υπήρξε θύμα του ίδιου δράστου και συνεπώς δεν ενέχεται για αδικοπραξία έναντι άλλου θύματος του ίδιου δράστου), όπως κατά λέξη αναφέρεται.

Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Εφετείο δέχτηκε ότι η αναιρεσίβλητη με την ένδικη αγωγή της ισχυρίστηκε ότι ο αναιρεσείων εξέδωσε στην Αθήνα στις 20 / 4 / 1992 σε διαταγή του Κων. Ζαχαριάδη την ενάριθμη επιταγή ποσού 2.500.000 δραχμών επί της Τράπεζας Εργασίας, ότι ο τελευταίος μεταβίβασε την επιταγή αυτή με λευκή οπισθογράφηση στην αναιρεσίβλητη στην οποία και την παρέδωσε λαμβάνοντας ως δάνειο το ισόποσο της σε μετρητά, ότι μολονότι αυτή ως νόμιμη κομίστρια εμφάνισε εμπροθέσμως την επιταγή προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα η επιταγή δεν πληρώθηκε ελλείψει αντιστοιχών διαθεσίμων κεφαλαίων, πράγμα που γνώριζε ο αναιρεσείων εκδότης της αφού ο ίδιος ανακάλεσε ρητώς την εντολή του προς την Τράπεζα για πληρωμή, κατά τη σχετική βεβαίωση της πληρώτριας τράπεζας στην οπίσθια πλευρά του σώματος της επιταγής με σημείωση και της ημέρας εμφάνισης στην ίδια, και ότι από την παραπάνω παράνομη και υπαίτια πράξη του αναιρεσείοντος ο οποίος αρνήθηκε να καταβάλει το ποσό της επιταγής, η αναιρεσίβλητη υπέστη ισόποση ζημία. Με βάση το ιστορικό αυτό, συνεχίζει το Εφετείο, η αναιρεσίβλητη ζήτησε να υποχρεωθεί ο αναιρεσείων να της καταβάλει και με προσωπική του κράτηση λόγω του αδικήματος, ως αποζημίωση το ποσό των 2.500.000 δραχμών με το νόμιμο τόκο από την όχληση, άλλως από την επίδοση της σχετικής της αγωγής . Υπό το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι πλήρως ορισμένη αφού περιέχει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από τα άρθρα 297, 914, 298 του ΑΚ. Και 79 του Ν. 5960 / 33 και από το άρθρο 216 Κ.πολ.Δ. για την πληρότητα και το ορισμένο αυτής. Συνεπώς το Εφετείο το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφαση δέχτηκε ότι η αγωγή είναι ορισμένη και απέρριψε τους σχετικούς λόγους εφέσεως του αναιρεσείοντος σύμφωνα με το νόμο δεν κήρυξε απαράδεκτο, ήτοι δεν

απέρριψε την αγωγή ως αόριστη. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο αντίθετος από το άρθρο 559 παρ 14 ΚΠολΔ. Έκτος και τελευταίος λόγος της αναίρεσης. Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 9-2-2001 αίτηση τουγια αναίρεση της 7554 / 2000 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης , την οποία ορίζει σε χίλια εξήντα (1.060)ευρώ.

Σχόλιο :

Ο αναιρεσείων εξέδωσε επιταγή δραχμών 2.500.000 σε διαταγή Κ. Ζαχαριάδη για κάλυψη μέρους τιμήματος από αγορά διαμερίσματος, που ανέλαβε να μεταβιβάσει με ιδιωτικό συμφωνητικό ο Κ. Ζαχαριάδης στον αναιρεσείοντα.

Ο Κ. Ζαχαριάδης δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του και ο αναιρεσείων ανακάλεσε την εν λόγω επιταγή, την οποία ο Κ. Ζαχαριάδης είχε μεταβιβάσει στην Τράπεζα Εργασίας λαμβάνοντας ως δάνειο το ισόποσο της επιταγής. Η Τράπεζα Εργασίας εμφάνισε εμπροθέσμως την επιταγή προς πληρωμή στην πληρώτρια τράπεζα, πλην όμως αυτή δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθέσιμων στο λογαριασμό του αναιρεσείοντος

Σύμφωνα με το άρθρο 79 Ν. 5960 / 33 ο εκδίδων ακάλυπτη επιταγή διαπράττει ποινικό αδίκημα και υποχρεούται σε αποζημίωση του κομιστή.

Υπό το πρίσμα αυτό ορθά ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσεως, ανεξάρτητα εάν ο αναιρεσείων έπεσε θύμα απάτης από τον Κ. Ζαχαριάδη.

Σχετικές αποφάσεις: Α.Π. 587/2002, Εφ.Θεσ. 430/2002, Α.Π. 562/2002, Α.Π. 1192/2002

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 480 / 2003

Πρόεδρος: Μίμης Γραμμαστικούδης. (εισηγητής)

Δικαστές: Ε. Σπίτσα, Κ. Βαμβακίδης.

Δικηγόροι : Ε. Μπεσδεμιώτης, Ε. Αλεξιάδης.

Από τις σε συνδυασμό λαμβανόμενες διατάξεις των άρθρων 79 του Ν. 5960 / 33 περί επιταγής, 914, 297, 298, ΑΚ συνάγεται ότι η έκδοση επιταγής, έστω και μεταχρονολογημένης, εφόσον γίνεται εν γνώσει της έλλειψης διαθέσιμων κεφαλαίων στην πληρώτρια τράπεζα, συνιστά ποινικώς αξιόποινη πράξη και γεννά αξίωση αποζημίωσης του νομίμου κομιστή αυτής, λόγω αδικήματος, εφόσον εμφανίστηκε εμπρόθεσμα, σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 5960 / 1933 (ΑΠ.1262 / 1993), γεγονός που βεβαιώνεται, εκτός των άλλων κατά την περ.β του άρθρου 40 του αυτού νόμου 596 /

33, με δήλωση του πληρωτή, η οποία χρονολογείται και γράφεται στην επιταγή με σημείωση της ημέρας της εμφάνισης. Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ συνάγεται ότι, σε περίπτωση αδικοπραξίας των οργάνων που αντιπροσωπεύουν το νομικό πρόσωπο, όπως και ο πρόεδρος του ΔΣ. Ανώνυμης εταιρείας, εφόσον ορίστηκε με το καταστατικό (άρθρο 18 παρ. 1,2,22, παρ.1,3 Ν. 2190 / 1920), κατά την εκτέλεση των ανατιθεμένων σ' αυτούς καθηκόντων γεννάται αυτοτελής λόγος αδικοπρακτικής ευθύνης, πρόσθετος προς την ευθύνη του νομικού προσώπου της Α.Ε, των υπαιτίων αυτών φυσικών προσώπων που εκπροσωπούν την εταιρία (ΑΠ. 375 / 1994). Η ευθύνη δηλαδή αυτών είναι ίδια όπως και κάθε άλλου ο οποίος διέπραξε αδικοπραξία (914, 297 ΑΚ) και δεν αίρεται σε περίπτωση κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης της εταιρίας, καθόσον με τη διάταξη του άρθρου 534 Εμπ.Νόμου κατά την οποία, από της κηρύξεως της πτωχεύσεως πάσα κατά του πτωχέυσαντος αγωγή αφορώσα την κινητή και ακίνητη αυτού περιουσία, παν μέτρο εκτελέσεως είτε επί των κινητών είτε επί των ακινήτων αυτού, εξακολουθούν ή επιχειρούνται κατά μόνων των συνδίκων απαγορεύεται, από την κήρυξη της πτώχευσης, η περαιτέρω διαχείριση μόνον της πτωχευτικής περιουσίας του κηρυχθέντος σε πτώχευση προσώπου από τον ίδιο τον πτωχέυσαντα, ενώ η ευθύνη του καταστατικού οργάνου, που εξέδωσε για λογαριασμό εκείνου ακάλυπτη επιταγή, δεν συνεχεται με την περιουσία του πτωχέυσαντος νομικού προσώπου, η δε διαχείριση των ατομικών του υποθέσεων ανήκει σ' αυτό αποκλειστικά, και ο σύνδικος δεν έχει εξουσία επί της ατομικής του περιουσίας (ΑΠ162 / 1998). Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 1047 παρ. 1 ΚπολΔ, η προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος, και κατά εμπόρων για εμπορικές απαιτήσεις, μπορεί να διαταχθεί επίσης και για απαιτήσεις από αδικοπραξίες, ενώ κατά τη διάταξη του άρθρου 11 του Ν.2462 / 1997 (Κύρωση του διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα κλπ.), κανείς δεν φυλακίζεται αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι δεν απαγορεύεται γενικώς σε κάθε περίπτωση η φυλάκιση κάποιου για τη μη εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης, αλλά μόνον όταν η μη εκπλήρωση αυτής οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία εκπλήρωσης οιασδήποτε φύσης, αφού ο νόμος δεν διακρίνει, την αιτία που οφείλει να επικαλεσθεί κατ' ένσταση και να αποδείξει ο οφειλέτης του οποίου ζητείται η προσωπική κράτηση (ΑΠ 60 / 2001, ΑΠ 1635 / 2001), με τις οποίες κρίθηκε ότι τα αναγκαία για την προσωπική κράτηση περιστατικά, εκτός της οφειλής και της εμπορικής ιδιότητας, που συνιστούν τη δόλια συμπεριφορά του οφειλέτη εξαιτίας της οποίας ματαιώνεται η ικανοποίηση του ενάγοντος, πρέπει να εκτίθενται στην αγωγή. Στην υπόθεση που κρίνεται, η εφεσίβλητη, με την από 21.5.2000 αγωγή κατά της μη διαδίκου στην προκειμένη δίκη ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία L.F. ΑΕ και κατά του εκκαλούντος, αφού ισχυρίσθηκε ότι ο τελευταίος εξέδωσε, υπό την ιδιότητά του νομίμου εκπροσώπου της ομοδίκου του ανώνυμης εταιρίας, την 15.1.2000, 26.2.2000, και 31.3.2000 τις με αριθμό 1329548 - 0 , 1330739 - 3 και 1330743 -7 τραπεζικές επιταγές ποσού 2.000.000 η κάθε μία από τις δύο πρώτες, και 1.500.000 δραχμών η τρίτη, πληρωτέες σε διαταγή της (ενάγουσας), εν γνώσει του ότι δεν υπήρχαν αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή τους στην πληρώτρια τράπεζα, λόγος για τον οποίο δεν πληρώθηκαν παρόλο ότι εμφανίστηκαν εμπρόθεσμα, την 18.1.2000 , 28.2.2000 και

4.4.2000 αντιστοίχως, στην πληρώτρια τράπεζα, ζήτησε την καταδίκη του εναγομένου σε πληρωμή του εκ δραχμών 5.500.000 συνολικού ποσού των επιταγών και με προσωπική του κράτηση λόγω του αδικήματος. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφαση, αφού έκρινε νόμιμη την αγωγή, στη συνέχεια την έκανε δεκτή ως και κατ' ουσία βάσιμη.

Έτσι όπως έκρινε το Πρωτοδικείο, ορθώς τις ανωτέρω διατάξεις ερμήνευσε και εφήρμοσε, ο δε δεύτερος λόγος της έφεσης, με την οποία υποστηρίζεται ότι το αγωγικό αίτημα για απαγγελία προσωπικής κράτησης εις βάρος του ήταν απορριπτέο, διότι δεν γινόταν επίκληση στην αγωγή της ύπαρξης οικονομικής δυνατότητας του να εκπληρώσει την οφειλή του, η δε οικονομική του αδυναμία αποδεικνυόταν από το γεγονός της κήρυξης της ανωτέρω ανώνυμης εταιρίας, ως νόμιμος εκπρόσωπος της οποίας ενεργούσε, σε κατάσταση πτώχευσης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Προεχόντως διότι, όπως εκτέθηκε στη μείζονα σκέψη, την ύπαρξη οικονομικής αδυναμίας προς εκπλήρωση της οφειλής οφείλει να επικαλεσθεί κατ' ένσταση ο ίδιος, το γεγονός της κήρυξης σε κατάσταση πτωχεύσεως της ως άνω ανώνυμης εταιρίας δεν αίρει την ευθύνη του από τις ακάλυπτες επιταγές αφού δεν συνέχεται με την περιουσία του πτωχεύσαντος νομικού προσώπου, η δε διαχείριση των ατομικών του υποθέσεων ανήκει αποκλειστικά σ' αυτόν στην δε ατομική του περιουσία ο σύνδικος της πτώχευσης της ΑΕ δεν έχει δικαίωμα διαχείρισης.

Από τις ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων απόδειξης και ανταπόδειξης, που περιέχονται στα προσκομιζόμενα, ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη, πρακτικά συνεδρίασης τούτου, όλα τα έγγραφα που με επίκληση προσκομίζονται είτε προς άμεση απόδειξη είτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων και από τις ομολογίες του εκκαλούντος - εναγομένου, που συνάγονται από τις προτάσεις του (άρθρ.361 ΚπολΔ) και για τις οποίες ειδική μνεία γίνεται πιο κάτω, αποδείχτηκαν τα εξής: Μεταξύ της εφεσίβλητης και της ανώνυμης εταιρίας L.F. ΑΕ υπήρχαν εμπορικές συναλλαγές, οι οποίες συνίσταντο στην πώληση, από μέρους της πρώτης προς την δεύτερη, διαφόρων εμπορευμάτων της επιχείρησής της με πίστωση του τιμήματος. Στα πλαίσια των συναλλαγών αυτών ο εκκαλών, πρόεδρος του Δ.Σ. της τελευταίας εταιρίας, ενεργώντας ως νόμιμος εκπρόσωπος αυτής, εξέδωσε, στη Θεσσαλονίκη και σε διαταγή της εφεσίβλητης, τρεις επιταγές με αριθμούς 1329548 -8, 1330739- 3 και 1330743- 7 ποσού 2.000.000 δραχ. η κάθε μία από τις δύο πρώτες και 1.500.000 δραχ. η τρίτη, πληρωτέες σε διαταγή της εφεσίβλητης. Όλες οι επιταγές εκδόθηκαν κατά μήνα Οκτώβριο 1999, τέθηκε δε σ' αυτές μεταγενέστερη ημερομηνία, εκδόθηκαν δηλαδή μεταχρονολογημένες και συγκεκριμένα στην πρώτη η 15.1.2000, στη δεύτερη η 26.2.2000, και στην τρίτη η 31.3.2000 αντιστοίχως. Παρόλο ότι οι επιταγές εμφανίστηκαν εμπρόθεσμα στην πληρώτρια Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, από τους νόμιμους κομιστές στους οποίους η εφεσίβλητη τις είχε μεταβιβάσει, την 18.1.2000, 20.2.2000, και 4.4.2000 αντιστοίχως, δεν πληρώθηκαν διότι η εκδότρια αυτών ανώνυμη εταιρία δεν είχε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο της πραγματικής έκδοσης και της πληρωμής τους. Η εφεσίβλητη, στη συνέχεια, κατέβαλε στους κομιστές των επιταγών την αξία τους και κατέστη εκ νέου κομίστρια αυτών. Ο εκκαλών γνώριζε, κατά τον πραγματικό χρόνο έκδοσης των επιταγών, ότι η ανωτέρω

ανώνυμη εταιρία, την οποία εκπροσωπούσε, δεν διέθετε στην πληρώτρια τράπεζα τα αναγκαία κεφάλαια για την πληρωμή των επιταγών και ότι ούτε θα διέθετε και κατά το χρόνο της εμφάνισής τους προς πληρωμή. Η κρίση του Δικαστηρίου για την ακρίβεια των περιστατικών αυτών στηρίζεται στη συνεκτίμηση όλων των στην αρχή αναφερόμενων αποδεικτικών στοιχείων, ιδίως δε στις ομολογίες του εκκαλούντος, που δέχεται ότι οι επιταγές εκδόθηκαν από τον ίδιο και υπό την παραπάνω ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ανώνυμης εταιρίας L.F. A.E. και δεν πληρώθηκαν παρόλο ότι εμφανίστηκαν εμπρόθεσμα προς τούτο, στην κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης Κ.Π. λογιστή της ενάγουσας ο οποίος βεβαίωσε ότι οι επιταγές εκδόθηκαν περίπου τρεις μήνες πριν από τις φερόμενες ημερομηνίες έκδοσής τους, ότι ενώ εμφανίστηκε και δεν πληρώθηκε η πρώτη επιταγή και συνεπώς κατέστη φανερή η έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων για την πληρωμή της, η εκπροσωπούμενη από τον εκκαλούντα εκδότρια των επιταγών εταιρία προμηθεύτηκε από την εφεσίβλητη και άλλα εμπορεύματα, καθώς και από τα προσκομιζόμενα, από την εφεσίβλητη, σώματα των επιδικών επιταγών στα οποία υπάρχει βεβαίωση της τράπεζας ότι δεν πληρώθηκαν λόγω έλλειψης διαθεσίμων κεφαλαίων. Βέβαια, κατά τους ισχυρισμούς του εκκαλούντος, τους οποίους προσπάθησε να ενισχύσει ο μάρτυρας Ν.Γ. , οι επιταγές εκδόθηκαν το θέρος του έτους 1999, σε χρονική περίοδο που η οικονομική πορεία της ανωτέρω ανώνυμης εταιρείας ήταν καλή και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να γνωρίζει ότι δεν θα πληρωθούν κατά τη λήξη τους, δοθέντος ότι η οικονομική κατάρρευση της ανώνυμης εταιρείας, η οποία και επέφερε την πτώχευσή της επήλθε το Δεκέμβριο του έτους 2000. Ο ισχυρισμός όμως αυτός, και αν ακόμη υποληφθεί ως ακριβής, δεν αναιρεί την κρίση για την ύπαρξη της γνώσης του εναγομένου για την έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο έκδοσης των επιταγών.

Διότι ενώ, προκειμένου περί μεταχρονολογημένης επιταγής, όπως στην προκείμενη περίπτωση, ο μεν κομιστής έχει δικαίωμα να εμφανίσει την επιταγή προς πληρωμή από την επόμενη ημέρα της πραγματικής έκδοσής της έως και την 8η ημέρα από την επομένη που σημειώνεται στην επιταγή ως χρόνος έκδοσής της, ο δε εκδότης υποχρεούται να διαθέτει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή της επιταγής καθ' όλο το χρονικό αυτό διάστημα (ΑΠ 1067 / 1990) ο εκκαλών, με το να δεχθεί ότι είχε βεβαιότητα πως θα υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή των επιταγών κατά τον αναγραφόμενο σ' αυτές χρόνο έκδοσης και ότι η πληρωμή τους δεν κατέστη δυνατή εξαιτίας της κακής οικονομικής πορείας της ανωτέρω ανώνυμης εταιρείας κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 2000, ομολογεί, εμμέσως μεν πλην σαφώς, ότι δεν είχε αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή των επιταγών καθ' όλο το χρονικό διάστημα από το χρόνο της έκδοσης των επιταγών μέχρι την εμφάνισή τους προς πληρωμή και ότι η κάλυψή τους συναρτήθηκε από την καλή οικονομική πορεία της εκδότριας αυτών εταιρίας κατά τον αναγραφόμενο στις επιταγές χρόνο έκδοσης αυτών.

Συνακόλουθα μ' αυτά γίνεται σαφές ότι ο εναγόμενος ζημίωσε, υπαίτια και παράνομα, την αντίδικό του κατά τα ανωτέρω ποσά των επιταγών και ότι η αγωγή ήταν και κατ' ουσία βάσιμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που κατέληξε στην ίδια κρίση και έκανε δεκτή την αγωγή, ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε και δεν έσφαλε, ο δε περί

τουναντίον λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, όπως και το ένδικο τούτο μέσο, που δεν περιέχει άλλο λόγο, στο σύνολό του.

Σχόλιο:

Από τις διατάξεις του άρθρου 79 Ν. 5960 / 1933 " περί επιταγής " η έκδοση ακάλυπτης επιταγής έστω και μεταχρονολογημένης συνιστά ποινικό αδίκημα και δημιουργεί αξίωση για καταβολή αποζημιώσεως στο νόμιμο κομιστή της λόγω της αδικοπραξίας. Η ευθύνη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της ανώνυμης εταιρείας είναι αυτοτελής και πρόσθετη με την ευθύνη της εταιρείας για πράξεις παράνομες ή παραλείψεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Στην προκειμένη περίπτωση μεταξύ της εφεσίβλητης και της Ανώνυμης εταιρείας L.F. υπήρχαν εμπορικές συναλλαγές. Στα πλαίσια αυτά ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της εταιρείας L.F. εξέδωσε τρεις (3) επιταγές συνολικού ποσού 3.500.000 δραχμών. Οι επιταγές ήταν μεταχρονολογημένες και παρά το γεγονός ότι εμφανίστηκαν εμπρόθεσμα, δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως διαθεσίμων στην πληρώτρια τράπεζα, στοιχείο που βεβαιώνεται στα σώματα των επίδικων επιταγών από την τράπεζα (σφράγιση). Ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι οι επιταγές εκδόθηκαν σε χρονική περίοδο καλής οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και συνεπώς δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ότι ο λογαριασμός δεν θα είχε υπόλοιπο κατά τις ημερομηνίες εμφάνισης των επιταγών, δεν αναιρεί το αδίκημα της έκδοσης των ακάλυπτων επιταγών. Ορθώς λοιπόν το Εφετείο απορρίπτει την έφεση.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1.- Στην παραπάνω εργασία επισημάνθηκε ειδικότερα ότι η επιταγή είναι αξιόγραφο πληρωτέο «άμα τη εμφανίσει» τούτο σημαίνει ότι, εάν αυτή εμφανιστεί για πληρωμή μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, δηλαδή για τον Ελλαδικό χώρο 8 (οκτώ) ημέρες το αργότερο από την ημερομηνία έκδοσης, οι Τράπεζες είναι υποχρεωμένες να την εξοφλήσουν.

Η έκδοση μεταχρονολογημένης επιταγής δεν αναιρεί ούτε στερεί το δικαίωμα στον κομιστή να εμφανίσει την επιταγή αυτή πριν από την ημερομηνία έκδοσης που αναγράφεται στο σώμα της μεταχρονολογημένης αυτής επιταγής.

Στην περίπτωση αυτή, οι Τράπεζες συνήθως αρνούνται να εξοφλήσουν μεταχρονολογημένες επιταγές προβάλλοντας διάφορες δικαιολογίες, οι οποίες τις περισσότερες φορές είναι αστήρικτες, αυθαίρετες και ανυπόστατες, τούτο το πράττουν προκειμένου να καλύψουν τον πελάτη τους, ώστε να μη σφραγίσουν την επιταγή ελλείψει διαθεσίμων, παραβαίνοντας έτσι το νόμο ο οποίος απαιτεί την άμεση πληρωμή της επιταγής άμα τη εμφανίσει. Γι'αυτό το λόγο ειδοποιούν τον πελάτη τους ώστε να τακτοποιήσουν την οικονομική αυτή εκκρεμότητα για να αποφύγουν τις ποινικές συνέπειες.

2.- Τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια Δικαστήρια (Πρωτοδικεία και Εφετεία) εξετάζουν κατ' ουσίαν, σε βάθος και λεπτομερώς τις εκδικαζόμενες υποθέσεις, εφαρμόζοντας τους ισχύοντες νόμους.

Οι αποφάσεις τους στηρίζονται στα διάφορα έγγραφα που προσκομίζονται στο Δικαστήριο, στις μαρτυρικές καταθέσεις και άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Πολλές φορές όμως οι δικαστές αποφασίζουν εφαρμόζοντας τυπικά τον Νόμο, χωρίς να αιτιολογούν ιδιαίτερα την απόφαση, με αποτέλεσμα η κρίση τους να πάσχει.

Στις αποφάσεις που καταγράφονται σ' αυτή την εργασία, χαρακτηριστικό παράδειγμα, κατά τη γνώμη μας, αποτελεί η υπ' αριθ. 75 / 2002 απόφαση του Αρείου Πάγου, η οποία εξετάζει εάν το δικάσαν Εφετείο εφάρμοσε σωστά τις διατάξεις του νόμου που αναφέρονται στην ακάλυπτη επιταγή. Και ορθά ο Άρειος Πάγος δίκασε μόνο για τη σωστή εφαρμογή του νόμου χωρίς να εισέλθει στην ουσία της υπόθεσης. Η κρίση όμως του Εφετείου στηρίχτηκε περισσότερο στην τυπική εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 5960 / 33 «περί επιταγής» και στις μαρτυρικές καταθέσεις, αγνοώντας τα προσκομισθέντα έγγραφα, στα οποία περιλαμβάνετο και καταδικαστική απόφαση του αντιδίκου. Έτσι το Εφετείο με την απόφασή του αυτή, κατεδίκασε τον εκδότη της ακάλυπτης επιταγής. Η απόφαση αυτή κατά την άποψή μας θεωρείται υπερβολική αν και μη άδικη αφού ο σκοπός του εκδότη της επιταγής δεν ήταν η πρόθεση να μην εκπληρώσει την υποχρέωσή του, αλλά η διασφάλιση των συμφερόντων του από τις δόλιες ενέργειες του αντιδίκου του.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΕΠΙΤΑΓΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΛΗΚΕΤΗΛΕΓΓΟΝ

ΑΡΧ. 7172474-4

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ (138)

ΕΓ. 178 84540915

ΠΑΡΑΡΤΗΡΙΟ ΜΕ ΗΛ. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΤΑΤΙΣΣΕΙΣ ΕΤΗ ΑΣΤΥΝ 2004

ΑΡΧ. 7172474-4

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ (138)

ΕΓ. 178 84540915

ΤΕΧΝ. ΕΛΛΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΡΙΟ ΜΕ ΗΛ. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΤΑΤΙΣΣΕΙΣ ΕΤΗ ΑΣΤΥΝ 2004

ΑΡΧ. 7172474-4

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ (138)

ΕΓ. 178 84540915

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΛΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΡΙΟ ΜΕ ΗΛ. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΤΑΤΙΣΣΕΙΣ ΕΤΗ ΑΣΤΥΝ 2004

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΓΡΑΜΜΙΣΗ

ΠΙΣΤΩΤΗΡΙΑ

ΑΡΙΘ. 7172474-4	ΤΟΠΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΑΡΧ.
 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.		
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ (138)		
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ			
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 011	894		
ΕΣ. 178	ΕΜΠΟΔΙΣΤΕΛΕΣ	894	4540915

ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΔΕΙΧΝΟΥΣΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

"Επιτελείς Εξόφληση Ναυτικών Προσώπων"

	ΤΟΠΟΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	
	ΚΑΤΑΣΤΗΝΑ	
Αρ. Επιταγής:	Πληρώστε με την επιταγή αυτή σε διαταγή:	
Το ποσό των	
Όνομα Ηλεκτ.	
Με γράμματα του λογαριασμού	028 102 020000000270'29	Υπογραφή
00201204 0281020000000270'29		

ΥΠΟΔ 3.

Υποδείγματα ιδιωτικών επιταγών ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

"Επιταγές εκδίδεται Φυσικών Προσώπων (Είδος...)"

ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΟΠΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΟΣΟ
Αρ. Επιταγής: 00431357	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ :	102 Β. ΣΑΤΡΕ (Β. ΣΑΤΡΕ 149 Τ.Π. 955000)	
Πληρώστε με την επιταγή αυτή σε διαταγή:			
Το ποσό των Ληστών:			
Όνομα Πελάτη: ΚΟΣΕΝΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ			
Με κλήση του λογαριασμού μου: 028 102 00000247542 6	Υπογραφή		

00431357 028102000002475426

↓
ΚΩΔ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ

↓
ΚΩΔ. ΚΑΤΙΟΣ

↓
Αριθμός α/α Τ. Αριθμ.

"ΠΑΛΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ ΜΗ ΔΙΟΔΗΤΟΜΕΝΗΣ ΜΕΣΟ ΔΙΟΧΕ"

A163100

ΕΠΙΤΑΓΗ

ΤΙΜΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΣΥΛ

XIOSBANK

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΣΥΜΜΕΤ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ Α.Ε.
ΑΔΙΣΤΡΟΙΘΟΥ 6, 103 57 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3233416-9
ΑΡ.ΛΟΓ: 1000-101746-301
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ Ν/Β
ΜΑΡΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΥΠΟΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ (ΟΠΙ ΔΙΕΣΕ)

00

ANZ Grindlays Bank

PLACE
ΤΟΠΟΣ

DATE
ΗΜΕΡΑ

ΟΔΟΣ ΜΕΡΑΙΝ 7, 106 71 ΡΕΘΥΜΑ, ΤΗΛ: 2624 801

Pay to the Order of
Πληρώστε σε διαταγή

ΑΡΧ.

Δραχμές

ACCOUNT NO 1 704213 GRD 15290
ORGANON HELIOS S.A.
ANZ Grindlays Bank plc

Signature / Υπογραφή

ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΤΑΓΗ

ΥΠΟΔ 4

ΥΠΟΒΕΤΗΜΑΤΑ ΙΒΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ GRINDLAYS

• ΝΕΟΣ ΤΥΠΟΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ (Δ.Η.Σ.Σ.Ε)

00

ANZ Grindlays Bank

PLACE TO THE ORDER OF DATE TIMEP.

APX.

CASE REFERENCE, 106 71 REFNO. THAT ZEEB 601

Pay to the order of

Πληρωτέα σε διαταγή

Διαταγή σε

ACCOUNT NO : 1062/101 0704320.00001.1

ΠΙΝΟΣ-ΕΠΙ Σ.Α

ANZ Grindlays Bank plc

Signature / Υπογραφή

ΑΕΙΜΑ

NEO/ T1113Y

<00000001>002>1010704320000011<300+

ΚΕΝΤΡΟΙ ΠΡΩΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΟΙ ΤΕΛΗΣ

13η Οδός Αγ. Τ. Αποστόλου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χαραλ. Δεμίρη: Αξιόγραφα «θεωρία και πράξη»

Αθηνάς Καραμανλή Μπαρουτάκη: Το δίκαιο της επιταγής

Ν. Α. Δελούκα: Αξιόγραφα

Παν. Πουλημένου: Αξιόγραφα

Α. Ζιμπουλάκη: Το δίκαιο των αξιογράφων

Ν. Α. Γεωργακόπουλου: Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου Τόμος 2 τεύχος 1 « Αξιόγραφα»

Εγκύκλιοι Ε.Τ.Ε.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών « Intracom – Νόμος »

Επιθεώρηση Νομολογίας

Ποινικά χρονικά

Νομική Βιβλιοθήκη

Νομικό Βήμα

Πειραιϊκή νομολογία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Γενικά περί επιταγής	σελ. 1
Β. Στοιχεία επιταγής	σελ. 3
Γ. Λειτουργία επιταγής	σελ. 6
Δ. Ειδικοί τύποι επιταγών	σελ. 11
Ε. Είδη επιταγών αναφορικά με τον εκδότη	σελ. 13
ΣΤ. Γραφεία συμψηφισμού	σελ. 14
Ζ. Ακάλυπτη επιταγή	σελ. 15
Συμπέρασμα	σελ. 19
Νομολογία τελευταίας δεκαετίας	σελ. 20
Κρίσεις επί των αποφάσεων	σελ. 67
Υποδείγματα επιταγών	σελ. 68
Βιβλιογραφία	σελ. 77

